VANDAAG

- Te vroege opening Dutch Caribbean Windmill' p.2
- ALM least twee Dash 8 toestellen p.3
- Dag van de pers: Forum, zang, dans p.5
- Komend weekeinde Start Nederlandse competitie p.7
- Dierenarts wijst op gevaren Parvo-ziekte p.15

ALM ...Dash 8...

107E JAARGANG — NO.: 196 ZATERDAG 25 AUGUSTUS 1990

AMIGOE

Preke

President Bush and the 'Golf' crisis

TANKS WEG BIJ BRITSE AMBASSADE IN KUWAYT

Iraq: geen geweld tegen diplomaten bij negeren sluitingsbevel

V-raad staat geweld toe

NEW YORK - De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties heeft in de nacht van vrijdag op zaterdag een resolutie aanvaard die gebruik van geweld goedkeurt om het embargo tegen Iraq af te dwingen. Er waren bij de stemming geen stemmen tegen. Ondertussen zijn de tanks verdwenen welke rond de Britse ambassade in Kuwayt waren opgesteld. Van Iraakse zijde is de verzekering gegeven dat er geen geweld zal worden gebruikt tegen de ambassadeurs en het ambassadepersoneel in Kuwayt voor wat betreft de ambassades waar men geen gevolg heeft gegeven aan de Iraakse opdracht om deze te sluiten. Baghdad heeft een deel van zijn vliegtuigen naar het buitenland overgebracht als een reserve voor het tot een aanval door de Verenigde Staten komt. Iraq heeft ontkend geschoten te hebben op Amerikaanse vliegtuigen zoals in Washington was verklaard. De spanning welke vrijdag in het Golf-gebied ten top steeg is in de loop van de afgelopen nacht wat weggeebd.

De Veiligheidsraad nam in de afgelopen nacht resolutie 665 aan met dertien stemmen voor en twee onthoudingen. Cuba en Yemen onthielden zich van stemming. De resolutie vraagt "de lidstaten die samenwerken met de regering van Kuwayt en zeestrijdkrachten in het gebied hebben, maatregelen te nemen in overstemming met de situatie op het moment dat het nodig zal zijn om, onder gezag van de Veiligheidsraad, alle handelsschepen die aankomen of vertrekken, aan te houden ten einde hun lading te inspecteren, hun bestemming na te gaan en de bepalingen van resolutie 661 -- het embargo tegen Iraq -- met betrekking tot transport over zee toe te passen".

SUCCES VS

Het is de vijfde resolutie van de Veiligheidsraad die gericht is tegen Iraq sinds dat land op 2 augustus Kuwayt binnenviel. Het is de derde keer dat de raad het gebruik van geweld goedkeurt om de naleving van besluiten van de VN af te dwingen. De stemming volgde na een week van diplomatiek getouwtrek tussen de vijf permanente leden van de Veiligheidsraad -- de VS, de Sovjetunie, China, Groot-Brittannie en Frankrijk -- en een nacht van langdurig overleg om de steun van de niet-gebonden leden van de Raad voor de resolutie te verwerven.

De resolutie is een diplomatiek succes voor de VS en de andere landen die strijdkrachten naar de Golf hebben gestuurd als reactie tegen de Iraakse inval in Kuwayt. Het besluit van de Veiligheidsraad geeft deze landen een stempel van goedkeuring door de VN zonder hen te onderwerpen aan directe controle van deze organisatie. De SU, China en de meeste van de zeven niet-gebonden lidstaten in de Veiligheidsraad hadden aangedrongen op een dergelijke VN-controle.

CONCESSIE

De twee voorgaande keren dat de Veiligheidsraad het gebruik van geweld goedkeurde was bij de invasie van Zuidkorea door Noordkorea in 1950 en -- op een kleinere schaal -- na de eenzijdige onafhankelijksverklaring van de vroegere Britse kolonie Rhodesie, nu de onafhankelijke staat Zimbabwe, in 1965. De nieuwe resolutie nodigt de leden van de VN uit "met het maximale gebruik van politieke en diplomatieke maatregelen" de naleving van het embargo tegen Iraq te bewerkstelligen. Het opnemen van deze zinsnede is een concessie aan de SU. Moskou heeft onderstreept dat pas naar militaire middelen mag worden gegrepen als alle andere mogelijkheden zijn uitgeput.

Het was vrijdag een uiterst spannende dag in verband met de sluiting van de ambassades in Kuwayt, zoals door Iraq was geeist welke eis door de meeste landen was afgewezen. Zo werden er dreigend Iraakse tanks rond de Britse ambassade gestationeerd. Deze tanks hebben vanmorgen (zaterdag) hun posities rond het gebouw verlaten. Iraakse militairen houden de ambassade echter nog steeds omsingeld, zo heeft het Britse ministerie van Buitenlandse zaken zaterdag bekendgemaakt.

ULTIMATUM

Het ultimatum van Iraq om de ambassades in Kuwayt te sluiten is zaterdag klaarblijkelijk verlopen zonder dat de diplomatieke vertegenwoordigingen zijn ontruimd. Volgens onbevestigde berichten liep het ultimatum zaterdag om 08.30 uur af. Volgens een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse zaken in Londen hebben de Iraakse troepen hun posities rond de ambassade versterkt. Naar zijn zeggen is de stroomvoorziening van de ambassade welke vrijdag werd onderbroken zaterdagmorgen hersteld.

De omsingeling van de Oostduitse ambassade zou inmiddels zijn opgeheven, zo is in Bonn vernomen. De ambassades van Noorwegen en Denemarken beschikken nog steeds over water en elektriciteit, zo hebben de ministeries van Buitenlandse zaken van beide landen zaterdag meegedeeld. De diplomatieke vertegenwoordigingen van Noorwegen en Denemarken zijn niet omsingeld. Na die van VS, Groot-Brittannie, Frankrijk, BRD, Zweden, Hongarije, Japan, DDR en Roemenie werd vrijdagavond ook de Canadese ambassade in Kuwayt omsingeld door troepen, zo meldde de Canadese TV CBC.

Volgens een woordvoerder van het Westduitse ministe-

Vervolg op pag. 9

Proces ten einde tegen zoon van Ceausescu

BOEKAREST - Het proces tegen Nicu Ceausescu, zoon van de geexecuteerde Roemeense dictator Nicolae Ceasescu, is vrijdag in Sibiu beeindigd. Volgens het persbureau Rompres zal het militaire tribunaal op 21 september uitspraak doen. Nicu Ceausescu stond terecht wegens volkerenmoord. Hij zou als hoofd van de communistische partij in Sibiu tijdens de revolutie in december soldaten het bevel hebben gegeven op burgers te schieten. De officier van justitie heeft bezwaar aangetekend tegen de voorlopige invrijheid stelling van Nicu Ceausescu. In verband met zijn slechte gezondheidssituatie werd hij vorige week uit de gevangenis ontslagen.

Veilig baden in Djibouti

■ *DJIBOUTI - Het Franse vliegkampschip Clemenceau en de begeleidende schepen liggen afgemeerd in de haven van Djibouti. Zij zijn op weg naar de Perzische Golf. De jongeman die rustig zijn bad aan het nemen was toen deze foto werd genomen had daar geen boodschap aan.* (AFP-satellietfoto)

Oliemarkt in New York

(AFP-satellietfoto)

■ *NEW YORK - Op de New-yorkse oliemarkt was het ook vrijdag weer een drukte van belang als gevolg van de oplopende spanning in het Midden Oosten. Toch ging de prijs ten opzichte van woensdag achteruit toen 31,22 dollar per vat betaald moest worden.*

Scepsis over OPEC-beraad van zondag

Olieprijzen iets lager

LONDEN - De olieprijzen op de vrije Europese markt zijn vrijdag wat omlaag gegaan. De spanning die toenam toen bleek dat Iraq een aantal ambassades in Kuwayt had omsingeld ebde weg toen bleek dat er na de omsingeling niets gebeurde. De handelaren grepen dat aan om winst te nemen.

Olie uit het Noordzee-veld Brent voor levering in oktober noteerde in londen aan het begin van de avond 30,15 dollar per vat (159 liter) na 30,30 op donderdag. Ook de prijs voor directe levering zakte, van 32,50 tot ongeveer 31,95 dollar per vat.

In New York daalden de noteringen eveneens. West Texas Intermediate voor levering in oktober, kwam uit op 30,85 dollar per vat na 32,05 dollar op donderdag. Hoe nerveus de markt is blijkt uit de kortstondige stijging van de noteringen toen bekend werd dat er een ziekenauto naar het vakantieverblijf van president Bush was gestuurd. De ambulance bleek bedoeld voor een familielid van Bush en de noteringen daalden.

Het informele OPEC-beraad van zondag wordt met de nodige scepsis beoordeeld. Deskundigen twijfelen eraan of de aanwezige landen, zes van de dertien, veel kunnen ondernemen om de oliemarkt te stabiliseren. In kringen van de OPEC werd vrijdag overigens niet uitgesloten dat er meer landen zullen zijn vertegenwoordigd in Wenen.

Er werd gesproken over tien landen. Wat Saudiarabie, dat alleen een voltallige spoedvergadering wil, doet is niet duidelijk. Of Iraq van zich laat horen is ook niet bekend en bovendien is de vraag wie Kuwayt zou moeten vertegenwoordigen. Voor besluiten over wijziging van de olieproduktie moeten tien OPEC-landen aanwezig zijn.

Een functionaris van het Internationale Energie bureau (IEA) liet vrijdag weten dat de Westerse landen nog geen noodzaak zien om olie uit hun strategische voorraden te halen. Er is nog geen tekort ontstaan als gevolg van het embargo tegen Iraq en Kuwayt, aldus de functionaris. Het IEA gaat ervan uit dat Saudiarabie meer olie gaat produceren.

De Verenigde Staten kunnen hun eigen olieproductie vergroten en zodoende 75 procent van de olie die ze niet meer uit Kuwayt en Iraq importeren compenseren, aldus het Amerikaanse ministerie van Energie. Van de ongeveer vier miljoen vaten uit Kuwayt en Iraq die nu zijn weggevallen ging ongeveer tien procent naar de VS.

Iers-Britse gijzelaar in Bayrut vrijgelaten

BAYRUT - De Ierse gijzelaar Brian Keenan is vrijdag in Bayrut vrijgelaten. Dit heeft het Iraanse persbureau IRNA vanuit de Libanese hoofdstad gemeld. Het persbureau dat zich op 'welingelichte bronnen' beriep zei dat Keenan om twee uur 's middags was vrijgelaten. Keenan die zowel de Ierse als de Britse nationaliteit bezit werd in april 1986 ontvoerd. Zijn ontvoering is nimmer door een bepaalde groep opgeeist.

Een pro-Iraanse groepering liet vrijdag in een verklaring weten dat zij in West-Bayrut Keenan hadden vrijgelaten. "Wij hebben besloten de Ierse gijzelaar Brian Keenan vrij te laten. Aldus de "Islamitische Zonsopgang organisatie" in haar verklaring. Syrie heeft vrijdag bevestigd dat Keenan in Bayrut is vrijgelaten en op weg is naar Damascus. "Keenan is nu veilig in Syrische handen en zal, waarschijnlijk zaterdag, aan de Ierse minister van Buitenlandse zaken worden overgedragen", aldus een hoge Syrische functionaris in Damascus.

Na de vrijlating van de 39-jarige Keenan worden er in Libanon nog twaalf Westerlingen -- zes Amerikanen, drie Britten, twee Westduitsers en een Italiaan -- in Libanon vermist. Aangenomen wordt dat zij door pro-Iraanse strijders zijn ontvoerd.

Ier vrij

■ *BELFAST - De Iers-Britse onderwijzer Brian Keenan is door zijn ontvoerders in Libanon vrijgelaten. Op 11 april 1988 werd hij ontvoerd in het westelijke deel van Bayrut. Het officiele Iraanse persbureau IRNA maakte zijn vrijlating bekend.* (AFP=satellietfoto)

Doden door difterie in SU

MOSKOU - Een difterie-epidemie heeft in Moskou al acht levens geeist en grote onrust veroorzaakt onder de inwoners van de Sovjet-hoofdstad. Dit heeft de Moskovskaja Pravda vrijdag gemeld. Er zijn 154 gevallen van difterie geregistreerd. Onder de slachtoffers zijn 121 volwassenen en 33 kinderen. De reden voor het uitbreken van een epidemie is de massale weigering van de Moskovieten om zich te laten inenten vanwege de slechte kwaliteit van de vaccinaties, schrijft de krant.

Minister Van den Broek over Kuwayt:

Geen aanwijzing voor bedreiging Nederlanders

DEN HAAG - Minister Van den Broek heeft geen aanwijzingen dat Nederlanders in Kuwayt rechtstreeks worden bedreigd. Dat geldt ook voor de mensen van de Nederlandse ambassade, zo zei hij vrijdag voor de NOS-tv.

Van den Broek heeft de indruk dat de Irakezen het voor westelijke ambassades in praktische zin onmogelijk zullen maken om te werken. Bij de ene ambassade vindt een omsingeling plaats, bij de andere wordt ook de elektriciteit afgesloten, aldus de minister. Als in de Nederlandse ambassade niet meer te werken valt, zal hij verlaten moeten worden, zo stelde hij vast.

Intussen heeft het ministerie van Buitenlandse zaken Nederlanders ontraden naar de Golfstaten (met uitzondering van Oman), Jordanie en Yemen te reizen.

Dit advies geldt ook voor de oostelijke provincies van Saudiarabie. Aan Nederlandse bedrijven in het betreffende gebied adviseert Buitenlandse zaken personeel dat niet strikt noodzakelijk is te laten vertrekken. Hetzelfde advies geldt voor bezoekende familieleden en toeristen.

Twee secretaresses van de Nederlandse ambassade in Kuwayt zijn vrijdagavond behouden in Turkije aangekomen na een tocht over land per auto vanuit Kuwayt. Het ministerie van Buitenlandse zaken in Den Haag heeft dat zaterdag meegedeeld. Het gaat om Chantal Lagarde en Jolanda Beckers. Zij waren donderdagochtend uit Kuwayt vertrokken.

Nog niet helemaal klaar:

Te vroege opening van de Dutch Caribbean Windmill

WILLEMSTAD — De Dutch Caribbean Windmill aan de Piscaderabaai kan in de nabije toekomst een goed project zijn om toeristen te trekken met verschillende attracties zoals een koffiebar, winkeltjes, een zwembad en een schaatsbaan. Helaas is initiatiefnemer en eigenaar Milton Yarzagaray iets te overhaast geweest met de opening van de molen gisteravond. De aanwezige genodigden hebben kunnen zien dat de molen nog niet af is, zodat bezoekers nog niet een volwaardig programma kan worden geboden.

Zo is bijvoorbeeld het zwembad nog niet klaar, de ijsbaan wordt later aangelegd en het meubilair voor het restaurant was nog niet aanwezig. Ook de technische en bouwwerkzaamheden zijn op dit moment nog niet netjes afgewerkt; er steken draden uit de muren en hier en daar is er een opgedroogde uitloper van cement op de muren te zien.

Niettemin waren de sprekers die gisteravond aan het woord kwamen vol lof over het initiatief van Yarzagaray. Zowel gedeputeerde Faroe Metry van Financiën als president-commissaris van het project, Marco de Castro, brachten hun credo 'meer markt, minder overheid' naar voren. Een initiatief als het Dutch Caribbean Windmill Project past daar prima in.

De Castro zei in zijn toespraak dat met de bouw van de molen er een lang gekoesterde droom was verwezenlijkt van een man die Yarzagaray heet. Hij prees het particulier initiatief en bedankte investeerders die aan het project hebben bijgedragen. "Meer markt en minder overheid", zo sprak hij en bekritiseerde enigszins het politieke systeem met de uitspraak 'It's the man, not the project that counts'.

"Het is mogelijk om zowel geld te verdienen als om werklozen te helpen", zo vervolgde De Castro en doelde daarmee op het feit dat eigenaar Yarzagaray voor het runnen van zijn windmolen 23 werknemers aangenomen heeft via de Esperansa pa Desempleado, de organisatie die werklozen in korte tijd klaarstoomt voor een bepaalde baan.

Gedeputeerde Mendes de Gouveia van Economische Ontwikkelingen benadrukte dat de economie van Curaçao langzamerhand vooruitgaat. "Maar helaas worden we door de wereldsituatie met twee benen op de grond teruggezet", aldus Mendes. Volgens hem zal de inflatie die er heerst voorlopig nog wel doorzetten.

Faroe Metry, gedeputeerde van Financiën benadrukte het toerisme in zijn speech. "Deze windmolen past goed binnen het hedendaags toerisme", aldus Metry. "Het toerisme uit Europa blijft groeien en de laatste tijd zijn er steeds meer Hollanders in de straten van Punda en Otrobanda waar te nemen. Door de ontwikkelingen rondom het Plaza-hotel van Van der Valk zal het toerisme uit Nederland toenemen". Ook Metry legde het accent op een sterkere markt en een terugtredende overheid om dergelijke initiatieven te ontwikkelen.

De eigenaar zelf hield het kort. Hij bedankte de betrokken bedrijven en liet zijn kinderen naar voren komen om de schaar aan te dragen voor de officiële opening die door Dito Mendes de Gouveia is verricht.

■ *WILLEMSTAD — Het eigenaars-echtpaar Yarzagaray van de Dutch Caribbean Windmill staat feestelijk gekleed voor de open poort van de molen. Tussen hen in: gedeputeerde Mendes de Gouveia die het lint doorknipte. Te linker zijde van Milton Yarzagaray staan zijn kinderen, geheel rechts naast zijn echtgenote staat Marco de Castro, president-commissaris van het toeristisch project op Piscaderabaai.*

Nul ongevallen op Isla-terrein

WILLEMSTAD — De Isla-raffinaderij heeft gedurende de maand juli geen enkel ongeval gekend. Dit, ondanks het feit dat de maanden juli en augustus, volgens de statistieken van de raffinaderij, als de ongevalmaanden beschouwd kunnen worden. Reden hiervoor is dat gedurende deze maanden een groot deel van het personeel met vakantie gaat. Zo vermeld het personeelsblad van de raffinaderij, Nos Isla.

Art Beats geopend

■*WILLEMSTAD — Art Beats is de naam van de wenskaarten- en poster speciaalzaak die gistermiddag geopend werd. Men kan er terecht voor exclusieve en excentrieke wens- en prentkaarten, posters, reproducties en artprints voor kantoor, woning en specifieke kamers. Cliënten kunnen er tevens een kijkje nemen in catalogi uit de VS, Canada en Europa voor eventuele bestellingen op maat. De winkel is gelegen aan de Kaminda Elçtrishen 10 op Saliña. Op de foto Michelle Nobert en Gregor Sweers van Art Beat met een kleine greep uit hun collectie.*

43-nummers worden nu 691- telefoonnummers

WILLEMSTAD — In het kader van de vernieuwing en uitbreiding van de centrales van het telecommunicatiebedrijf Setel, zullen de abonneenummers die aangesloten zijn op de Rio Canario centrale worden veranderd. Het betreft de 43- nummers: die zullen in het vervolg met 691- beginnen. Zo maakt de Setel bekend.

De abonnees in kwestie zullen nog twee maanden op het "oude" nummer bereikbaar zijn, daarna niet meer. Informatie over deze wijzigingen verschijnt in het telefoonboek van 1990. Voor nadere gegevens kan men terecht bij de informatie-afdeling van Setel op 121.

PNP klopt zich zelf op de borst

Alle politieke partijen voor autonoom Curaçao

WILLEMSTAD — De Nationale Volks Partij, PNP, heeft zich altijd voor zelfbeschikkingsrecht van de eilanden van de Nederlandse Antillen getoond. Voorbeelden daarvan zijn de door de groene partij ingenomen standpunten op de Ronde Tafel Conferenties van 1949, 1981 en 1983.

Daarnaast heeft de PNP verschillende keren haar positie omtrent het toekomstige staatkundig struktuur van de Nederlandse Antillen bekend gemaakt: Een autonoom Curaçao in een staatsverband met Nederland. Zo stelt de PNP in een persbericht. Het feit dat nu alle politieke partijen op Curaçao er deze mening op nahouden, onderstreept dat de PNP-mening de juiste is. Zo blijkt uit een persbericht van de groene partij.

PNP-leider Maria Liberia-Peters verklaarde dat haar partij altijd gesteld heeft dat een zelfstandig Curaçao, los van de andere eilanden, niet automatisch onafhankelijkheid moet betekenen. "Daarvoor moet het volk kiezen", aldus mevrouw Liberia-Peters. Zij voerde voorts aan dat de door de Nederlandse regering gedane uitspraken omtrent de onafhankelijkheidsdatum van Aruba overeenkomt met het standpunt. "Wij zijn verheugd dat nu alle politieke partijen van Curaçao ook deze zelfde mening op na houden. Deze positie maakt het mogelijk om tot één bestuurslaag te komen en de andere koninkrijkspartners als een hecht blok te confronteren. Aldus de PNP-leider.

CONSENSUS

Om het woord bij de daad te zetten, hebben de Curaçaose politieke partijen besloten een comissie in het leven te roepen. De commissie heeft als taak het op schrift stellen van ideeën inzake een zelfstandig Curaçao in een staatsverband met Nederland.

De consensus zal dan in concrete acties omgezet worden. Door middel van de officiële organen van het Nederlandse en Antilliaanse parlement zal dan een status aparte voor Curaçao teweeg worden gebracht. Natuurlijk, stelt de PNP, zal Curaçao bereid blijven om met de andere eilanden van de Nederlandse Antillen samen te werken.

Ook zal een stuurgroep opgericht worden bestaande uit vertegenwoordigers van alle politieke partijen van Curaçao die één of meer zetels hebben in de Eilandsraad. Nos Patria, die geen zetel in de Eilandsraad heeft, maar wel in de Staten, zal ook vertegenwoordiging in de stuurgroep krijgen.

Eén van de voornaamste taken van de stuurgroep is het organiseren van een referendum. Door middel van zo'n referendum kan het volk haar mening omtrent de toekomstige staatkundig struktuur kenbaar maken. Sociale partners zullen ook inspraak krijgen. Dit zal in het 'overlegorgaan' gebeuren.

KAE helpt Coromoto College uit de brand

WILLEMSTAD — Een pluimpje voor de KAE, die op eigen initiatief de helpende hand geboden heeft aan - vooral- de kinderen van het nabij gelegen Coromoto college.

De electrische installaties en bedradingen op die school waren in een dergelijke slechte en derhalve gevaarlijke staat dat ze eerder deze week werden afgekeurd.

De school, die al vaker op de gevaarlijke toestanden had gewezen, moest het sindsdien zonder electriciteit doen.

De KAE besloot de handen uit de mouwen te steken en na contact te hebben opgenomen met de competente autoriteiten besloot men er de eigen mensen op af te sturen om er een kijkje te nemen. Het resultaat daarvan is dat de werknemers van de electrische werkplaats van de KAE dit hele weekeinde ingezet worden om de gehele electrische installatie bij de school te vervangen.

Mogelijk zal maandag alles weer helemaal in orde zijn, verklaarde KAE-woordvoerder Ludwig Muiden vandaag aan de Amigoe. "Wij beseffen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid en bieden wanneer dit soort zaken zich voordoen graag onze hulp aan." zei hij. Let wel: gratis.

Open house landhuis Brievengat

WILLEMSTAD — Morgen, zondag, is weer open house bij landhuis Brievengat. Men kan van 10 uur 's ochtends tot 3 uur 's middags terecht in en rondom het landhuis, waar rond 12 uur een folkloristische show wordt gehouden. Er worden ook leuke lokaal vervaardigde handenarbeid-artikelen verkocht, evenals Indische en lokale hapjes. Iedereen is van harte welkom.

Installatie De Lannoy en Goosens

■*WILLEMSTAD — Mr L. de Lannoy en mr L. Goosens hebben op 22 augustus ten overstaan van de gouverneur Jaime Saleh, de eed cq. belofte afgelegd als leden van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Antillen en Aruba. Op de foto ziet men het moment waarop mr de Lannoy (links) de eed aflegt; naast hem mr Goosens die de belofte al aflegde.*

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 62222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur -

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster Bernadina, tel.: 85853.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 44231/44232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Pietersz, tel.: 671147, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft Pietersz, tel.: 671147.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere woensdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077: open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Martina, tel.: 642685 b.g.g. 601760.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
25 augustus 1990 vanaf 08.00 uur tot 27 augustus 1990 om 07.00 uur:
Dokter Elhage, Spreekkamer Janwé, tel.: 615959; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371661 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
24 augustus 1990 vanaf 17.00 uur tot 27 augustus 1990 om 07.00 uur:
Dokter Nivillac, Spreekkamer: Brievengat, tel.: 76280; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 615828 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
24 augustus 1990 vanaf 17.00 uur tot 27 augustus 1990 om 07.00 uur.
Dokter Schellens, Sprekkamer: Barber, tel.: 611605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641784 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucacius, Spong en Tweed).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST ZATERDAG

Otrobanda
del Pueblo, Breedestraat 82, tel.: 625333/625444.
Punda
Sta Rosa, Sta Rosaweg 56, tel.: 77679/77650.

ZONDAG

Otrobanda
Otrabanda, Winkelcentrum Colon, tel.: 625633-34-35.
Punda
Brievengat '68, Corriweg 32, tel.: 79098/79567.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

25 augustus: H.R. Andrade, Vesuviusstraat 19.
26 augustus: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 8554...; openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur, op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

DIERENASIEL
kantooruren maandag t/m vrijdag 10.00-12.00 14.00-18.00 uur, zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur, zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 61... (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

ZONDAG

AKADEMIA DI ARTE DI KORSOU
t/m 2 september dagelijks van 09.00-12.00 uur; dinsdag, woensdag en donderdag ook van 19.00-22.00 uur gelegenheid tot bezichtiging expostie van kleinwerk gemaakt door de Venezolaanse beeldhouwer Omar Zárraga - Roodeweg 7-A.

GALLERY '86
17.00 uur off. opening expositie van Albert Huygen (aquarellen) en Horacio Brouwn (beeldhouwwerk) - Bloksteeg ... (Punda).

CURAÇAOSCE HARTSTICHTING
10.00-12.00 uur lezing - CSC te Damacor (thema: 'Astma Cardiale'; spr.: cardioloog J. Römer).

KIWANIS CLUB OF PISCADERA
08.00 uur start 'treasure hunt' te ... door de straten van Punda naar de ... om ±12.00 uur op terrein van APK ... Scharlooweg;
14.00 uur prijsuitreiking.

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lamsbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van de Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad) zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: ... uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur.
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 06.45, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat. 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, ... sant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentu dienst.

GEREFORMEERDE KERK

Arowakenweg
08.30 uur ds W.J. Keesenberg;
17.00 uur ds J. Glas (HC 20).
Seru Fortuna
10.00 uur ds W.J. Keesenberg.
Buena Vista
08.30 uur ds J. Glas;
19.00 uur ds J. Klapwijk.
Santa Rosa
10.00 uur ds J. Glas;
19.00 uur ds W.J. Keesenberg.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
09.30 uur ds G.J. Schüssler.
Tamarijn
09.30 uur ds O.G. Haasnoot.
Emmakerk
09.30 uur ds H. Gilbuis.

NOACH-KAPEL

zaterdagavond
19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

* * * * * * * * * * * * *

Nieuw reisbureau: Does travel service

WILLEMSTAD — Binnenkort vindt de opening plaats van Does Travel Service, een reisbureau dat al 30 jaar zaken doet in Nederland en Suriname. Spoedig zal ook in het Douglas Shopping Gallery & Apartments op Saliña een filiaal geopend worden. De zaak is in handen van Roberto Suriel, die op Curaçao geen onbekende is. Zo was Suriel jarenlang hoofd van de afdeling p.r. van het eilandgebied en waarnemend sekretaris van het eilandsbestuur. Does Travel Service zal zich richten op individuele groepsreizen. Deze zaak heeft in Nederland overigens al vele reizen naar Curaçao georganiseerd. Binnenkort brengt men de groep studenten van de Erasmus universiteit naar Curacao.

ALM huurt twee Dash-8 toestellen

WILLEMSTAD — De Antilliaanse Luchtvaart Maatschappij, ALM, heeft gisteren besloten twee vliegtuigen van het merk de Havilland Dash 8-300 (verlengde versie) te leasen. Deze twee nieuwe vliegtuigen zullen tussen Curaçao, Aruba, Bonaire en Valencia (Venezuela) ingezet worden.

In een zéér kort persbericht vermeld de ALM-directie dat de Dash-8 50 passagiers kunnen vervoeren. De bagageruimte meet 9.1 kubieke meters. De Caribische luchtvaartmaatschappij, Liat, Bahamas Air en U.S Air Express zijn drie luchtvaartmaatschappijen die de Dash-8 momenteel in gebruik hebben.

Binnenkort, aldus de beknopte persbericht van de ALM, zullen ook een Venezolaanse en Colombiaanse luchtvaartmaatschappij met dit model vliegtuig gaan vliegen.

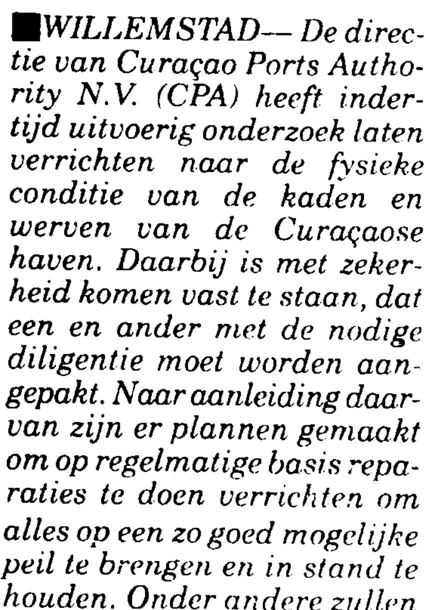
De Dash 8-300 toestellen hebben twee motoren van het merk Pratt & Whitney PW123 turboprop. Ze kunnen 1556 kilometers non-stop vliegen met een bezetting van 50 passagiers, met een maximum snelheid van 520 kilometers per uur, op een hoogte van 15.000 voet. De beenruimte tussen de stoelen is 81.3 cm. Dit type vliegtuig zijn zeer economisch, betrouwbaar en komfortabel, zo maakt de ALM in een persbericht bekend.

In het persbericht wordt niet vermeld wat met de twee Fokker Fairchilds, die momenteel tussen Curaçao, Bonaire, Aruba en Valencia inget worden, zal gaan gebeuren. De constante technische problemen van dit type vliegtuigen zijn ruimschoots bekend.

Onlangs heeft de KLM-directie bekend gemaakt dat zij van plan was twee vliegtuigen van het type Fokker F-50 aan de ALM te zullen huren. Het is niet bekend of de ALM met dit plan doorgaat. Het is ook niet bekend hoe de beslissing om in plaats van de Fokker F-50, twee Dash 8-300 van Canada te huren, binnen de KLM-directie is gevallen. De KLM heeft zoals bekend plannen om in de ALM te gaan deelnemen.

Naar de Amigoe heeft vernomen zullen de twee vliegtuigen eind oktober of begin november op Curaçao aankomen.

Brionwerven worden opgeknapt

WILLEMSTAD— De directie van Curaçao Ports Authority N.V. (CPA) heeft inder tijd uitvoerig onderzoek laten verrichten naar de fysieke conditie van de kaden en werven van de Curaçaose haven. Daarbij is met zekerheid komen vast te staan, dat een en ander met de nodige diligentie moet worden aangepakt. Naar aanleiding daarvan zijn er plannen gemaakt om op regelmatige basis reparaties te doen verrichten om alles op een zo goed mogelijke peil te brengen en in stand te houden. Onder andere zullen de damwanden van zowel de Handelskade als van de Sha Caprileskade zeer binnenkort een grondige reparatie ondergaan, terwijl een ingenieursbureau momenteel bezig is een projectdossier op te stellen in verband met de reparatie-plannen van CPA om de Otrobandawerven onder handen te nemen.

Enige tijd terug vond er een openbare aanbesteding plaats met betrekking tot een eerste fase van herstelwerkzaamheden aan de Brionwerven. Ondertussen heeft de gunning van het werk plaats gehad. In het kader hiervan werd op vrijdag 24 augustus door de president-commissaris Dito Mendes de Gouveia en de algemeen directeur mr ing Ernest Voges een contract met de Harbour Civil and Construction Curaçao N.V. ondertekend. Het gegunde werk omvat herstel van gaten in de damwanden en het aanbrengen van kathodische bescherming. Dit laatste wordt gedaan om corrosie van de stalen damwanden van de Brionwerven te voorkomen.

CFW-er Van Sichem: Antemschuld geraamd op 1,2 miljoen gulden

WILLEMSTAD — De (belasting)schuld van het electrische installatiebedrijf Antem/Elga wordt geraamd op 1,2 miljoen gulden.

De vakbond CFW, die de circa 71 werknemers vertegenwoordigt, zal alles in het werk stellen om hun baan veilig te stellen - zo lang als dat mogelijk is. Zo verklaarde Hein van Sichem van de CFW aan de Amigoe.

De vakbondsman zei dat de CFW al tijden op de hoogte is van de financiele en fiscale problemen die het bedrijf doormaakt. Sinds april 1986 gaat het almaar bergafwaarts, zei de vakbondsman, die daaraan toevoegde dat verschillende stappen werden ondernomen om te redden wat er te redden valt, waaronder personeelsafvloeiing en aanzienlijke kortingen op de lonen.

Het mocht allemaal niet baten en deze week werd bekend dat de Eilandsontvanger beslag heeft gelegd op het bedrijf. Eilandsontvanger-hoofd Leonora verklaarde dat de goederen behorende aan het bedrijf op dinsdag op een veiling verkocht worden, tenzij voordien betaling van de belastingschuld plaats vindt of de leiding met een heel redelijk saneringsplan komt. Of dat intussen gebeurd is, weet de Amigoe niet.

Hij wilde overigens geen bedragen noemen. Van Sichem was ook een beetje huiverig. Hij verwacht dat de schuld circa 1,2 miljoen "of zelfs meer" bedraagt. Het gaat om onder meer loonbelasting en loonvorderingen.

Wat betreft de werknemers zei de vakbondsman dat die in elk geval de lopende werkzaamheden - en dat zijn er nogal wat - zullen blijven uitvoeren. Antem voert onder andere werkzaamheden uit op het Isla terrein.

Raad voor zeeonderzoek en activiteiten opgericht

WILLEMSTAD — Minister van Onderwijs Chucho Smits heeft dinsdag de Raad voor Zeeonderzoek en Zeeaktiviteiten in de Nederlandse Antillen geïnstalleerd. De Raad heeft tot taak om gevraagd of op eigen initiatief, de regering van de Nederlandse Antillen en de Bestuurscolleges van de Eilandgebieden van advies te dienen omtrent alle aangelegenheden betreffende zeeonderzoek en zeeaktiviteiten binnen de wateren van de Nederlandse Antillen.

De Raad is ontstaan als follow-up op de in november 1987 gehouden workshop Netherlands Antilles National Marine Program. Door de minister van Onderwijs werd vervolgens een commissie benoemd die uitvoering moest geven aan de aanbevelingen van de workshop.

De belangrijkste doelstelling van de RZZ is om een goede coördinatie en onderlinge samenwerking te verkrijgen bij het gebruiken en ontwikkelen van onze kust en zeegebied. Er vinden zeer veel aktiviteiten plaats in het marien milieu, zoals o.a. visserij-ontwikkeling, bescherming van de onderwaterwereld (koralen en vissen), wetenschappelijk onderzoek, hotelbouw en strandaanleg, zeeverontreiniging en bestrijding hiervan, enz.

Al deze aktiviteiten vinden plaats min of meer geïsoleerd van elkaar, met weinig onderlinge afstemming. In de voorbereidende periode als commissie is gebleken dat alleen al de uitwisseling van informatie over elkaars aktiviteiten mogelijkheden bieden voor een efficienter gebruik van de capaciteiten van onze deskundigen en organisaties. De huidige 'boom' in hotelbouw, strandaanleg en andere aktiviteiten in ons kustgebied is een goed voorbeeld van de noodzaak voor een goede onderlinge afstemming. Ook de ontwikkelingen in en rondom het Spaanse Water behoeven een goede samenspraak en in feite een beleids- en beheersplan.

Er is reeds gebleken dat de weg om tot deze beleidsplannen te komen niet eenvoudig zal zijn, maar dat maakt het niet minder noodzakelijk.

Bij de instelling van de RZZ heeft minister Smits gesteld dat hij zich gaarne sterk wil maken voor de RZZ als een stimulerend en motiverend orgaan. Regulerende aspecten mogen niet resulteren in remmende en demotiverende overheidshandelingen. Het probleem waarmee elke organisatie te kampen krijgt, is mankracht en financiële middelen. Allebei zijn schaars en slechts verkrijgbaar wanneer men anderen van het belang van de werken uitvoeringsplannen van de organisatie kan overtuigen. Hij hoopt dat de RZZ hiertoe in staat zal zijn, waardoor hij ook op bestuurlijk niveau dan zijn bijdrage met succes kan geven.

NAMEN

In de Raad (RZZ) zijn de volgende personen benoemd: Ir Quirino Richardson, Hoofd van de Milieudienst, drs Jeffrey Sybesma, staflid van Stinapa, drs Frank Elstak, Liaison-officer van UNESCO, werkzaam bij het departement van Onderwijs, drs Gerard van Buurt, medewerker dienst LVV, Roberto Hensen MSc, directeur MARCULTURA Bonaire, drs Tom van 't Hof, staflid Stinapa, Saba, drs Eric Newton, medewerker B.C. Bonaire, Cees Reudink, Hoofd Meteorologische dienst Nederlandse Antillen, dr Walter Bakhuis, directeur Carmabi en ir Pablo Burgos, medewerker Dienst Openbare Werken. Voorzitter is de heer Richardson, Secretaris de heer Sybesma. Op de foto ontbreken de heren Van 't Hof, Bakhuis, Sybesma en Hensen, die verhinderd waren.

Vereniging van Christenvrouwen

WILLEMSTAD — Op 1 september bestaat de Vereniging van Christenvrouwen (VCC) 25 jaar en zij vieren dat met een dankdienst in de Tamarijnkerk. Na de dienst is er een gezellig samenzijn in het jeugdhuis 'de Tamarijn'.

De laatste jaren participeert de VCC in wereldgebedsdienst die vrijwel over de hele wereld gehouden worden. Ieder jaar in de maand november wordt door de VCC haar jaarlijkse koopavond gehouden, waarvan de opbrengst bestemd is voor giften aan enkele instellingen. Dit jaar verkreeg de VCC haar rechtspersoonlijkheid en telt in het totaal 70 leden.

De VCC hoopt met elkaar te steunen de gezamelijke verstandhouding te vergroten.

In nieuwsbrief vermeld: Chata onder indruk van dienstverlening Cancun

WILLEMSTAD — De bezettingsgraad van de hotels die bij de Curaçao Hotel and Tourism Associaton (Chata) zijn aangesloten, is ten opzichte van vorig jaar over alle maanden gemiddeld met 15,11 procent gestegen. Dit is onder meer het gevolg van het toetreden van Van der Valk als lid van de Chata, zo meldt de nieuwsbrief van de organisatie. In de afgelopen maand juli bijvoorbeeld waren de hotels voor 67,37 procent bezet, vorig jaar was dat bijna 60 procent.

De Chata-nieuwsbrief maakt verder melding van de bijeenkomst die van 10 tot 14 juni is gehouden in Cancún, Mexico. Voor Curaçao werden afgevaardigd president van de Chata, Frank Maynard, vice-presidenten Monir Nasif en Ben Rosheuvel, bestuurslid Danilo Checcuci en directeur Chon Hollander. Zij zijn daar geconfronteerd met verschillende visies op het hotelwezen en toerisme, zoals de mening van Antionio Abdo, president van de Cancun Hotel Association, die stelde dat het belanrijk is een 'master plan' te handhaven als hoteleigenaar. Voor hem is dat "Kwaliteit...kwaliteit van service en kwaliteit van het produkt".

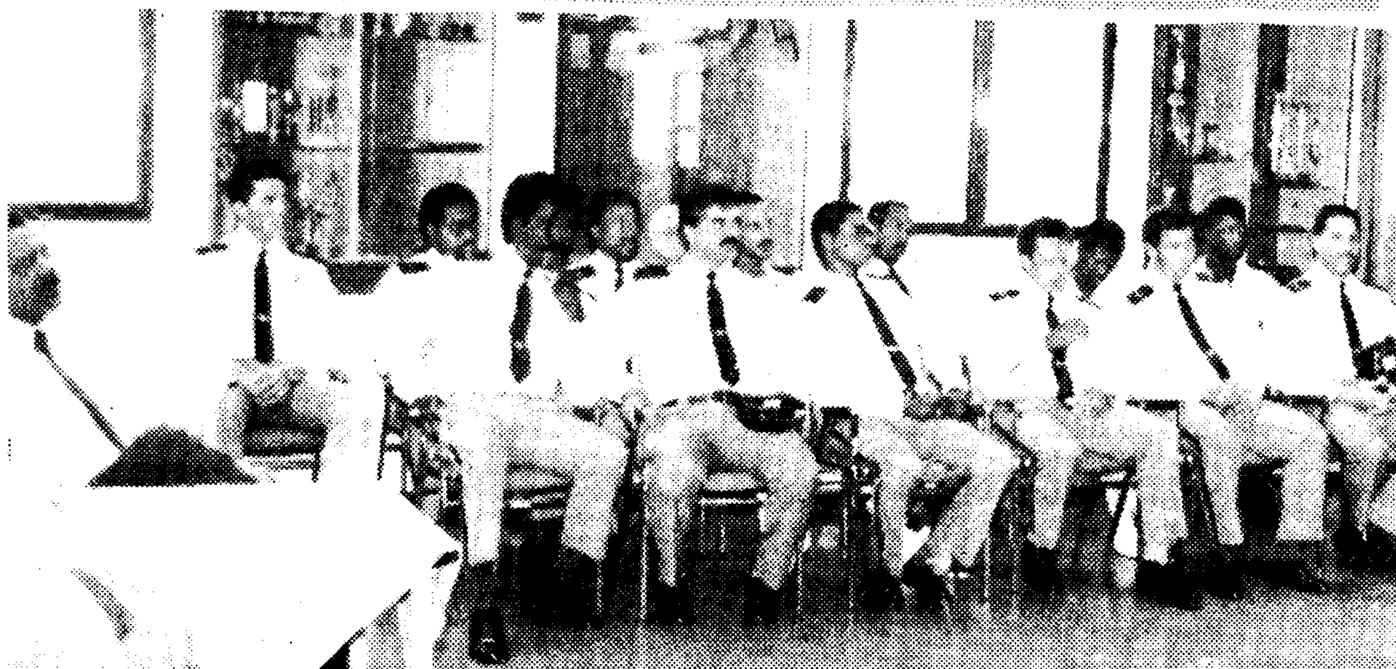
Tijdens de ontmoeting zijn de deelnemers ook gewezen op negatieve aspecten die van invloed kunnen zijn op het toerisme zoals vuile luchthavens, onvriendelijke douane-beambten en immigratie functionarissen, een slechte taxi-service voor hoge prijzen, vervallen hotels, slechte dienstverlenende voorwaarden en te hoog geprijsde kamers, eten en drinken en ten slotte een slecht infrastructuur.

De algemene indruk die de delegatie van Curaçao heeft gekregen van Cancun is goed. Overal in en rond de hotels was het schoon en vooral de correcte en snelle manier van werken van de obers en bartenders heeft op de delegatie diepe indruk gemaakt.

Om de dienstverlening binnen het hotelwezen op Curaçao op te krikken, wordt er flink gewerkt aan training van het personeel. In de Chata-nieuwsbrief staat dat er van 14 tot 21 september weer een trainingsprogramma wordt gehouden, waarbij aandacht wordt besteed aan restaurant supervisie en management, huishoudelijke supervisie en management, preventief onderhoud en hoe de anderen de trainen.

De cursussen zullen in totaal 30 uren in beslag nemen verdeeld over vijf dagen.

Diploma uitreiking politie-agenten

WILLEMSTAD -- Een grote groep politie-agenten kreeg gisteren uit handen van hoofdcommissaris van politie, Fred Wiel, hun diploma agent eerste klasse en de diploma Politie II. Een groot deel van de agenten dat de diploma agent eerste klasse kreeg is sinds 1969 in dienst van de Korps Politie als bijstandsagenten. Op de foto, de agenten die de cursus Politie en agent eerste klasse met gevolg hebben doorlopen.

Tien mijl-loop

ORANJESTAD — Op zondag 2 september organiseert de Mariniers ... tien-mijl loop. Evenals voorgaande jaren zijn er ... voor heren en twee bij de dames. De inschrijving moet voor 31 augustus geschieden bij het bureau Sport in de kazerne ...

ORANJESTAD — De senioren ... competitie (achttien jaar en ouder) van Aruba ... bond (ALTB) ... op zaterdag 8 september ... enkelwedstrijden ...

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/ 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

BANKREK nr 10 815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur **Back to the future** (comedy/thriller, 14jr).
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur **Bird on a wire** (action/comedy, 14 jr).

******

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Kibrahacha, tel.: 34908.
Pariba brug: San Lucas, tel.: 45119.

******

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter J.C. Frederiks, Stadionweg 27, tel.: 24482.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Westrate via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

******

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft dra L.G. Beke-Martinez, tel.: 24696.

******

NARCOTICS **ANONYMOUS HELPLINE:** **tel.: 38989 (24 uur per dag).**

******

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

******

FADA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Suske en Wiske; 18.30 The scheme of things; 18.50 Style with Elsa Klensch; 19.10 Big story; 19.30 Crossfire; 20.00 Nos cu nos; 21.00 CNN international show; 21.20 Beverly Hill Buntz; 21.40 Estreno: 'Braker'; 23.30 Sports tonight; 24.00 Special: 'Crisis in the Gulf'; 24.30 Sluiting.

ZONDAG: 16.50 Sunday special: 'Growing together'; 17.20 Sunday movie: '20.000 Leagues under the sea'; 19.30 Showtime; 20.30 Quo Vadis; 21.30 CNN international news; 21.55 Special: 'John Wayne: The Duke lives on'; 22.45 Week in review; 23.30 Sports tonight; 24.00 Special: 'Crisis in the Gulf'; 24.30 Sluiting.

****

DIVERSEN
SPORT
TENNIS **(Open Eagle)**: 18.00 uur finalewedstrijden; 22.15 uur prijsuitreiking en afsluiting van het toernooi - Eagle Tennispark.

****

ZONDAG
DIVERSEN
FILMLIGA ARUBA: 20.30 uur vertoning 'Sleuth' (Amerikaans, 1972; regie: Joseph Mankiewicz) - Cas di Cultura.

ISLA DI ORO: 15.00-21.00 uur Mexicaanse middag/avond.

******

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/ 16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS-EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur, zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.

****

KAPEL MARINIERSKAZERNE SAVANETA: 09.30 uur kerkdienst o.l.v. vlootpredikant ds J.G. Majoor.

****

ENIGE VERTRAGING BIJ TOERISME

Centrale bank in kwartaaloverzicht over bestrijding inflatie:

Versnelde woningbouw en toelating buitenlandse werknemers kernpunten

ORANJESTAD — De Centrale Bank van Aruba heeft haar kwartaalbericht over het eerste kwartaal van 1990 gepubliceerd. Het onderstaande is daaraan ontleend.

Het eerste kwartaal van 1990 gaf enige vertraging in de groei van het toerisme te zien. Daarnaast leek de binnenlands gefinancierde investeringsactiviteit over zijn hoogtepunt heen te geraken, door het gereedkomen van steeds meer winkelprojecten enz., waarmee is vooruitgelopen op de verwachte explosieve groei van het toerisme. Toch bleef de economische groei aanzienlijk, dankzij investeringen die vanuit het buitenland werden gefinancierd, vooral in de olie-sector en een aanhoudend krachtige groei van de consumptieve bestedingen. Het consumptief krediet nam met meer dan dertig procent op jaarbasis toe. De groei van het totale bankkrediet aan de particuliere sector bleef evenwel binnen de afgesproken grenzen, doordat de overige kredietverlening zich rustig ontwikkelde.

EXPANSIEF

De overheidsbestedingen bleven sterk expansief. Omdat de belastingopbrengsten echter twintig procent hoger waren dan in het eerste kwartaal van 1989, kon de overheid een klein seizoenmatig kasoverschot realiseren. Het kastekort, zoals door de Bank geregistreerd, daalde van Afl 32 mln in 1989 naar Afl 28 mln in de twaalf maanden tot en met maart 1990.

De groei van invoerbetalingen bedroeg achttien procent, en leg daarmee weer globaal in lijn met de binnenlandse bestedingsgroei. Tezamen met een geringere groei van de inkomsten uit toerisme (de toeristeninkomsten waren acht procent hoger dan in het eerste kwartaal van 1989), leidde dit ertoe dat het gebruikelijke seizoenmatige overschot op de lopende rekening van de betalingsbalans omsloeg in een tekort. Het resultaat was dat het tekort op de lopende rekening toenam van Afl 46 mln in 1989 tot Afl 61 mln in de twaalf maanden tot en met maart 1990.

Een deel van de invoerstijging weerspiegelde echter de toename van de buitenlandse investeringen, die tezamen met hogere inkomsten uit de verkoop van time-shares leidden tot een groter overschot op de kapitaalrekening. Per saldo steeg het betalingsbalansoverschot, en namen de internationale reserves in de twaalf maanden tot en met maart met Afl 46 mln toe, vergeleken met een aanwas van Afl 40 mln in 1989. De internationale reserves bereikten een eind maart een niveau van Afl 243 mln.

INFLATIE

In de eerste maanden van het jaar liep de inflatie, gemeten over twaalf maanden, op tot boven vijf procent. Gedeeltelijk werd dit veroorzaakt door de daling van de florin ten opzichte van de Europese valuta's vanaf het derde kwartaal van 1989, in het voetspoor van de Amerikaanse dollar. Maar ook de sterk stijgende huurprijzen, veroorzaakt door een toenemend tekort aan woningen als gevolg van ontoereikende bouwaktiviteit, en een blijvend opwaartse druk op de loonkosten, waren belangrijke factoren. Versnelling van de ambtelijke procedures en werkzaamheden ter voorbereiding van woningbouwprojecten, en een verbreding van de toelating van buitenlandse arbeidskrachten, vormen dan ook de kernelementen van het beleid dat ter vermijding van verdere inflatieversnelling zal moeten worden gevoerd.

Verkiezing van Miss Barbie

ORANJESTAD — De Aruba Barbie organization is gestart met zijn programma in verband met de Miss Barbie verkiezing, welke op 16 september plaatsvindt.

Elke maandag en donderdagmiddag om half zes, krijgen de kleine kandidaten lessen in folkloristische dansen onder leiding van Mario Albus van dansgroep 'Mangusa'.

Op dinsdagmiddag om half zes volgt een training in het lopen op het podium onder leiding van Alexander Martij van 'Alexander Fashion institute'. De kandidaten krijgen op zondag 26 augustus, tijdens een 'Hotdog party' in Paradise restaurant, de gelegenheid om kennis te maken met elkaar.

■*ORANJESTAD — De heer Hubert (Shon) Lopez legde deze week de eed af in verband met zijn benoeming tot voorzitter van de Algemene Rekenkamer. Hij volgt in deze functie drs Rob Henriquez op die naar Curaçao is vertrokken. Bij de foto: minister van Financien Guillermo Trinidad, gouverneur Felipe Tromp en de nieuwe voorzitter Hubert Lopez.*

Programma APAR voor Dag van de Pers:

Forum, sport en zang

ORANJESTAD — Het bestuur van de Asociacion di prensa Arubano (APAR) maakte gistermiddag het volledig programma bekend voor de viering van 'Dia di Prensa' op zaterdag één september aanstaande. Volgende week hebben verschillende activiteiten plaats.

Deze dinsdagavond wordt om acht op het RCA veld ingezet met een voetbalwedstrijd van de APAR tegen de ministers versterkt met hun Statenleden. Apar leden die de voetbalschoenen willen aantrekken kunnen contact opnemen met Melvrin Martina bij Radio Carina. Bestuur van de Apar verzocht haar lid Jos van der Schoot om de aftrap te doen. Van der Schoot is die dag 47 jaren in de journalistiek.

Vrijdagavond wordt het Apar zangfestival in Club Caiquetio gehouden, waarbij Miecky Gravenhorst en een commissie de coördinatie verzorgen. In Charcoal restaurant wordt dinsdagavond een generale repetitie gehouden. In de memberslounge van Casa del Mar wordt op Dia di Prensa van half tien tot half twaalf een forum gehouden, waaraan lokale autoriteiten alsmede gasten uit het buitenland deelnemen. Onder meer is de minister van Verkeer en Communicatie Elio Nicolaas uitgenodigd.

Reeds hebben laten weten aanwezig te zullen zijn Carlos Colmenares secretaris generaal van Felatrap en Oscar Yanez lid van het Venezolaanse congres. Voorts zijn vertegenwoordigers van vakbonden, overheid, justitie, industrie en hotels uitgenodigd. Na afloop van het forum bieden Sun development en Amstel in Casa del Mar een lunch aan. De viering van Dia di Prensa wordt 's avonds met een receptie in Casa del Mar besloten. Deze receptie is alleen voor leden van de Apar en enige genodigden.

AVP: regering wekt indruk van duistere plannen

Achterdocht over manier aankoop ELMAR-aandelen

ORANJESTAD — Uit een verklaring van de AVP blijkt dat er bij de groene partij achterdocht bestaat over de wijze waarop de regering van Aruba de Elmar aandelen wil kopen en een holdingmaatschappij hiervoor oprichten.

De AVP wilde in de Centrale commissie voorkomen dat de regering in de toekomst met de Elmar/Holding aandelen kan doen en laten wat zij wil, zonder dat de Staten hierover iets te zeggen hebben. Dit voorstel van de AVP werd afgewezen. In eerste instantie werd de oprichtingsacte van de Holding maatschappij voor de notaris gepasseerd zonder dat de Staten gehoord waren.

ILLEGALE

Volgens de AVP probeerde de premier op deze illegale wijze een holdingmaatschappij op te richten. Bij behandeling in de Staten waren geen stukken noch gegevens beschikbaar, die uiteindelijk nadat er om gevraagd werd — ook door leden van de coalitie — beschikbaar kwamen. Duidelijk bleek dat ook de leden van de coalitie niet op de hoogte van een en ander waren. Pedro Bislip (ADN) en Benny Nisbet (PPA) waren het ook niet eens met het spelletje dat door de premier gespeeld werd.

COASTAL

De AVP wees op de gevaren dat de regering zonder meer kan doen en laten wat zij met de aandelen wil doen. Er wordt hier een gevaarlijk spel gespeeld, waarvan het volk de dupe wordt. Van de AVP zijde werd gesteld dat deze gang van zaken vergeleken diende te worden met het Coastal contract, waarvan nu de Arubaanse werknemers de dupe zijn geworden. Zij hebben ervaren hoe slecht het contract met Coastal voor hen is.

Ook haalde de AVP aan, dat Coastal de energiefabriek op het Lago terrein ook kado kreeg en vijftien jaar lang aan het WEB stroom mag verkopen tegen een prijs waarmede Coastal goede winst maakt. Met nadruk stelt de AVP verklaring dat de regering Oduber duistere plannen met de Elmar overname heeft — althans die indruk wordt duidelijk gewekt door de wijze waarop een en ander geschiedt — waarvan uiteindelijk het volk de dupe gaat worden.

Finale van Nos cu nos

ORANJESTAD — De finale van het nachtvoetbaltoernooi 'Nos cu Nos' tussen de hotelteams, vindt vandaag om een uur in de ochtend plaats. De finale gaat tussen Caribbean Casino en Holiday Grand casino. In de laatst gespeelde 'Nos cu Nos' wedstrijden, werden de volgende resultaten geboekt: Playa Linda — La Taurina 2-1, Concorde hotel en Americana hotel speelden met 1-1 gelijk, waarna Concorde door strafschoppen won in de laatste ontmoeting versloeg Grand Holiday casino het Crystal casino met 3-0.

■*ORANJESTAD — Gisteren kreeg gouverneur Felipe Tromp een beleefdheidsbezoek van mr L.J.M. van Gool (zie foto). Mr Van Gool (links) was vele jaren op Aruba werkzaam als leraar. Hij is thans rechter bij de rechtbank van Rotterdam. Hij bracht de gouverneur een bezoek als voorzitter van de BGNAA (Bond van gepensioneerden van de Nederlandse Antillen en Aruba).*

In gelijkopgaande wedstrijd

Marlboro wint van versterkt Barlock

SAN NICOLAS — In de voortgezette, AA-klasse basebal competitie behaalde leider van de competitie Marlboro gisteravond een 2-0 overwinning op Barlock.

Barlock, dat inmiddels als versterking drie Venezolaanse spelers heeft gekregen — die op Aruba woonachtig zijn en aan de ABBA eisen voor deelname aan de competitie voldoen — blijkt nu een ploeg te zijn waar terdege rekening mee moet worden gehouden, het werd dan ook een gelijkopgaande strijd. Marlboro maakte zeven hits en maakte geen fouten, voor de tegenstander vier hits en ook geen fouten.

Winnende gooier werd Milton Croes voor Marlboro, die in de laatste inning door Clem Wernet werd vervangen. Verliezende gooier werd Ronny Irausquin die de gehele wedstrijd op de werpheuvel stond.

De competitie wordt maandagavond voortgezet met de strijd tussen de twee rivalen Marlboro en Aruba Video center.

Fout dagvaarding

Vrijspraak casinobewakers

ORANJESTAD — Twee bewakers van het Alhambra Casino W. en A., die voor de groene tafel stonden verdacht van diefstal in het casino, kregen gisteren van de rechter vrijspraak.

Reden was dat in de dagvaarding een verkeerde datum was vermeld. De officier eiste in deze zaak voor ieder van hen een gevangenisstraf van drie maanden, waarvan twee maanden voorwaardelijk, met een proeftijd van twee jaar.

Wat de diefstal beschuldiging betreft zou het om quarters uit een slotmachine zijn gegaan, hetgeen door de leiding van het casino op video werd opgenomen. Beide verdachten ontkenden het geld gestolen te hebben. Uiteindelijk kregen zij vrijspraak door een technische fout in de beschuldiging.

Holding aan werk: Nederlandse bankenlening getekend

Premier Oduber: over Elmar geen onenigheid

ORANJESTAD — Premier Nelson Oduber stelde tegenover de pers ten stelligste te ontkennen dat er tussen hem en de coalitie partners ADN en PPA onenigheid bestaat over de aankoop van de Elmar aandelen.

Met nadruk stelt de premier dat deze regering niet 'koste wat kost' wil blijven zitten, maar dat wel ieder coalitielid het recht heeft voor zijn standpunt en mening uit te komen. De premier reageerde hiermede op de AVP verklaring waarin de indruk wordt gewekt dat ADN en PPA voor de oprichting van de holdingmaatschappij stemden officieel om ze het er niet mee eens waren. Integendeel aldus premier Oduber, de coalitiegenoten zijn het honderd procent eens met aankoop van Elmar.

GOED

Hij voegde eraan toe dat de verhouding met de coalitiegenoten ADN en PPA goed is en dat tezamen het regeer programma wordt uitgevoerd. Hij herhaalde dat zijn regering niet 'koste wat kost' zitting heeft en dat zijn partij geen partij is die goedkoop verkocht wordt aan welke partij ook.

Inmiddels zijn alle papieren van de holding maatschappij waaronder verklaring van geen bezwaar en vestigingsvergunning getekend, zodat de holdingmaatschappij nu officieel bestaat, en aan het werk kan gaan. Gisteren heeft de vertegenwoordiger van de holding maatschappij in Nederland de lening met het banken consortium, waaronder de Nationale investeringsbank ten bedrage van 14.351.000 florin getekend. Hierop staat een interest van tien procent terug te betalen in tien jaar. Op Aruba zijn het de ABN, Caribbean Mercantile en Banco Caribe die voor de aankoop 8.5 miljoen tegen 11.3 procent interest lenen. Begin september aanstaande zal de overdracht geheel afgerond zijn.

MAKKELIJKE WINST OP CANADA: 3-0

Murphey: "Maandag stunten we!"

Dames-volleybalploeg bij beste twaalf van de wereld

SHANGHAI - De nationale vrouwen volleybalploeg moet maandag winnen van Zuid-Korea, Japan of Brazilië om door te dringen tot de beste acht landen van de wereld. De overwinning op Canada (3-0, 15-9 15-11 15-5) in de laatste groepswedstrijd van het WK in China garandeerde vrijdag in ieder geval een plaats bij de beste twaalf. Waarmee de doelstelling bijna is bereikt. Bondscoach Peter Murphy hoopte vooraf op een plaats bij de eerste tien.

Vast staat, dat Nederland het moeilijk krijgt de kwartfinales te bereiken. Zowel Zuid Korea, Japan als Brazilië staat hoger aangeschreven op het platform van het vrouwen volleybal.

Maar Murphy wenste zich ... niet neer te leggen bij de papieren overmacht. Hij haalde een eerder verteld verhaal aan. "We zijn ... gekomen met de bedoeling ... ieder geval een stunt ... te halen. Dat had tegen Peru kunnen zijn, maar dat lukte niet. Dan maandag maar."

Zaterdag wordt geloot tegen welke nummer twee Nederland in actie komt. Bij verlies strijdt de B-wereldkampioen verder voor plaats negen. De ploeg verhuist voor het komende duel van Shanghai naar Shenyang, dat 2300 kilometer noordelijker ligt en een voor Nederland ... vertrouwder klimaat heeft.

OPGEFOKTE SFEER

Nederland en de toekomstige tegenstander zijn relatief onbekenden voor elkaar. Volgens Murphy is dat geen probleem: "... krijgt dan vooraf niet ... opgefokte sfeer, maar je ... gewoon spelen en kijken hoe ver je komt."

De ploeg kwam onlangs ... uit tegen Zuid-Korea. Eind april, in de voorbereiding op het B-WK in Spanje, stond Nederland in Montreux zelfs met 2-0 voor. Murphy koos er met het oog op "Spanje" toen bewust voor de wedstrijd te laten lopen, om krachten te sparen.

Met het Japanse volleybal is de ploeg vertrouwd geraakt tijdens een trainingsweek voor het WK in Yokohama. Aan het eind van de week werd met 3-1 van Hitachi gewonnen, de Japanse nummer drie. Murphy: "Daar keek men in Japan toch wel even van op."

Alleen tegen Brazilië heeft Nederland lang niet gespeeld. Hoopgevend is de groepsnederlaag (0-3) van de Zuidamerikanen tegen de Verenigde Staten, op het B-WK nog twee plaatsen achter Nederland geëindigd.

Tijdens het vorige WK, in 1986 in Tsjechoslowakije, was Brazilië vijfde, Japan zevende en Zuid-Korea achtste. Dat is het niveau waarop Murphy Nederland in de toekomst wil krijgen: een plaats tussen vijf en acht, kort achter de absolute topdrie, China, Cuba en de Sovjetunie.

De laatste drie landen gaan waarschijnlijk de medailles verdelen, waarbij Cuba de pech heeft dat "springveer" Mireya Luis nauwelijks hersteld is van een knieoperatie.

Nederland had in de laatste groepswedstrijd weinig moeite met Canada, dat in 77 minuten verslagen werd. Alleen in de tweede set kwam Nederland met 1-6 achter, maar Murphy liet de basis de hele wedstrijd staan. De spelverdeling van Saskia van Hintum, soms de zwakke schakel in het zestal, verliep goed. De blokkering was effectief, topaanvalster Henriette Weersing kwam steeds beter in de wedstrijd.

De Canadese bondscoach Mike Burchuk kreeg in de derde set zelfs een rode kaart, toen hij luid protesteerde tegen een beslissing van de scheidsrechter. "We hebben ons niet gek laten maken", complimenteerde de coach zijn speelsters voor de bijna perfecte wedstrijd.

NEW YORK — Resultaten honkbalcompetitie:

American League: Milwaukee Brewers - New York Yankees 8-2, Toronto Blue Jays - Boston Red Sox 4-3, Chicago White Sox - California Angels 4 2, Kansas City Royals - Seattle Mariners 4-1

National League: Pittsburgh Pirates - Cincinnati Reds 9-3, Houston Astros - Atlanta Braves 8-3, San Francisco Giants - Philadelphia Phillies 6-3, Los Angeles Dodgers - New York Mets 4-2.

Sta Maria Pirates zet stap in goede richting

WILLEMSTAD — Regerend kampioen Sta. Maria Pirates/Walle Construction dat in de vierde en vijfde competitieronde een achterstand van vier wedstrijden moet wegwerken om zich nog te kunnen kwalificeren voor de eind-playoffs, zette gisteravond een stap in de goede richting met een overwinning op Wild Cats/ Banco di Caribe. Cats kwam pas in de laatste twee innings tot scoren tegen een sterk werpende Percey Schoop die liefst 12 keer drieslag liet noteren.

De beide pitchers, Schoop voor Pirates en Otwin Pieternella voor Cats, zorgden ieder voor drie nullen op het scorebord voordat Pirates in de vierde slagbeurt de leiding nam met 2-0. Deze punten werden gemaakt op een veldfout van de derde honkman en honkslagen van Alvaro Asencion en Charlie Cijntje en een sacrifice-fly.

De lucky seven bracht echter de beslissing ten gunste van de Sta. Mariaploeg die een offensief van 4 honkslagen ontketende, waaronder een homerun van Michelangelo Cijntje, en haar voorsprong verdriedubbelde (6-0). De andere honkslagen waren van Norwin Moeskiet, Richinel Isabella en Charlie Cijntje. Cats was echter nog geen geslagen ploeg.

In de achtste diende men van repliek met 3 punten welke werden gescoord op een honkslag van Ruben Snoyle waarbij linksvelder Isabella de bal door liet schieten. Alle drie lopers die zich op de honken bevonden konden daardoor het thuishonk bereiken. In de negende inning bepaalde Nato Anasagasti de eindstand op 6-4 met zijn vijfde homerun van het seizoen. In deze afdeling deelt hij thans de eerste plaats met Arthur Davelaar van Royal Scorpions.

De eindcijfers waren respektievelijk 6-9-2 en 4-6-2 waarbij gezegd moet worden dat winnende werper Persey Schoop tot en met de zevende inning een tweehitter wierp. Verliezer Otwin Pieternella werd in de zevende inning vervangen door Cedric Martha. Door dit resultaat is het record van Cats nu 16-6 en dat van Pirates 9-13. De strijd wordt zaterdag voortgezet met twee wedstrijden: Amstel Brewers - Sta Rosa Indians en Royal Scorpions — Wild Cats.

Ronny Reder is de Maitre d' van het restaurant dat aan 25 personen werk verschaft. Het geheel vergde een investering van 1.3 miljoen florin. Het interieur werd ontworpen door Fred Woolenberg, terwijl ing. Tico Petronia van AEP de directie over het project vierde.

Opening restaurant *La Vie en Rose*

ORANJESTAD — In het voorspoedig groeiende en zich steeds meer uitbreidende Paradise Beach Villas vond vanmiddag de officiele opening plaats van Aruba's nieuwste restaurant 'La Vie en Rose'. (zie foto) Het bijzonder sfeervol en smaakvol ingerichte restaurant staat onder leiding van manager Tommy Tromp en chef kok Urs Staub. (zie foto)

Beiden begonnen een kwart eeuw geleden op dit gebied te werken en deden internationale en lokale ervaringen op. Tommy begon 25 jaar geleden op de 'Nieuw Amsterdam' van de Holland Amerika lijn, terwijl Staub onder meer in zijn geboorteland Zwitserland en Puerto Rico, Bahamas en Aruba werkzaam was.

Zij verwachten veel van hun restaurant, dat uit twee verdiepingen bestaat en plaats biedt aan ruim 130 personen. De inrichting alsmede het menu en de wijnkaarten zijn bijzonder smaakvol samengesteld, hetgeen de sfeer in het restaurant ten goede komt. Managing director/mede initiatiefnemer van het Paradise Beach villas project Irwin Franca vertelde de Amigoe, dat dit restaurant zeker het project nog meer in de belangstelling zal plaatsen.

Men beschikt reeds over 47 modern ingerichte suites terwijl recentelijk werd begonnen met de bouw van de tweede fase bestaande uit 53 suites, die practisch alle reeds verkocht zijn voor time-sharing.

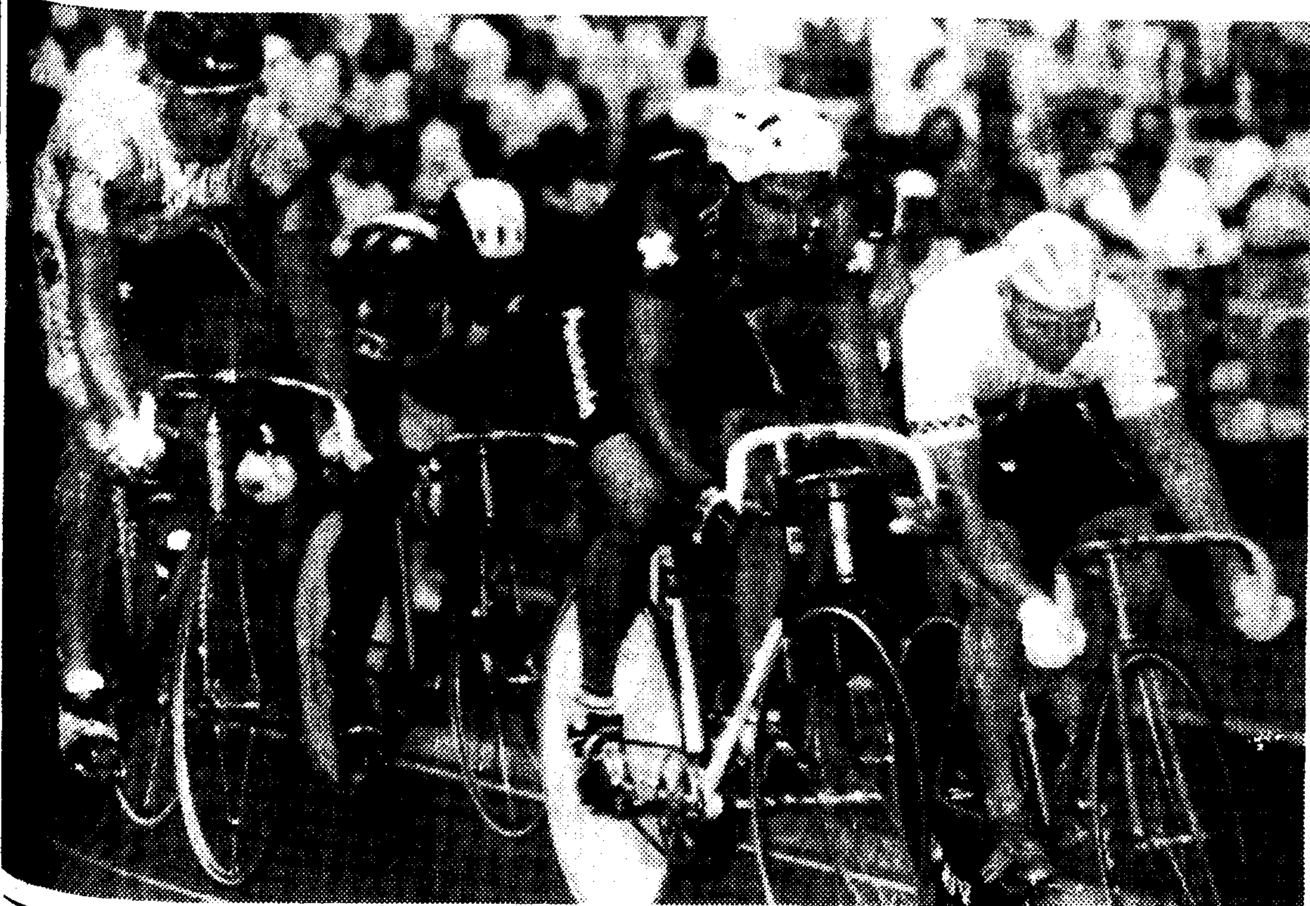

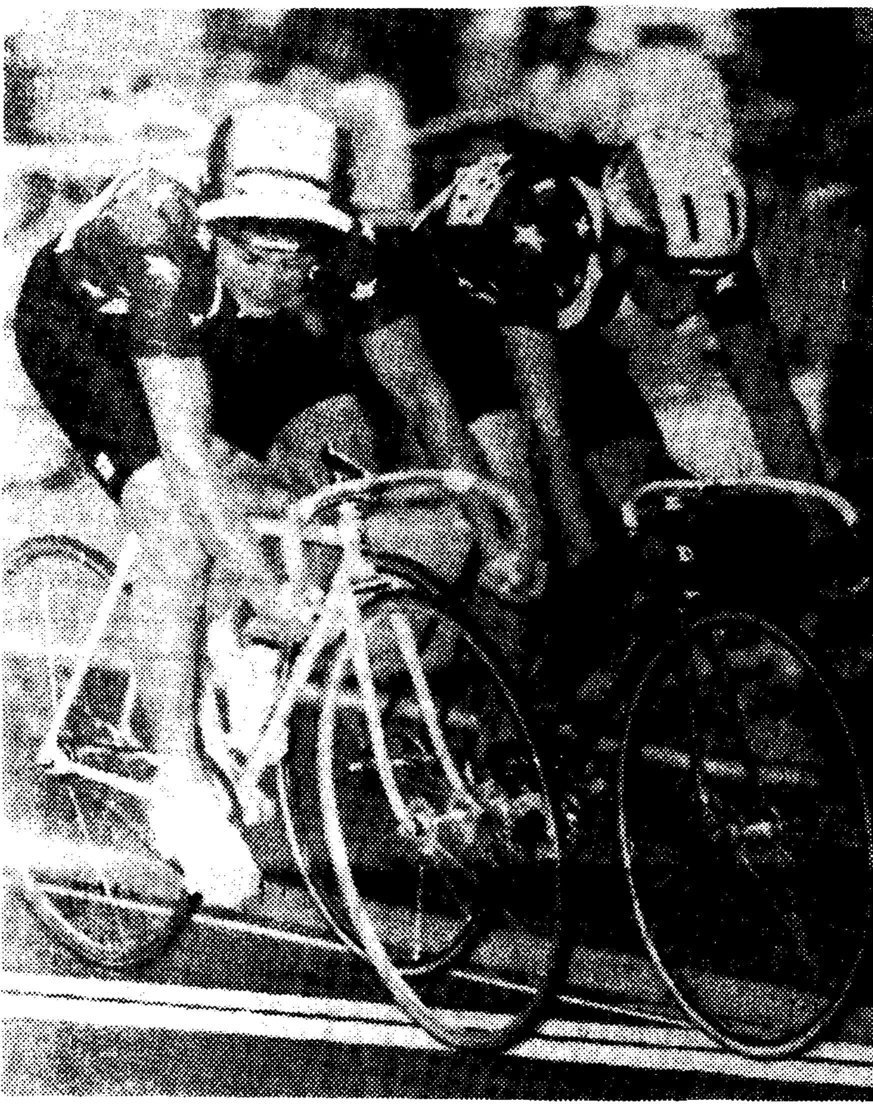
VANDAAG IN FINALE OM WERELDTITEL ACHTERVOLGING

Hubner na protest tweede gouden plak rijker

Van Moorsel in eerste toernooi meteen naar grote prestaties

■*Met links de Oostduitser Michael Hubner en rechts de Australiër Stephen Pate zijn de twee hoofrolspelers genoemd in de finale keirin. Pate werd na een protest van Hubner gediskwalificeerd, waardoor Hubner zijn tweede wereldtitel veroverde.*

■*Connie Young (links) weet met een banddikte de wereldtitel te veroveren op haar Amerikaanse landgenote Renee Duprel in de finale sprint in het Japanse Maebashi.*

MAEBASHI - Leontien van Moorsel heeft zich vrijdag in Maebashi van een zilveren plak op de achtervolging verzekerd. De 20-jarige Brabantse kan die medaille zaterdag (vandaag) door winst in de finale tegen de Nieuwzeelandse Madonna Harris vergulden.

Dan wordt ze de eerste Nederlandse wereldkampioene bij de vrouwen sinds 1979, toen Petra de Bruin (weg) en Keetie van Oosten-Hage (achtervolging) in eigen land eerste werden.

In de halve finales versloeg Van Moorsel de Zwitserse favoriete Barbara Erdin-Ganz. Met haar tijd van 3 minuten en 42,179 seconden zorgde de Brabantse voor de beste tijd ooit door een vrouw in het achtervolgingstoernooi gereden. De inmiddels gestopte wereldkampioene Jeannie Longo (Fra) kwam enkele jaren geleden in Colorado Springs tot 3.43,490.

Van Moorsel reed voor het eerst met een aerodynamische helm. "Ik heb veel liever mijn eigen helm op, maar coach Geserick vond, dat ik zo'n speciaal ding toch moest proberen. Daarom heb ik er eentje geleend van een amateurrenner. Zo'n grote witte met een kap derveur...."

In vergelijking met haar rit in de kwartfinales ging het allemaal een stuk beter. Reed ze toen tegen de Amerikaanse Kendra Kneeland de laatste kilometer in 1 minuut en 16 seconden, tegen Ganz raffelde 'Tinus' de slotkilometer bijna vier seconden sneller af.

"Het ging een stuk gemakkelijker. Natuurlijk had ik last van zenuwen, maar dat was met Ganz niet anders. Ik zag het aan haar gezicht, aldus Van Moorsel. Meteen in de eerste kilometer nam ze ruim een seconde voorsprong op haar concurrente. In de tweede kilometer moest ze enkele tienden van een seconde prijsgeven, waarna de eindsprint de beslissing bracht. Aan de finish was het verschil opgelopen tot ruim twee seconden (3.42,179 tegen 3.44,304).

LAAT ZIEN TINUS

"Geserick had me gezegd, dat ik in de laatste kilometer moest proberen te versnellen. Ook in de kwalificatie had ik dat al gedaan. Onderweg dacht ik: Tinus, laat nu zien wat je waard bent. En het is gelukt. Thuis in Boekel hebben ze het niet meer als ze dit horen."

Geserick blijft zich verbazen over de prestaties van Van Moorsel. "Ik vind het ongelofelijk. In feite komt Leontien zo van de weg. We hebben een paar weken flink op de baan getraind en dat was alles", aldus de 33-jarige Hilversummer.

"Dit is haar eerste grote toernooi. Ik denk dat je haar mag vergelijken met Tiemen Groen. Die kwam in de jaren zestig ook uit het niets en stond meteen op het podium. Het toernooi kan voor ons in elk geval niet meer stuk. Het zilver is binnen en wordt het meer, dan is dat mooi meegenomen."

De Oostduitser Michael Hubner won zijn tweede gouden plak. Twee dagen na de zege in het sprinttoernooi werd hij in het land, waar Keirin het populairst is, titelhouder in deze specialiteit.

INCIDENTEN

De finale verliep trouwens niet zonder incidenten. De Australiër Stephen Pate ging als eerste over de finish, maar hij werd gediskwalificeerd omdat hij de honderd kilo zware Hubner in de eindsprint gehinderd had.

Pate, in 1988 wereldkampioen sprint en dit seizoen met een bedrag van ruim 150.000 gulden grootverdiener in het Japanse keirinseizoen, was ontroostbaar na de maatregel van de jury, die een protest van de Oostduitser honoreerde. Hij zat drie kwartier op een bank voor zich uit te staren. "Ze nemen me in de maling", mompelde hij.

De 31-jarige Hubner, die in februari professional werd, jubelde het uit van vreugde. "Dit is het mooiste moment van mijn leven", zei hij. "Pate duwde me vlak voor de laatste bocht, waardoor ik snelheid verloor. Hij zigzagde naar me toe."

Het zilver ging naar de Belg Michel Vaarten, het brons was voor de winnaar van vorig jaar, de Italiaan Claudio Golinelli. De Japanner Tawara werd tot grote teleurstelling van het thuispubliek slechts vierde.

VROUWEN-SPRINT

De 29-jarige Connie Young-Paraskevin veroverde voor de vierde keer de wereldtitel sprint bij de vrouwen. In de finale bedwong de Amerikaanse haar landgenote Renee Duprel in drie ritten. Young was eerder in 1982, 1983 en 1984 wereldkampioene.

De Sovjetunie haalde op het onderdeel ploegachtervolging de vierde gouden medaille binnen. In de finale zegevierde het kwartet, bestaande uit Jevgeni Berzin (titelhouder individuele achtervolging), Valeri Batoero (zilver), Dimitri Neljoebin en Alexander Gontsjenkov over de Bondsrepubliek, dat in de halve finales titelhouder DDR had verslagen. De winnende tijd was 4.09,28, goed voor een gemiddelde snelheid van 57,765 km/uur.

Verkeerde spits op proef

Trainer verwisselt Van de Wiel en Hoekstra

SANKT POLTEN - Den Bosch-spits Ad van de Wiel lijkt helemaal niet op Andre Hoekstra.

Toch dacht trainer Ernst Dokupil van de Oostenrijkse eersteklasser Sankt Polten dat hij deze week de robuuste middenvelder van RKC voor een proefwedstrijd op bezoek kreeg. Het misverstand werd pas opgelost toen de 31-jarige Van de Wiel en niet Hoekstra in Oostenrijk uit het vliegtuig stapte.

Dokupil had Hoekstra vorig jaar in een intertotowedstrijd tussen Vienna en RKC aan het werk gezien, raakte onder de indruk van de goalgetter en liet Sankt Poltens spelmaker Frenk Schinkels (ex-Excelsior) onlangs weten nogal gecharmeerd te zijn van "die spits van RKC." Schinkels dacht aan Van de Wiel en zei tegen Dokupil dat de spits te koop was.

"Wist ik veel dat hij Hoekstra bedoelde", meldde Schinkels vanuit Oostenrijk. "De trainer had het over de spits van RKC, dat vorig jaar tegen Vienna speelde toen onze trainer daar nog in dienst was.

Die spits is te koop, zei ik toen tegen Dokupil, want ik dacht meteen aan Van de Wiel en wist nog dat hij in de eerste divisie in een seizoen 34 doelpunten had gemaakt. Dat Hoekstra niet te koop is, snap ik ook wel. Zeker niet voor Sankt Polten, dat toch al niet veel te besteden heeft."

BUITENKANSJE

RKC vroeg vorig seizoen 2,5 miljoen gulden toen Feyenoord interesse toonde in Hoekstra. BVV Den Bosch, tuk op een buitenkansje, heeft intussen de vraagprijs voor Van de Wiel laten zakken tot 100.000 gulden.

Sankt Polten is zo wanhopig in zijn speurtocht naar een spits, dat het Van de Wiel de proefwedstrijd liet spelen. De geblesseerde aanvaller viel nauwelijks op, maar krijgt een nieuwe kans.

Den Bosch kocht Van de Wiel halverwege afgelopen seizoen voor 225.000 gulden van RKC. De spits beviel in al die maanden amper in De Vliert. De als verlosser binnengehaalde voetballer scoorde vijfmaal in de competitie en was meer geblesseerd dan inzetbaar. Voor deze competitie rekende men in Den Bosch niet meer op de spits, voor wie FC Twente een jaar geleden nog zes ton wilde neertellen.

PSV en Ajax beginnen met thuisduel

Komend weekeinde start Nederlandse competitie

DEN HAAG - Precies twee maanden na de afgang van Oranje tijdens de wereldtitelstrijd in Italië, opent de Nederlandse voetbalcompetitie vrijdag met de wedstrijd Roda JC - FC Twente. In het weekeinde gevolgd door zes andere duels.

Het drama in Italië lijkt goeddeels verteerd. Veel van de belangrijke internationals spelen immers in het buitenland. PSV en Ajax, met misschien eindelijk Feyenoord als achtervolger, zijn favoriet voor de titel.

Landskampioen Ajax speelt zondag thuis tegen Willem II. Voor het eerst sinds mensenheugenis trok de ploeg van Leo Beenhakker geen nieuwe spelers aan, mede omdat Ajax nog altijd in onzekerheid verkeert over de afwikkeling van de FIOD-belastingaffaire en geen Europees voetbal mag spelen.

Geen enkele belangrijke speler vertrok overigens, zodat de Amsterdammers mogen hopen op een succesvol seizoen. Jongeren als Roy, Witschge, de broers De Boer en Bergkamp zijn weer een jaar ouder. Amsterdam verwacht de definitieve doorbraak van linksbuiten Roy, die vorig seizoen teleurstelde. Ruim 7.000 mensen, bijna twintig procent meer dan een jaar geleden, kochten een seizoenkaart.

PSV

PSV start ook met een thuiswedstrijd, pas woensdag tegen FC Utrecht. De bekerwinnaar is het eerste weekeinde vrij omdat in Barcelona het Juan Gampertoernooi werd gespeeld.

PSV haalde de Engelse trainer Robson, spits Bosman, die het WK-echec niet behoefde mee te maken, Erwin Koeman en de Roemeense international Gica Popescu binnen. Kieft (Bordeaux) en Lerby (gestopt) waren de belangrijkste vertrekkers.

In de voorbereiding kon PSV niet overtuigen, hoewel vooral Popescu een duidelijke aanwinst bleek. Door zijn komst werd Boerebach in ieder geval overbodig. De middenvelder zou vertrekken naar zijn oude club Roda JC, maar PSV lijkt geen genoegen te nemen met de geboden huursom van drie ton.

Roda JC en FC Twente ontmoeten elkaar vrijdag in Kerkrade. Twee subtoppers, die beide Europees voetbal afdwongen. Roda verloor zijn "sterspelers" Van Loen en Fräser aan Anderlecht en Feyenoord en versterkte zich vooral met spelers uit den vreemde: de Australiërs Arnold en Van Egmond en de Nigeriaan Ogechukwu.

FC TWENTE

FC Twente trok de Joegoslaaf Mrkela aan als opvolger voor linksbuiten Pieter Huistra (Aberdeen). Het is toch opvallend hoeveel spelers van buiten de Europese gemeenschap werden gekocht door clubs uit de eredivisie. Een greep: Popescu, Sabau (Roemenië), De Jong, Van Egmond en Arnold (Australië), Djurovski en Mrkela (Joegoslavië), Rodriquez (Brazilië), Ogechukwu (Nigeria).

De provincie Friesland krijgt zaterdag voor het eerst in de geschiedenis eredivisievoetbal te zien, als Volendam op bezoek komt. Feyenoord komt pas woensdag in actie tegen nieuweling SVV. Het programma van het weekeinde is: Sparta - Vitesse, Ajax - Willem II, FC Den Haag - Fortuna Sittard, Roda JC - FC Twente, RKC - FC Groningen, Heerenveen - Volendam, MVV -NEC.

Nieuw Marokkaans loopwonder

KOLN - De landgenoot van Said Aouita, Khalid Skah (rechts), liep op de Grand Prix van Keulen de beste wereldseizoentijd op de 3000 meter.

Hij liet de tijdwaarneming op 7.37,11 stilstaan. Algemeen wordt gesproken over een tweede 'loopwonder' uit Marokko.

Atleten verongelukt

HOKKAIDO - Twee Japanse atleten, die deel uitmaakten van de selectie voor de Aziatische Spelen (22 september - 7 oktober) in Beijing zijn in Hokkaido bij een verkeersongeluk met nog drie andere personen om het leven gekomen.

Het zijn Yataka Kanai (30) en Tomoyuki Taniguchi (29). Kanai werd bij de Olympische Spelen in Los Angeles achtste op de 10.000 meter en in Seoul, bij de Aziatische Spelen (1986), derde op de vijf kilometer.

Tomoyuki Taniguchi eindigde op 22 april in de marathon van Londen in 2.12.22 als negende. Op dezelfde dag won zijn naamgenoot Hiromi Taniguchi in 2.10.56 de marathon in Rotterdam.

Boerebach niet naar Roda JC

KERKRADE - Roda JC gaat de competitie in zonder Michel Boerebach.

Het bestuur van de Limburgse eredivisieclub brak de onderhandelingen over het huren van de libero af, omdat PSV-manager Kees Ploegsma een te hoge prijs vroeg.

"We waren bereid drie ton te betalen", verklaarde voorzitter Serve Kuijer. "Dat aanbod werd door Ploegsma begin deze week in overweging genomen. PSV leek bereid Boerebach voor dat bedrag tijdelijk af te staan, maar in Barcelona is de leiding kennelijk van gedachten veranderd.

Met de prijs die nu op tafel ligt, gaan we niet akkoord. Als PSV geen genoegen neemt met drie ton, valt er met ons niet meer te praten. Ik schat de kans uiterst klein, dat Boerebach dit seizoen alsnog voor Roda JC uitkomt."

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.30 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

baseball
(AA_klasse)
17.00 uur Amstel vs Sta Rosa Indians;
20.30 uur Wild Cats vs Royal Scorpions -Sentro Deportivo Kòrsou.

* * * * * *

ZONDAG
SOFTBALL
10.00 uur (hubenil) Blue Angels vs Torima Angels;
12.00 uur (stimulans) The Rangers vs Happy Angels;
14.00 uur (stimulans) The Rangers vs Rising Trotters;
16.00 uur (stimulans) Pichingolo vs Red Apache - Domi-terrein.

ZEILEN
(sunfish-kampioenschappen)
11.00 uur 'short circuit courses';
14.00 uur lange banen wedstrijden in de A-, B- en C-klasse - Spaanse Water.

BASEBALL
(AA-klasse)
14.30 uur Groot Kwartier Stars vs Sta Maria Pirates - Tio Daou Ballpark.

* * * * * *

"Glasgow Strangers"

GLASGOW - Glasgow Rangers, dat onlangs Pieter Huistra van FC Twente overnam, blijft zich op de "buitenlandse" markt oriënteren.

De Schotse club contracteerde donderdag middenvelder Terry Hurlock van Millwall. De 31-jarige in Londen geboren Hurlock, die bekend staat als een niemand ontziende speler, kostte een miljoen gulden.

In het verleden speelde hij voor bescheiden clubs als Brentford en Reading. Bij Millwall bereikte hij de Engelse B-selectie.

Op Ibrox Park krijgt hij te maken met een groot contingent landgenoten. Bij Glasgow Rangers spelen al de Engelsen Chris Woods, Terry Butcher, Gary Stevens, Trevor Steven, Mark Hateley, Nigel Spackman en Mark Walters.

Victory Boys vs Sithoc: gelijk spel

WILLEMSTAD — Doordat Victory Boys gisteravond niet verder kwam dan een gelijkspel (1-1) tegen Sithoc, behield lijstaanvoerder SUBT zijn voorsprong van twee volle punten in het eredivisie voetbal. De Sta. Rosaploeg was in de eerste helft overtuigend beter maar liet zich in de hervatting het initiatief ontnemen door de collegialen die geheel verdiend trouwens met de gelijkmaker het verlies konden beperken tot één punt.

Terwijl bij Sithoc in de eerste helft vooral de coördinatie tussen de middenlinie en de aanvalslinie gebrekkig was, liep het gesmeerd bij Victory Boys. Ondanks een duidelijk overwicht, slaagde het er echter pas in de slotminuut van de eerste helft in op 1-0 te komen. De gebroeders Rofino en Lionel Fraai zorgden met fraai dribbelwerk en combinatie voor de VB-treffer. Eerstgenoemde gaf op slag van rust de beslissende tik aan de bal.

In de hervatting bleek de formatie van trainer Chelo Marceli echter een groot deel van haar inspiratie en enthousiasme in de kleedkamers te hebben achtergelaten. Ook het feit dat Sithoc gedurende een groot deel van de tijd met 10 man moest spelen, werd niet uitgebuit door de Sta. Rosaploeg. Integendeel, Sithoc trok het initiatief naar zich toe en schiep zich de nodige doelkansen maar liet deze tot de tachtigste minuut aan zich voorbijgaan. De speler die uiteindelijk voor de gelijkmaker tekende was Antonio Jansen die bij een van de vele inzetten van spelmaker Norman St. Jago keeper Waldi Graanoogst kansloos liet.

Door het resultaat van gisteravond heeft Victory Boys nu 9 punten en moet het voorlopig genoegen nemen met een gedeelde tweede plaats met Centro Dominguito (beide met 9 punten uit 8 wedstrijden).

De eerste divisie wedstrijd eindigde eveneens in een gelijkspel. Zowel Eleven Brothers als Canisius Boys scoorden tweemaal in deze wedstrijd. Canisius Boys dankte de puntendeling aan twee strafschoppen.

Het programma voor a.s. zondag ziet er als volgt uit: Eleven Brothers - Deportivo Sta. Rosa en Jong Colombia - Jong Holland. Zowel Jong Colombia als Jong Holland hebben de punten hard nodig. Zij delen momenteel de voorlaatste plaats met 6 punten uit 8 wedstrijden.

Aruba's eerste Bankinstelling
ARUBA BANK N.V.
wenst
Aruba's nieuwste restaurant
Restaurant
La Vie en Rose
proficiat met de opening
en veel succes

Congratulations
Restaurant
La Vie en Rose
met de officiële opening van Uw restaurant,
waarvoor wij de elektrische- en airco-leidingen verzorgden
Dank voor het in ons gestelde vertrouwen
PROPEL TECHNICAL SERVICES N.V.
Kaa Paloma 70 - telefoon 33931

Heineken
MERCURIUS TRADING COMPANY
Importeurs van kwaliteitsartikelen
wenst
La Vie en Rose
proficiat met de opening en veel succes

Proficiat
Restaurant
La Vie en Rose
met de officiële opening van Uw
restaurant in Paradise Beach Villas
Wij wensen U veel succes toe!
Uw supermarkt
Kong Hing Supermarket

PABIEN
Restaurant
La Vie en Rose
met de opening van Uw restaurant
Wij toosten op Uw succes met
Old Parr
Romar Trading
Company

PROFICIAT
Restaurant
La Vie en Rose
met Uw officiële opening
Wij wensen U in Uw sfeervol restaurant goede zaken toe
COMPRA
COMESTIBLES PREFERIBLE
ARUBANO N.V. ORANJESTAD

Proficiat
La Vie en Rose
Coca-Cola
Tropical
Bottling
Company

A touch of France in Aruba
La Vie en Rose

CONSALES ARUBA
wenst
Restaurant
La Vie en Rose
Wij zijn blij dat wij op exclusieve basis

La Vie en Rose

PABIEN
Restaurant

La Vie en Rose

La Vie en Rose

La Vie en Rose

V-raad staat geweld toe

vervolg van pag. 1

rie van Buitenlandse zaken in Bonn is de situatie in Kuwayt zeer rustig. Het aflopen van de ultimata -- het eerste om middernacht en het tweede om 08.30 uur plaatselijke tijd -- heeft klaarblijkelijk geen verandering in de situatie gebracht. De ambassade van de Bondsrepubliek is niet omsingeld.

Een woordvoerder van het Britse ministerie van Buitenlandse zaken zei dat de situatie bij de ambassades van de landen van de Europese Gemeenschap, Japan en de VS ook veilig lijkt te zijn.

GEEN GEWELD

Een hoge Iraakse functionaris heeft zaterdag gezegd dat er geen geweld zal worden gebruikt om diplomaten uit de ambassades in Kuwayt te verwijderen. Naji Al-Hadithi, de directeur van Informatie in Baghdad, ontkende dat Iraakse troepen en tanks de Westerse ambassades in Kuwayt hadden omsingeld. Baghdad heeft geeist dat de diplomatieke vertegenwoordigingen in Kuwayt-stad vrijdag middernacht moesten zijn gesloten. De Irakees zei over dit ultimatum: "Vanaf een minuut na middernacht zijn zij geen diplomaten meer".

DEFENSIE GETEST

Iraq heeft zaterdag berichten uit Washington tegengesproken dat Iraakse gevechtsvliegtuigen op Amerikaanse vliegtuigen zouden hebben geschoten, zo heeft het Iraakse persbureau INA gemeld onder aanhaling van een Iraakse woordvoerder. Het bericht van INA werd in Nicosia opgevangen. De woordvoerder noemde de berichten "ontbloot van iedere grond en onjuist". De Washington Times had vrijdag gemeld dat MIG-23 toestellen van Iraq hadden geschoten op twee Amerikaanse F-15s, zonder deze toestellen te raken. De F-15s waren op patrouille langs de grens tussen Iraq en Saudiarabie. Een anonieme zegsman bij de Amerikaanse regering had tegenover de krant verklaard dat de vliegtuigen de Iraakse luchtdefensie testten.

Iraq heeft een onbekend aantal gevechtsvliegtuigen naar Yemen en Sudan gestuurd. De toestellen zouden dienst moeten doen als strategische reserve in het geval van een oorlog met door de VS geleide strijdkrachten. Dit is zaterdag vernomen in Egyptische militaire bronnen. "De vliegtuigen zijn vorige week naar Yemen en Sudan gevlogen ... Om dienst te doen als strategische reserve indien de VS Iraakse luchtmachtbases zou vernietigen", zo zei een van deze zegslieden. Sudan en Yemen hebben geweigerd de invasie van Kuwayt door Iraq op 2 augustus te veroordelen. Ook de annexatie van het oliestaatje hebben die twee landen niet veroordeeld.

Een krant in de Verenigde Arabische Emiraten meldde zaterdag dat Iraq Scudraketten en lanceerinrichtingen langs de oostkust van Sudan heeft gestationeerd. Vanaf die plaats zouden de raketten de Saudische havens aan de Rode Zee en de scheepvaart in dat gebied kunnen treffen. In Washington werd later vernomen dat men dit onwaarschijnlijk acht en dat er geen aanwijzingen zijn dat de Scubraketten en hun lanceerinrichtingen zijn verplaatst.

Begrotingsbehandeling tijdens vakantie

KENNEBUNKPORT - *Ondanks alle misère in het Midden Oosten gaat het gewone politieke leven ook tijdens de vakantie door. In zijn vakantieoord besprak president George Bush vrijdag met zijn assistenten begrotingskwesties. Dit gebeurde in Walker's Point. Bij de foto vlnr: president Bush, Begrotingsdirecteur Richard Darman, chef-staf van het Witte Huis John Sununu, Witte huiswoordvoerder Marlin Fitzwater, waarnemend chef-staf Andy Card en minister van Financien Nicholas Brady.*
(AFP-satellietfoto)

Kuwaytse ambassade verlaten

SU wil handen Midden Oosten schoon houden

CAIRO - Het besluit van de Sovjetunie om zijn ambassade in Kuwayt te sluiten, is het eerste teken dat de leden van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties niet unaniem zijn in hun opzet de Iraakse president Saddam Husayn te straffen voor diens annexatie van Kuwayt. Dit constateerden Westerse diplomaten in Cairo. Het is duidelijk dat Moskou zijn handen schoon wil houden in het Midden-Oosten.

Volgens hen doet Moskou alle mogelijke moeite een gewapend treffen in het Midden-Oosten te voorkomen. Hoewel de SU in de Veiligheidsraad heeft ingestemd met het voorstel van de Verenigde Staten dat een beperkt gebruik van geweld in de Golfcrisis niet langer uitsluit. Vrijdag gaf Sovjet-leider Michail Gorbatsjov echter, met zijn oproep aan Saddam Husayn zich uit Kuwayt terug te trekken, Iraq een kans tijd te winnen.

Volgens een Westerse diplomaat toont deze oproep "Gorbatsjovs streven een militaire actie van de VS te voorkomen". Volgens hem weet Moskou dat zijn rol in het Midden-Oosten, die toch al is verminderd, volledig is uitgespeeld wanneer de Amerikaanse actie succes heeft. "De SU zegt wel de annexatie van Kuwayt door Iraq niet te erkennen maar toont weinig daadkracht. Moskou heeft geen enkele diplomaat in Kuwayt achtergelaten", aldus de Westerse diplomaat.

Sovjet-deskundigen in Cairo constateren dat de SU uiterst voorzichtig handelt en al het mogelijke doet een conflict in de regio te voorkomen. Volgens hen bestaat in Moskou de angst dat Israel bij de oorlog betrokken raakt en het conflict zo tot gevolgen leidt die niet zijn te overzien.

"Elke uitbarsting van vijandigheden in het Midden-Oosten zijn in het voordeel van de extremisten", aldus Vladimir Efremov, correspondent van het Sovjet-persbureau Tass in Cairo. "Niemand kan voorspellen wat er gebeurt als een oorlog uitbreekt. Maar wanneer Amerika de aanval opent op Iraq zal vroeg of laat de hele Arabische wereld zich tegen de VS en Europa keren", aldus de journalist.

Tijdens de recente geheime Sovjet-diplomatie is ook een speciale gezant naar het Midden-Oosten gestuurd. En vrijdag overhandigde de Sovjet-ambassadeur in Cairo een uitnodiging aan de Egyptische minister van Buitenlandse zaken zo snel mogelijk naar Moskou te komen om te praten. De Sovjet-minister van Buitenlandse zaken, Edoeard Sjevardnadze heeft de VS gewaarschuwd de kwestie "voorzichtig" te spelen en eerst diplomatieke en economische middelen te gebruiken tegen Iraq.

Een Tsjechische diplomaat in Cairo vatte de politiek van Moskou als volgt samen: "De SU denkt vooruit. Moskou wil niet dat zijn troepen gaan vechten tegen Arabieren. Als Saddam Husayn moet verdwijnen dan doen de Amerikanen dit maar. Laten die hun handen maar vuil maken. De reputatie van Moskou moet zuiver blijven".

Dollar hersteld van dieptepunt

AMSTERDAM - De Amerikaanse dollar heeft kans gezien zich te herstellen van het dieptepunt van Nf 1,7400 aan het slot van de handel van donderdag. De slotkoers van vrijdag bedroeg Nf 1,7460.

De dollar wist in de loop van de dag een niveau van Nf 1,7535 te bereiken, maar kon dit peil niet vasthouden. De hogere koers is een gevolg van de geringe daling van de olieprijzen. Bovendien werd in de middag bekend gemaakt dat het eerder opgegeven percentage van 1,2 van de groei van de Amerikaanse economie in het tweede kwartaal niet is gewijzigd. Eerder was er op gespeculeerd dat de toch al niet riante groei wel eens kleiner zou kunnen uitvallen en dat zou in ieder gevaal een lagere dollarkoers tot gevolg hebben gehad.

Komt het tot een treffen in dit weekeinde tussen Iraq en het Westen dan zal de dollar weer gaan stijgen, ook al blijken de Engelse pond-sterling en de Zwitserse franc als veilige belegging in bange tijden te hebben overgenomen. Het pond sterling steeg met bijnaan anderhalve cent in koers. De slotkoers in Amsterdam bedroeg vrijdag Nf 3,4125 na een slot van Nf 3,3985 op donderdag. Het pond sterling protifeert al een hele tijd van de hoge Britse rente en de stijging van de olieprijzen. Bovendien was er belangstelling voor de munteenheid met het oog op het lange weekeinde. Maandag is het Summer Bank holiday, een vrije dag in Engeland.

Voor het goud werd vrijdag in Zurich een slotprijs opgegeven van 411,25 dollar per ounce van 31,1 gram. Donderdag ging het edele metaal de markt uit op 412,50 dollar per ounce.

Zeshonderdduizend mensen zonder water

Explosie SU fabriek: ruim honderd gewonden

MOSKOU - Meer dan honderd personen zijn gewond geraakt door een explosie in een chemische fabriek in Oefa, een stad in de Oeral in de Sovjetunie.

Dit heeft het Sovjet-persbureau TASS vrijdag meegedeeld. Het merendeel van de gewonden is met ernstige brandwonden en/of vergiftigingsverschijnselen in ziekenhuizen opgenomen. De eerste ontploffing deed zich woensdag voor in een opslagplaats van Aceton-fenol. Vervolgens explodeerden ook andere gebouwen op het fabrieksterrein. Bijna alle gewonden zijn brandweermannen die probeerden het vuur te bestrijden. Omdat giftige producten van de chemische fabriek in de rivier Oefimka terecht kwamen, zijn momenteel zeshonderdduizend inwoners van Oefa verstoken van water.

Albanezen gevlucht

ATHENE - Vijfendertig Albanezen van Griekse afkomst zijn er vrijdagmorgen in alle vroegte in geslaagd naar Griekenland te ontkomen. De Griekse politie meldde dat de vluchtelingen allemaal inmiddels om politiek asiel hebben gevraagd. De vluchtelingen wisten in verschillende onherbergzame delen van Albanie de grens met het buurland over te steken. Allen bleven ongedeerd.

Stasidossiers in DDR niet geheim

OOST-BERLIJN - Het Oostduitse parlement heeft vrijdag een wet aangenomen die elke burger toestaat informatie te verkrijgen over het dossier dat over hem of haar is aangelegd door de Stasi, de voormalige Oostduitse geheime dienst. Volgens het parlement heeft de Stasi, die een permanente controle uitoefende over de DDR-burgers, zes miljoen dossiers. De Oostduitsers kunnen nu navragen welke informatie de Stasi over hen heeft verzameld maar krijgen geen inzage in hun dossiers.

Resultaat over week negatief

Beurzen eindigen week in herstel

NEW YORK - De aandelenkoersen op de effectenbeurs van New York zijn vrijdag over het algemeen flink omhoog gegaan. De Dow Jones-index van de dertig industriele fondsen, die donderdag nog kelderde met bijna 77 punten, boekte een winst van 49,51 punten om te sluiten op 2532,93 punten. Niettemin was de index ongeveer 112 punten of 4,3 procent lager dan vorige week vrijdag.

Al een kwartier na aanvang van de handel stond de beursindex op een winst van 41 punten. Dat kwam doordat de economische groei van de VS over het eerste kwartaal bij de herziening ervan niet bleek te zijn veranderd. Weliswaar bedroeg de groei een magere 1,2 procent, maar er was een neerwaartse herziening verwacht. Ook de daling van de olieprijzen leverde een positieve bijdrage aan de richting van de aandelenkoersen.

Naderhand kreeg het pessimisme over de ontwikkelingen in het Midden-Oosten weer de overhand. Toch wisten de aandelenkoersen zich weer te herstellen op geruchten dat er weer een aanslag zou zijn gepleegd op Saddam Husayn en dat Iraq zijn troepen voor een deel uit Kuwayt zou terugtrekken. Tegen het slot van de handel op de beurs traden er aankoopprogramma's van de computers in werking en daardoor ging de beursbarometer hard omhoog.

IN EUROPA

De effectenbeurzen in Europa hebben zich vrijdag weten te herstellen van de forse dalingen van de aandelenkoersen van de dagen ervoor. De beurshandelaren vonden het nog te vroeg om enthousiast over de stijging te zijn. Er hoeft maar iets te gebeuren in het Midden-Oosten en de koersen kunnen weer zakken, zo werd gezegd. De stijging van vrijdag werd toegeschreven aan de hogere beurs van Tokyo, aan aankopen op het lage koerspeil en aan de iets lagere olieprijzen.

Het koersherstel op de beurs van **Londen** zwakte in de middag af toen bleek dat het hoger geopende Wall Street toch weer wat afgleed. De Financial Times-index van de honderd fondsen steeg per saldo met 11,4 punten tot 2086,4 punten. Het hoogste punt van de dag was 2103,5 punten. Het gemiddelde koersverlies over de hele week heeft 4,16 procent bedragen.

In **Frankfurt** verklaarden de handelaren dat de markt een een of andere bodem heeft gevonden. Ze waagden zich niet aan een voorspelling voor de koersbewegingen in de komende week. De Dax-index van dertig fondsen eindigde op 1559,04 punten, hetgeen een stijging van 38,70 punten betekende. Sinds de invasie van Iraq in Kuwayt zijn de aandelenkoersen gemiddeld 17,6 procent omlaag gegaan. De beursbarometer staat ruim 21 procent lager dan het record van 1976,43 punten dat op 30 maart werd gevestigd.

In **Parijs** kwamen de koersen fors hoger uit. De Cac-index van veertig fondsen steeg met 64,07 punten tot 1617,42 punten, een stijging van 4,12 procent. De stijging was mede het gevolg van het ingaan van een nieuwe verslagperiode. Over de hele week genomen zijn de aandelen 2,86 procent in koers gedaald.

Op de beurs van **Zuerich** bereikten sommige fondsen een koersstijging van tien procent. Als dit weekeinde een militaire confrontatie in het Midden-Oosten uitblijft wordt de komende week fantastisch, aldus een handelaar. De Spi-index steeg met 2,96 procent of 28,42 punten tot 988,1 punten. De koersdaling over de hele week bedroeg gemiddeld 6,5 procent.

***

HET FRANSE staatsolieconcern Elf Aquitaine heeft een belang van 20,5 procent gekocht in de Spaanse oliemaatschappij Cepsa. De transactie is tot stand gekomen via een vergroting van het kapitaal van Cepsa.

OPROEPING

Openbare vergadering van de Eilandsraad op **maandag 27 augustus 1990 om 17.00 uur** in de Statenzaal.

AGENDA:

1. Ingekomen stukken.
2. "Maneho di Gobiernu pa alivia konsekuenshanan di oumento di preis di krudo, pa nos pueblo i pa ekonomia di Korsou"

Willemstad, 23 augustus 1990

De Voorzitter,
drs. E.R. WILSOE

Officiële Opening

Dutch Caribbean Windmill N.V.

Dutch Caribbean
Windmill N.V.

Onze welgemeende gelukwensen met dit mooie project.

Het was ons een genoegen Uw ijzerwerk en de molenkap te hebben geleverd.

Walle General Constructions N.V.
Piscaderaweg 77 - Tel.: 625853

Een gelukkig moment.
Het lint is doorgeknipt en het gebouw is officieel open verklaard.
Door enthousiasme en dynamisme van enkele initiatiefnemers kon dit unieke project worden verwezenlijkt.
Aandeelhouders Yarzagaray, Richard Lopez Ramirez, Jacky Voges, gebroeders De Castro en Centro Medico Aesculapius kunnen terecht trots zijn op deze toeristische attractie.
Op de foto: v.l.n.r. mede-eigenaar Milton Yarzagaray, gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia, mede-eigenares Jilma Yarzagary-Lasten en president-commissaris Marco de Castro.

Dutch Caribbean
Windmill N.V.

Van harte Proficiat
met dit fraaie project.

Met genoegen verzorgden wij Uw schilderwerk.

pro pa *meesterschilders*
Valkenweg 8, Curaçao N.A.
telefoon : 83248
telefax : 83248

Masha Pabien

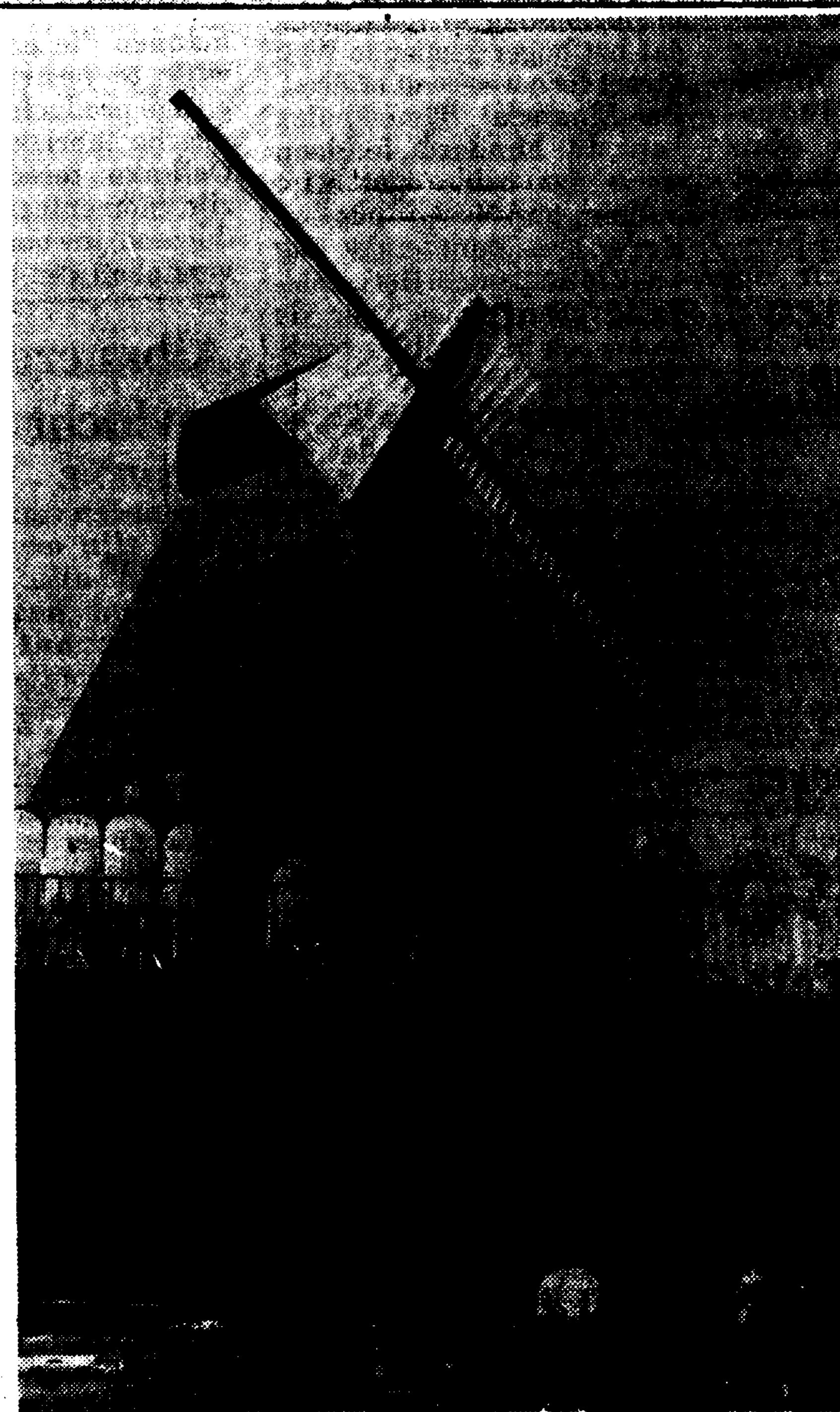
Met de oplevering en ingebruikname van de

Windmill N.V. **D**utch **C**aribbean

werd Otrobanda wederom verrijkt met een uniek project in het Caribisch gebied.

Wij wensen de initiatiefnemers het allerbeste toe voor de toekomst.

Het was ons een genoegen onze bijdrage aan dit fraaie complex te mogen leveren.

CARBUCO N.V.
Caribbean Building Contractor

Parkietenweg 2 - Tel. 87331-87122
Fax 88644

garantie voor kwaliteitsbouwwerk

Daar bij die molen

die mooie molen

In en rond de Golf

De IRAANSE president Ali Akbar Hashemi Rafsanjani heeft vrijdag verklaard dat Iran er geen bezwaar tegen heeft dat buitenlandse troepen Kuwayt ontzetten, als ze daarna maar direct vertrekken. Hij deed zijn uitspraak tijdens een gebedsdienst waarin hij sprak over de VS- militaire betrokkenheid bij de Golfcrisis. “Een mogelijkheid is dat zij een einde maken aan de agressie. Daar zouden we geen bezwaar tegen hebben. Iedere soort hulp, van wie dan ook, is aanvaardbaar”, aldus Rafsanjani. Maar “op langere termijn” is de aanwezigheid van buitenlandse troepen ongewenst, zo vervolgde hij.

***

BELGIE gaat twee C-130-transportvliegtuigen naar Egypte sturen die ingezet worden voor de luchtbrug met Jordanie. Zij zullen vluchtelingen oppikken in de Jordaanse havenstad Al-Aqabah en die naar Egypte vervoeren. Het eerste van de twee vliegtuigen van de Belgische luchtmacht vertrok zaterdag al. Zondag volgt het tweede toestel. De 2 toestellen zullen in die periode zeker 72 vluchten kunnen maken oftewel 7.200 vluchtelingen kunnen vervoeren.

***

Teams van de Nederlandse, Belgische en Franse humanitaire organisatie ARTSEN ZONDER GRENZEN (AZG) vertrekken binnenkort naar Jordanie. De organisatie zal helpen bij het opzetten van een doorgangskamp dat aan de Jordaanse grens met Iraq dagelijks ongeveer 20.000 buitenlanders moet kunnen opvangen die uit Kuwayt of Iraq naar Jordanie vluchten. Ze gaan daar assisteren bij de tijdelijke opvang en de medische verzorging van mensen die uit Iraq naar Jordanie zijn gevlucht. In de komende dagen zal Artsen zonder grenzen tenten, dekens en water naar Jordanie sturen.

***

De BELGEN zijn bezig zoveel mogelijk huisbrandolie op te slaan uit vrees dat de olieprijzen nog meer zullen stijgen. De brandstofverkopers hebben, vergeleken met augustus vorig jaar, nu al 55 tot 70 procent meer bestellingen binnen. Ze kunnen de olie amper aangesleept krijgen. Namelijk veel verwarminginstallaties in Belgische huizen gebruiken nog olie. Belgie kent een regeling waarbij de brandstofprijzen geleidelijk aan aangepast mogen worden maar nimmer schoksgewijs. Dit komt de consumenten op het ogenblik goed uit.

***

De NEDERLANDSE regering wil dat de Veiligheidsraad zijn verantwoordelijkheid neemt en een uitspraak doet over de vraag of het handelsembargo tegen Iraq eventueel met geweld moet worden gehandhaafd. Doet de V-raad zo'n uitspraak niet dan dient Nederland zijn eigen standpunt te bepalen. Als dat zou worden dat de Nederlandse fregatten in het Golfgebied instructies krijgen geweld te gebruiken anders dan voor zelfverdediging, dan is daarvoor eerst een apart kabinetsbesluit nodig. Aldus de ministers Van den Broek (BZ) en Ter Beek (Defensie) tegenover de betrokken vaste Kamer-commissies. Opnieuw met uitzondering van Groen Links steunden de fracties in de Tweede Kamer het regeringsbeleid ten aanzien van de Golfcrisis.

***

Er bestaat onder de Nederlanders in Kuwayt en Iraq natuurlijk ongerustheid en de spanning is groot, maar er is ook sprake van een grote onderlinge solidariteit, aldus min. Van den Broek in de Kamer. Hij zei dat er nog recent contact is geweest van Den Haag met de ambassade in Kuwayt. Hij herhaalde dat als Iraq de Nederlandse ambassade zal dwingen te sluiten de Nederlandse diplomaten alleen vreedzaam en dus geen fysiek verzet zullen bieden.

***

Exodus uit Iraq/Kuwayt

■ RUWEISHID - Duizenden auto's stonden vrijdag aan de Jordaanse grens te wachten om de grens over te steken. Dit gebeurde op het ogenblik dat de grens door Jordanie weer werd opengesteld voor vluchtelingen uit Iraq en Kuwayt.

(AFP-satellietfoto)

Waldheim bij Hussein

■ AMMAN - De omstreden Oostenrijkse president Kurt Waldheim (links) werd bij aankomst in Jordanie verwelkomd door koning Hussein (rechts). Waldheim wilde vandaag (zaterdag) een ontmoeting zien te krijgen met de Iraakse president Saddam Husayn.

(AFP-satellietfoto)

Vrijdagmiddag kwam de vrouw van de Nederlandse ambassadeur in Iraq, M. van Dam, met haar 3 kinderen op Schiphol aan. Ook mevrouw De Leeuw, echtgenote van de assistent-kanselier, keerde terug. Beiden kwamen met een vlucht van Royal Jordanian Airlines uit Amman. De twee vrouwen wilden niets zeggen over de situatie in Iraq.

***

De SU heeft besloten het personeel van haar ambassade in Kuwayt te evacueren. Dit is OFFICIEEL meegedeeld in Moskou. De ambassadeleden hebben Kuwayt verlaten “omdat de situatie het hen onmogelijk heeft gemaakt hun taak voort te zetten”, zo werd verklaard. Men herhaalde dat het vertrek van de SU-diplomaten geen erkenning van de Iraakse annexatie van Kuwayt betekent.

***

President KURT WALDHEIM van Oostenrijk is vrijdag naar het Midden-Oosten vertrokken voor overleg met de Iraakse president Saddam Husayn. Hij zal proberen te bemiddelen in de Golfcrisis en de Iraakse regering zover te krijgen dat de buitenlanders uitreisvisa krijgen”. “Hij zal alles doen wat hij kan, met name voor de Oostenrijkse burgers”. Iraq gaf 23 Oostenrijkse burgers, onder wie 9 kinderen vrijdag toestemming naar Turkije te gaan. Waldheim sprak ook met koning Hussein.

***

Een BRITSE jongen van 15 jaar is op last van de Iraakse president Saddam Husayn op het vliegtuig naar de Jordaanse hoofdstad Amman gezet. Alex Cameron Barnett was door de Iraakse invasie van 2 augustus gestrand in Kuwayt toen hij in zijn eentje van Londen naar de Golf vloog. Later werd hij overgebracht naar Baghdad.

***

Nederland heeft vrijdag besloten 1 miljoen dollar ter beschikking te stellen voor het onderhouden van een luchtbrug waarmee vluchtelingen uit Jordanie naar Egypte worden vervoerd. Ook Frankrijk is bereid te helpen. Parijs heeft 230.000 dollar toegezegd.

***

Groot-Brittannie heeft vrijdag gemeld dat een Iraakse tanker olie gelost heeft in ADEN, de economische hoofdstad van Yemen, ondanks het handelsembargo van de VN tegen Baghdad. Volgens de Britse Buitenland-minister Hurd, heeft de Iraakse tanker Ain-Zaleh op 21 augustus de olie overgeladen op de raffinaderij van Aden.

Pierson: Patstelling in Golfconfict

Groei wereldeconomie wordt extra vertraagd

WILLEMSTAD — Pierson Heldring & Pierson - bank houdt de komende tijd rekening met een olieprijs van rond de 24 dollar per vat. De bank gaat er daarbij van uit dat er een patstelling ontstaat in het Golf conflict, die enige tijd kan aanhouden. Voorts is de bank van mening dat de al ingezette vertraging in de mondiale economische groei de komende tijd een extra tik kan krijgen als gevolg van de gebeurtenissen in de Golf.

De financiële instelling heeft twee scenario's over het verloop van de 'Golfoorlog'. De vlam slaat niet in de pan in het Midden-Oosten, maar Irak blijft Kuwayt bezet houden. Het handelsboycot van Irak zal naarmate de tijd verstrijkt minder effectief blijken te zijn. In deze status quo situatie zal onzekerheid blijven bestaan en zullen de olievoorraden dus niet worden afgebouwd. Aanemend dat de weggevallen olieproduktie van Irak en Kuwayt wordt opgevangen door andere olieproducerende landen, moet in dit scenario rekening gehouden worden met een olieprijs die rond het niveau van de 23 a 25 dollar per vat zal blijven schommelen. Volgens Pierson, Heldring & Pierson is dit het draaiboek waar rekening mee dient te worden gehouden.

De bank schetst ook nog een ander scenario: De situatie escaleert. Volgens de Iraakse leider Saddam Hussein is namelijk een terugtocht uit Kuwayt onder internatiuonale druk uitgesloten, en een kat in het nauw maakt rare sprongen. Het resultaat is een oorlog die kort, maar wel hevig kan zijn. In dit scenario kunnen een verhoogde produktie elders in de wereld en de grote buffervoorraden die zijn opgebouwd het tijdelijk wegvallen van levering uit het Midden-Oosten opvangen. De olieprijs zal na verloop van tijd zelfs weer onder de 20 dollar per vat kunnen belanden.

Dit Jaar blijkt de Amerikaanse consument veel bescheidener te zijn geworden dan verwacht. Hoewel de bestedingen in 1991 weliswaar weer wat kunnen uitbreiden, kan de Federale overheid niet om bezuinigingen heen. De Amerikaanse groei zal dus lager uitvallen en meer en meer steunen op de krachtige uitvoer. Dit onder meer door de goedkope dollar.

De rente in Japan is sterk gestegen en dat draagt, naast de niet zo goede vooruitzichten voor de uitvoer, bij tot een matige groei van de consumptie en de investeringen. Voor Europa moet eveneens gerekend worden op een licht tegenvallende economische ontwikkeling.

Volgens de bank gaat de consument een stapje terug doen en schuift het bedrijfsleven de voorgenomen investeringsplannen verder naar de toekomst. De groei van het bruto nationaal produkt in de wereld neemt af in 1991 met 0,5 a 1%. aldus de berekeningen van de financiële instelling. Daarnaast neemt de inflatie toe en neemt de groei van de werkgelegenheid duidelijk af.

BELEGGINGEN

De bank voorspelt een verslechtering van de vooruitzichten de komende zes a twaalf maanden. Daarmee doelt de instelling vooral op de te verwachten winstontwikkeling in het bedrijfsleven die aanvankelijk neerwaarts zullen worden bijgesteld.

De bank bevestigt haar voorzichtigheid, daarbij er van uit gaande dat de affecten van een 35% hogere olieprijs inmiddels grotendeels in de prijzen op de finaciële markten zijn verwerkt.

Een wezenlijke verbetering van het beursklimaat voorziet de bank wanneer zich in de genoemde gebeurtenissen een omslag in positieve zin aftekent en/of de rente een daling vertoont.

Ingezonden

TAALFOUTEN EN RACISME

Naar aanleiding van de reaktie van Ini Statia in de Amigoe van 24 augustus op mijn ingezonden stuk van de 21-ste, wil ik het volgende opmerken.

Allereerst geef ik graag toe dat er fouten in mijn artikel zijn geslopen. Natuurlijk is de spelling van het Papiaments niet fonetisch, maar fonologisch! Evenzo heeft Ini Statia gelijk als zij zegt dat galgeveld zonder n geschreven moet worden.

Waar Ini Statia opmerkt dat ik het begrip galgeveld onjuist gebruik, heeft zij echter geen gelijk. Een galgeveld (in heuvelachtige streken waren er ook galgebergen) is echt wel de plaats waar de lijken van de terechtgestelden (d.w.z. de ter dood gebrachten) werden opgehangen. De executie zelf vond plaats op een plein in de stad, waarna de lijken buiten de stad op een galgeveld tentoongesteld werden. Op het galgeveld bevond zich vaak een gemetselde galg; de executie-galg in de stad werd voor de gelegenheid gebouwd en daarna weer afgebroken (zoals ook blijkt uit de Curaçaose dokumenten uit 1795). In feite werden de veroordeelden tweemaal opgehangen: eerst in de stad om ter dood te brengen, daarna nog eens buiten de stad om tot afschrikwekkend voorbeeld te dienen voor anderen. Stadswijken in Nederland met namen als galgeveld of galgeheuvel liggen dan ook buiten de oude stadskern. Voor verdere details kan ik verwijzen naar 'Galgebergen en galgeheuvels' van H.G.Jelgersma (De Walburg Pers, 1978).

Racisme en kultuur

Waar Ini Statia zegt dat 'het slavensysteem in zijn geheel op racisme stoelde', heeft zij geen gelijk. Slavernij als zodanig staat los van racisme: de meeste volken kennen in hun geschiedenis het instituut slavernij. De slaaf hoorde niet perse tot een ander ras dan zijn eigenaar (zie bijv. de antieke en middeleeuwse slavernij, slavernij in Rusland, Afrika, enz.).

Ik ben het volkomen met Ini Statia eens dat wij in staat moeten zijn de historische feiten en realiteit onder ogen te zien! Maar juist daar zit de essentie van mijn ingezonden stuk. Ik toon aan dat zulks bijkbaar niet het geval is. Zodra iemand beweert dat alleen joden en blanke protestanten slaven hadden, is hij bezig geschiedsvervalsing te bedrijven; dat heeft niets te maken met 'persoonlijke visie' of 'selectief te werk gaan'.

Hitler's racisme richtte zich tegen de joden. Het feit dat je jood was maakte je verdacht. Joden immers waren de schuld van de politieke malaise waarin het land verkeerde. Joden waren de steenrijke kapitalisten, die schuld droegen aan de grote werkeloosheid. Joden waren de schimmige figuren die achter de schermen de slappe regering van dat ogenblik manipuleerden. Joden waren de agenten van duistere buitenlandse machten. De kultuur moest van alle vreemde smetten vrij gemaakt en gehouden worden. Uiteindelijk weten we waartoe dit alles heeft geleid!

Vervang nu eens 'joden' door 'joden en blanke protestanten' en je hebt het racisme waartegen ik protest aantekende in mijn ingezonden stuk!

Natuurlijk is het behoud van onze eigen kultuur belangrijk. Maar het is wel belangrijk te beseffen dat het kenmerkende van onze kultuur gelegen is in het feit dat zij zich in de loop der jaren vormde uit een veelheid aan elementen: Afrikaanse, Europese, Caribische, en noem ze maar op. Ontkennen of negeren van één of meer van deze elementen, zoals door sommige lieden gebeurt bij de Tula-herdenking, is (zeker bezien in het licht van bovenstaand racisme) op zichzelf al een verschijningsvorm van racisme.

En racisme, daar is Ini Statia het met mij eens, moet bestreden worden!

CAREL DE HASETH

Discussie gesloten

Redactie

Curaçao investment guide

WILLEMSTAD — *Gistermiddag presenteerde de Foreign Investment Agency Curaçao de investmentguide. De gids moet buitenlandse investeerders uitnodigen om op Curaçao bedrijven te vestigen. Het boekwerk bestaat uit foto's en informatie over de bedrijfssectoren die reeds op Curaçau bestaan en waar faciliteiten voor zijn. Ook bevat de brochure een supplement met economische en financiële gegevens over het eiland. Op de foto v.l.n.r. drs. F.T. Regnault, R.A. Begina, gedeputeerde Dito Mende de Gouveia, E Smeulders en R. Lopez Ramirez.*

Begrafenisonderneming Greeve zoekt "clienten"

WILLEMSTAD — Jack Greeve, directeur van de begrafenisonderneming Greeve uit Den Haag, Holland, is dezer dagen op werkbezoek op Curaçao, waarna ook Aruba wordt aangedaan.

In opdracht van nabestaanden uit Holland en Curaçao en door bemiddeling van het Antillenhuis te Den Haag, verzorgt begrafenisonderneming Greeve 25 à dertig transporten van overleden Antillianen vanuit Nederland naar de Antillen. Om de nabestaanden in Nederland en op Curaçao nog beter van dienst te kunnen zijn, vindt Jack Greeve het van belang zich te verdiepen in de sociaalmaatschappelijke en culturele achtergronden van Curaçao, om zodoende maximaal gehoor te kunnen geven aan de specifieke wensen, zo maakt hij in een persbericht bekend.

In de advententiesfeer wil begrafenisonderneming Greeve de Antillianen in Nederland duidelijkheid verschaffen omtrent de kosten voor het transport van een overledene vanuit Nederland naar Curaçao. De kosten voor het transport belopen tegenwoordig omstreeks 6.500 Nederlandse gulden en telt men daar twee tickets voor meereizende familielden bij op bedragen de totaalkosten al snel 10.000 Nederlandse gulden. Begrafenisonderneming Greeve biedt de mogelijkheid de toekomstige transport en passagekosten te dekken middels een waardevaste uitvaartkostenverzekering of door een deposito in de stichting Voorzieningsfonds Uitvaartkosten.

Jack Greeve verblijft tot en met zaterdag 25 augustus in Hotel Van der Valk/Plaza (tel.: 6125000 kamer 509).

Speler FC Twente verongelukt

ENSCHEDE - Tom Krommendijk, voetballer van FC Twente, is in de nacht van vrijdag op zaterdag bij een auto-ongeluk om het leven gekomen. De speler, op weg naar zijn woonplaats Hengelo nadat hij met zijn club in Kerkrade tegen Roda JC had gespeeld, werd 23 jaar.

Krommendijk raakte tussen Enschede en Hengelo door nog onbekende oorzaak van de weg. Hij raakte bekneld in zijn auto. De voetballer, enige inzittende in het voertuig, overleed ter plaatse.

De speler was bezig aan zijn eerste seizoen bij FC Twente. Hij werd enkele maanden geleden gekocht van Feyenoord. Daarvoor voetbalde Krommendijk bij Wageningen, PSV, Cercle Brugge en AZ.

Het is de tweede keer in korte tijd dat FC Twente wordt getroffen door een sterfgeval. Vorig jaar overleed Andy Scharmin bij de vliegramp in Suriname.

MANCHESTER - Ten minste 25 mensen hebben woensdag verwondingen opgelopen bij een botsing tussen twee passagierstreinen in het noorden van Engeland. Volgens de politie botsten zij ter hoogte van Hyde aan de rand van Manchester, waar twee sporen samenkomen, op elkaar. Het is het derde Britse treinongeluk in een maand waarbij passagiers gewond zijn geraakt.

"Gast-vrijheid" in Iraq

NICOSIA - Iraq heeft de hele bevolking - van Zakho in het noorden van het land tot het zuiden van Kuwayt - gewaarschuwd geen onderdak te bieden aan buitenlanders.

De "Irakezen" - waarmee Baghdad ook doelt op de bevolking van het geannexeerde Kuwayt - stellen zich bloot aan "strenge sancties" als zij buitenlanders onderdak geven zonder daarvan aangifte te doen bij de autoriteiten. Dit verklaarde een woordvoerder van Baghdad die maandag werd geciteerd door de Iraakse radio De Stem van de massa's. Overigens spreekt Baghdad regelmatig over 'gasten' als men de buitenlanders bedoelt die het land niet uit mogen gaan. Maar de Irakezen mogen dit blijkbaar niet al te letterlijk opvatten.

Een Britse man die vorige week wist te vluchten uit Kuwayt zei dat de bevolking in het Golfstaatje bereid is hulp te bieden aan buitenlanders en hen te verstoppen. Hij zei zelf door zijn Kuwaytse buren hulp aangeboden te hebben gekregen. Of er sprake is van georganiseerd verzet tegen de Iraakse bezetters kon hij evenwel niet zeggen.

MENSEN

Vader zwijgt over verdwenen dochter

De 32-jarige Hagenaar D.W. heeft tijdens zijn een jaar durende gijzeling in de Scheveningse gevangenis geen informatie verstrekt over de VERDWIJNING van zijn dochtertje Michelle. De raad voor de kinderbescherming in Den Haag heeft dat vrijdag desgevraagd verklaard.

De gijzeling van de man loopt zaterdag af. De wettelijke mogelijkheden W. nog langer vast te houden ontbreken. De raad denkt echter nog steeds dat de vader wel kan, maar niet wil zeggen waar zijn in 1982 geboren dochter verblijft en wat ermee is gebeurd.

Michelle verdween zes jaar geleden. Zij woonde indertijd bij haar (gescheiden) vader in Den Haag. Haar verdwijning is sinds die tijd bron van vele speculaties. Het kind zou mogelijk zijn vermoord. Andere geruchten spreken van een verkoop naar Spanje voor 20.000 gulden.

De vader zegt niet te weten waar het kind verblijft. Hij heeft wel eens verklaard dat zijn dochtertje op 7 augustus 1985 uit zijn wagen werd ontvoerd, terwijl hij een puzzeltje voor het kind aan het kopen was. Als dader wees hij de (verslaafde) moeder aan. Op andere momenten ontkende hij dit verhaal.

De Raad voor de Kinderbescherming, die kort na haar geboorte al een gezinsvoogd had laten aanstellen, kwam in 1988 in actie toen bleek dat het kind al enkele jaren niet meer was gezien. De raad ging vervolgens vorig jaar over tot gijzeling, nadat strafrechtelijk onderzoek door de politie niets had opgeleverd.

De Haagse politie hield de vader in 1988 twee maanden vast op verdenking van doodslag. Wegens gebrek aan bewijs moest de man weer worden vrijgelaten. Ook de geruchten dat het kind door de vader zou zijn verkocht in Spanje heeft de politie nooit kunnen ontrafelen. Nog dit voorjaar deden twee Haagse rechercheurs onderzoek in Spanje. Voor dat doel werd speciaal een foto gemaakt met de beeltenis hoe het kind er nu uit zou moeten zien. Het onderzoek leverde geen tastbare sporen op.

Volgens politie-woordvoerster Bernadine Mac Lean acht de politie de kans dat het kind nog leeft wel groot. De optie dat zij is verkocht is reëel. Door het ontbreken van nieuwe aanwijzingen ligt het onderzoek voorlopig stil.

***

EGYPTE heeft zijn olieprijzen verhoogd met twee dollar per vat (159 liter). De nieuwe prijzen gelden voor de tweede helft van juli. Egypte gaat er van uit dat de olieprijzen zullen stijgen als de landen van de OPEC (Organisatie van Olie exporterende landen) zich houden aan hun productie-afspraken. Egypte is geen lid van de OPEC.

***

Wega di Number Kòrsou

4 — 2

5984
9702
7692

Avantgardefilms in Amsterdam

"The American Avantgarde 1980-1990" is de titel van een filmmanifestatie in theater Desmet in Amsterdam. Van 13 tot en met 28 september is een uitgebreid programma te zien van de belangrijkste Amerikaanse Avantgardistische films van de afgelopen tien jaar. Vanaf 20 september rouleert een selectie van dit programma langs filmhuizen buiten Amsterdam.

De manifestatie, georganiseerd door de stichting Mecano, brengt een overzicht van het werk van dertig filmmakers. Hoewel de AVANTGARDEFILM geen eenduidige stijl kent, is wel een gemeenschappelijke noemer aan te wijzen: de filmmakers streven naar formele vernieuwing en willen nieuwe vormen van cinematografische expressie creeren, aldus de stichting.

Het programma omvat veertig lange en korte 16-millimeter-films. Er wordt aandacht geschonken aan recente films van gevestigde namen als Larry Gottheim en Stan Brakhage maar ook de nieuwe generatie komt aan bod met filmakers als Nina Fonoroff en Su Friedrich. De manifestatie krijgt financiele steun van het ministerie van Cultuur (WVC), de gemeente Amsterdam en de United States information service in Den Haag.

Wervingsactie politiemensen

De komende zes jaar wordt 75 miljoen gulden uitgetrokken voor de werving van duizend allochtone politiemensen. De inhaalslag is bedoeld om het percentage allochtonen (Turken, Marokkanen, Surinamers en Antillianen) binnen de politiekorpsen meer in overeenstemming te brengen met de samenstelling van de bevolking.

Aan het wervingsproject doen 51 korpsen mee van gemeenten met meer dan duizend allochtone inwoners. Dit heeft projectleider C. Ottevanger, commissaris van gemeentepolitie in Rotterdam, meegedeeld in een gesprek met rp-magazine. De ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie zullen het ALLOCHTONENPROJECT binnenkort officieel aankondigen. De 75 miljoen gulden komt volgens Ottevanger voor de helft uit het arbeidsmarkt- en opleidingsfonds van Binnenlandse Zaken en voor de helft uit de politiebegroting.

Terwijl de bevolking in Nederland voor 8 procent bestaat uit allochtonen, ligt dat percentage bij de politiekorpsen veel lager. In de grote steden is 18 procent van de bevolking allochtoon, terwijl het Amsterdamse korps voor 3 procent uit allochtonen bestaat, Rotterdam 1 procent en Den Haag 0,6 procent. Het coordinerend politieberaad, het samenwerkingsverband van de Nederlandse politiechefs, heeft dit jaar daarom uitgeroepen tot actiejaar voor het minderhedenbeleid.

Popgroep treft geen schuld

Een Amerikaanse rechter heeft vrijdag bepaald dat de Britse "heavy metal" groep Judas Priest niet verantwoordelijk is voor de dood van twee jongeren.

Na het luisteren naar vermeende VERBORGEN BOODSCHAPPEN op de plaat "Stained Glass" van Judas Priest probeerden de 18-jarige Raymond Belknap en de 20-jarige James Vance in 1985 met een geweer zelfmoord te plegen. Belknap overleed onmiddellijk. Vance overleed drie jaar later aan zijn verwondingen.

Rechter Jerry Whitehead zei in zijn 100 pagina's tellende uitspraak dat de families van de twee jongemannen niet hebben aangetoond dat een onderbewuste boodschap op de plaat tot hun dood heeft geleid. Het proces tegen de groep en de platenmaatschappij CBS heeft 17 dagen geduurd.

Danny Kaye Award

Niemand minder dan Audrey Hepburn en Roger Moore waren zaterdag in Amsterdam aanwezig om een toelichting te geven op de "Danny Kaye International Children's Awards 1990", een TELEVISIEPROGRAMMA waarin kinderen uit twaalf landen optreden. Het wordt op 29 september uitgezonden door Veronica. Op het moment hebben al ruim tien andere landen uitzending aangekondigd.

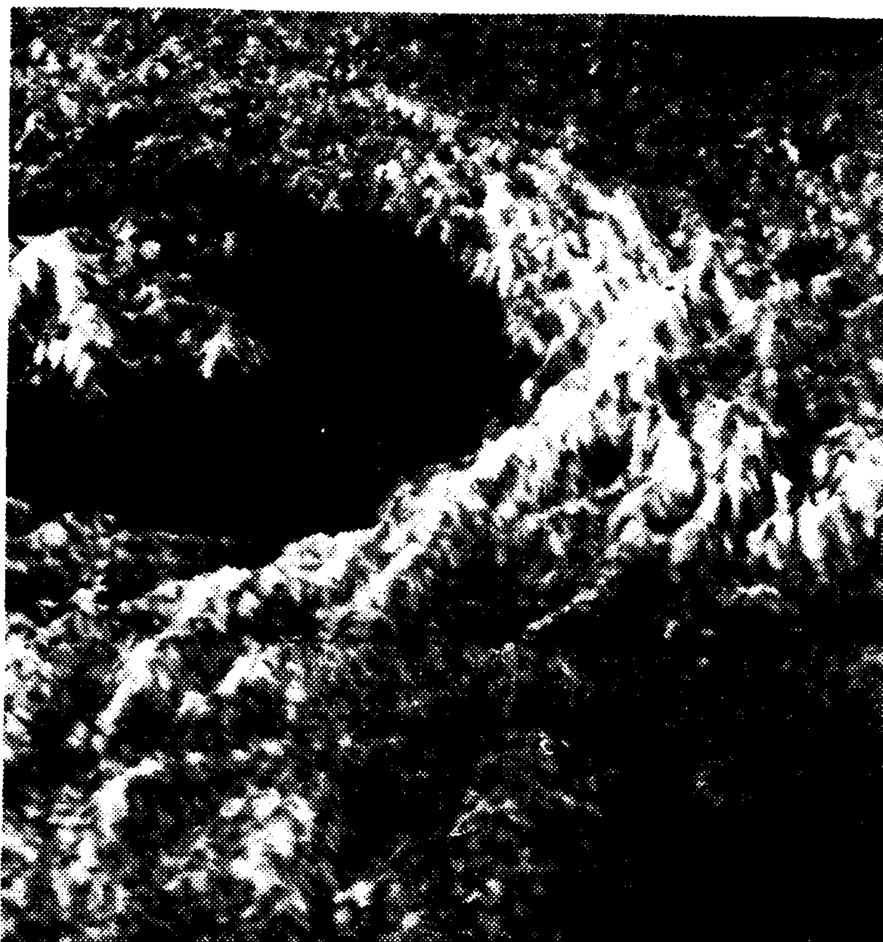
Het idee voor het jaarlijkse programma is drie jaar geleden ontstaan, zo vertelde producent Ivo Niehe zaterdag tijdens een presentatie in Amsterdam. Bij het veertigjarig bestaan van Unicef werd een speciaal programma gemaakt en Niehe vond toen dat er elk jaar zoiets moest komen.

De uitzenddatum van 29 september is gekozen omdat die dag in New York een tweedaagse conferentie van regeringsleiders begint over het lot van de kinderen in met name de derde wereld. "De kinderen zijn altijd de eersten die het slachtoffer worden. Elke week sterven onnodig duizenden kinderen", aldus Hepburn, die het programma samen met Roger Moore presenteert.

Audrey Hepburn is al jarenlang een actief ambassadrice voor Unicef. Zij is daarmee in de voetsporen getreden van Danny Kaye, die tijdens zijn leven enorm veel voor Unicef heeft gedaan. De bedoeling van het programma, waarin behalve de kinderen ook artiesten optreden (Julien Clerc, Flairck) is dat het geld opbrengt.

Unicef probeert daarmee directe nood te lenigen, maar steunt ook programma's voor ontwikkeling op het gebied van onder meer onderwijs en gezondheidszorg. Hoewel Niehe zei niet zo tevreden te zijn over het soortgelijke programma van vorig jaar wilde Unicef het initiatief graag voortzetten. Om de kwaliteit te verhogen zijn via de organisatie Hepburn en Moore aangezocht om mee te werken.

Vooral sinds de ontspanning tussen oost en west heerst er bij Unicef optimisme over de mogelijkheden om iets te doen aan het wrede lot van zoveel kinderen, zo zei Hepburn, al hebben de recente ontwikkelingen in het Midden-Oosten ook juist voor veel kinderen weer vreselijke gevolgen. "Waar het om gaat", aldus Hepburn, "is dat het belang van kinderen altijd en overal voorop staat, niet alleen in tijden van vrede, maar ook als er oorlog is".

■Een foto van de Golobkina Krater op de planeet Venus, genomen door de ruimtesonde Magellan. De krater is genoemd naar de Sovjet kunstenares Anna Golubkina (1864-1927) en heeft een diameter van 34km.

TBS

ZATERDAG
17.05 Hogan's Heroes
17.35 Andy Griffith
18.05 World Championship Wrestling
19.05 Baseball: Atlanta Braves vs Chicago Cubs
21.50 US Olympic Gold
22.50 Night Tracks - Chartbusters
23.50 Movie: 'Good Guys wear Black' (1979, chuck Norris)
01.50 Night Tracks
04.50 Night Tracks

ZONDAG
12.50 Carol Burnet
13.05 Andy Griffith
13.35 Beverly Hillbillies
14.05 Baseball: Atlanta Braves vs Chicago Cubs
04.50 Cartoons
17.05 Tom & Jerry's Back to School special
18.05 NWA Main Event
19.00 Movie: 'Car Wash' (1976).
21.00 Nat'l Geo. Explorer: 'Trial by Ice'
22.00 Cousteau
23.00 Nework Earth
23.30 'Till Help Arrives
24.00 Love after Marriage
24.30 World Tomorrow.

HBO

ZATERDAG
15.30 Teen Witch (PG13)
17.00 Kid who wouldn't quit
17.45 Dakota (PG)
19.30 Licence to Drive (PG13)
21.00 Friday the 13th, prt VIII (R)
23.00 Tales from the crypt: 'Cutting Cards'
23.30 Who's Harry Crumb? (PG13)
01.05 The Assassin (R)
02.40 HBO Comedy Hour: Louie Anderson - Comedy on Canvas
03.40 The Expendables (R)
05.15 America Undercover: Convicts on the Street -One Year on Parole.

ZONDAG
13.00 17 Going on Nowhere
13.30 Time Trackers (PG)
15.00 Nightwing (PG)
16.45 Indiana Jones & The Last Crusade (PG13)
19.00 Moon over Parador (PG13)
21.00 Dead-Bang (R)
23.00 Dream On: Up the River
23.30 Not Necessarily The News
24.30 Heartburn (R)
02.20 The Drifter (R)
03.50 Dead-Bang (R)
05.35 Blood Red (R).

TELECURAÇAO

ZATERDAG
17.00 Telefiesta met tante Irma;
18.00 CBS Spotlight on Sports;
19.00 Kòktel Turístiko met captain Sterling;
20.00 Telenotisia;
20.30 Teatro Klasiko: 'Marriage is a private affaire' (Lana Turner);
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Estreno: 'Shirts 'n Skins';
23.30 Sluiting.

ZONDAG
15.00 Sala di konsierto;
16.00 Sena di Señor: 'pater Fabianus en Barber-koor;
17.00 Bingo-show;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku.....;
19.00 E Oloshi;
19.34 Cover Story;
20.00 Telenotisia;
20.30 Shete dia;
21.00 Best seller: 'Master of the game'
22.00 Easy Street;
22.30 Santo Domingo invita;
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 374.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingr.d de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Steegstra, Bob Harms, Sheila Rhodas (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Eileen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel: 2265

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

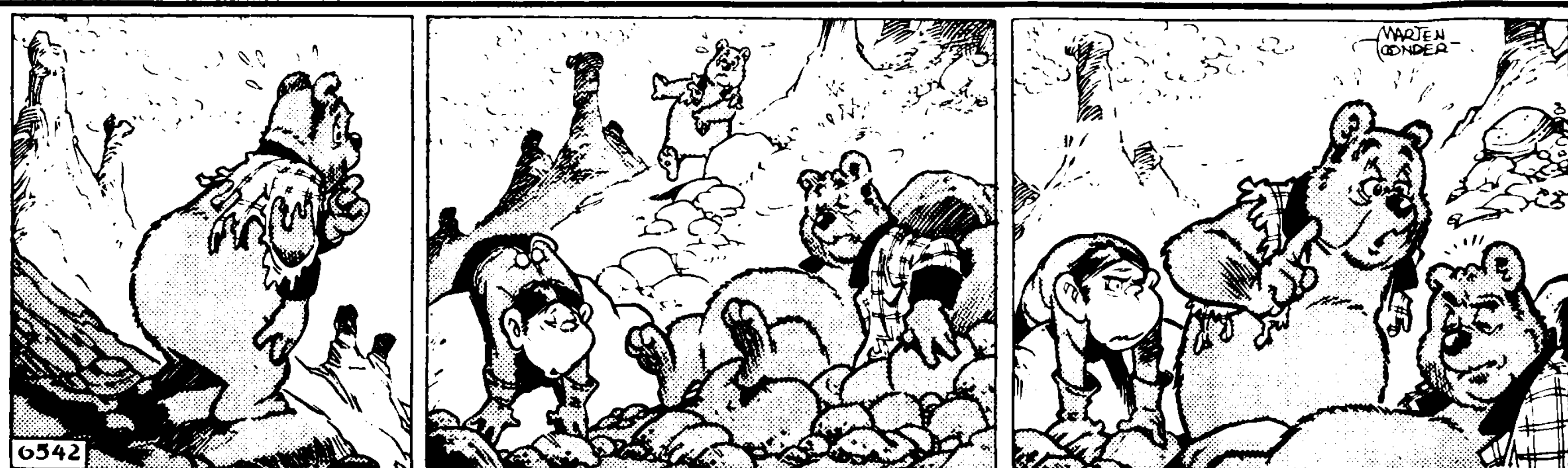
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 80 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Tom Poes en de verdwenen heer door Martin Toonder

6542 — Heer Bommel hoorde het geraas van de neertuimelende rotsblokken boven zijn gierende ademhaling uit en toen hij daar tussendoor ook enige schelle kreten vernam, hield hij de pas in.

'Een lawine', prevelde hij, achteromkijkend. 'Ik heb een lawine veroorzaakt. Ach, het is wonderlijk, waartoe een heer in nood in staat is'.

Hij rechtte de rug en klopte het stof van zijn flarden. Doch toen viel zijn blik op de roerloze gedaanten van zijn achtervolgers, die uitgeteld tussen het gruis lagen en hij verstarde.

'Die zijn lelijk terecht gekomen!' sprak hij tot zichzelf. 'Het zijn natuurlijk schurken, maar als heer kan men toch geen slachtoffers van een natuurramp laten liggen. Trouwens, Elias is een neef van me, al is hij nog zo diep gezonken'.

Met deze gedachte begon hij moeizaam de helling weer af te dalen, totdat hij de getroffenen bereikte. 'Misschien komt mijn hulp nog niet te laat', hernam hij mompelend. 'Een Bommel moet een Bommel bijstaan wanneer hij op een hellend vlak geraakt is. Wellicht kan ik in een goed, rustig gesprek deze afgedwaalde tak het rechte spoor wijzen'.

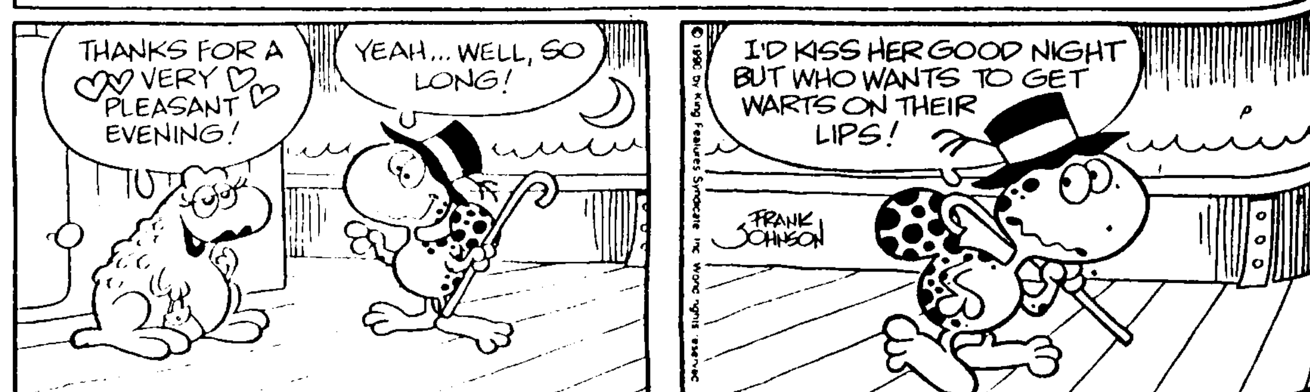
Voorzichtig schudde hij zijn beweginloze bloedverwant en hief een wijsvinger op. 'Elias,' sprak hij op gedragen toon, 'hoor je me? Ik ben het, Ollie. Luister je?'

Elias maakte geen beweging, maar achter de rodende heer sloeg Rokus een ongunstig oog op. En terwijl heer Bommel het voorbeeld van zijn vader —die een goede oom was— aanhaalde en over het mooie van het heer-zijn sprak, kwam de schurkachtige knecht loerend in beweging.

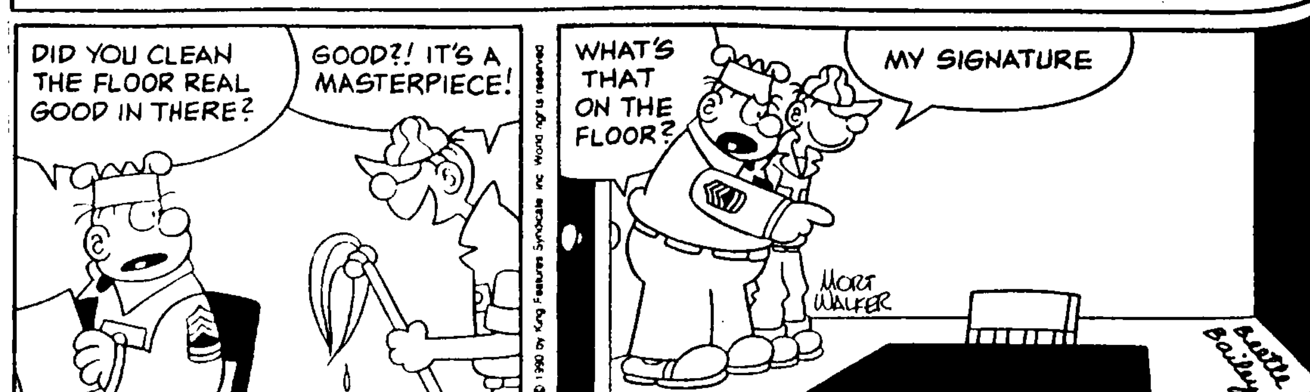
HENRY ® **By Dick Hodgins**

BONER'S ARK ® **By Addison & Frank Johnson**

BEETLE BAILEY ® **By Mort Walker**

REDEYE ® **By Bill Yates & Mel Casson**

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten

OPENBARE BIBLIOTHEEK
Openingstijden voor het publiek)
Maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur, dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur, zaterdag van 10.00-12.00 uur.
Openingstijden voor lezers)
Woensdag van 14.00-19.00 uur

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aantekende stukken om 15.45 uur, gewone stukken om 16.30 uur

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur -Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel. 8546 8238.
Round Table: elke tweede maandag - Tourcentrum Tera Cora
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING
08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 164.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren) open op vrijdag van 20.00-24.00 uur, zaterdag van 12.00-24.00 uur

SPREEKUUR GEZAGHEBBER elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: openingstijden Slachthuis i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Caromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur, zondag om 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur

BERICHTENBEZORGING doorgeven aan Mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique

Volgens Paboso:

Politieke instabiliteit remt ontwikkeling Bonaire

KRALENDIJK — Naar de mening van de vorig jaar opgerichte politieke partij Paboso, wordt sedert 1988 de Bonaireaanse ontwikkeling sterk afgeremd door de politieke instabiliteit. Paboso meent, dat in een eilandsbestuur geen plaats kan zijn voor spelletjes, aangezien de kiezer volgens zijn eigen geweten mensen heeft gekozen om te besturen en te zorgen dat de levensomstandigheden verbeterd worden. Voorzitter Nochi Willem van Paboso: 'Politiek op Bonaire lijkt de laatste tijd echter meer op het meten van elkaars persoonlijke macht, waarbij politici de eilandsraad misbruiken om de tegenstander het leven onmogelijk te maken'.

Met nadruk zegt Willem, dat het op Bonaire al zo ver is gekomen, dat bestuurders die momenteel aan de macht zijn wraak nemen op hun politieke tegenstanders en zelfs op de bevolking. Willem: 'In september 1988, na een wat onvoorzichtige handeling van een gedeputeerde (Ramoncito Booi en zijn Warahamakwestie-red) besloot de eilandsraad het (UPB) Bestuurscollege naar huis te sturen met een motie van wantrouwen. Meer dan drie maanden bleef Bonaire verstoken van een bestuur. Daarna kwam er een nieuw bestuur, dat echter maar negen maanden aanbleef en weer moest het BC na een motie van wantrouwen aftreden. Deze wisselingen in het eilandsbestuur veroorzaken dat er totaal geen continuiteit is in het beleid'.

De Pabosoleider wijst er op, dat de laatste dagen Bonaire weer geconfronteerd wordt met een mogelijke nieuwe val van het huidige (UPB) Bestuurscollege omdat binnen de partij zeer enstige problemen zijn. Willem: 'Zeker een van de leden heeft gedreigd zijn steun aan het BC te ontzeggen. Al dat kinderachtige gedoe is een gevolg van persoonlijke wraakneming waar de gelegenheid misbruikt wordt om persoonlijke voordeel te behalen'. Willem zegt dat zijn partij deze situatie betreurt omdat dit tegen de belangen ingaat van de bevolking. Naar zijn mening zijn er verschillende zaken te regelen die al geruime tijd op afwikkeling wachten.

BEDREIGINGEN

Pabosoleider Willem wijst er op, dat bijvoorbeeld over de staatkundige structuur nauwelijks een standpunt is ingenomen. Verder ziet hij onafgewerkte zaken op gebied van onderwijs in het algemeen, volkswoningnen, de wet op werk, eigen voedselvoorziening, het aantrekken van buitenlandse werknemers, aangenomen moties door de eilandsraad die niet zijn uitgevoerd door het BC, de reorganisatie van de financiele administratie, de decentralisatie van landsdiensten, het privatiseringsbeleid en tenslotte het sociale beleid ten aanzien van de personen met minder inkomsten.

Willem zegt dat deze opsomming nog lang niet ten einde is, terwijl hij gelooft dat de bevolking zelf ook voor aanvulling kan zorgen. Willem: 'In werkelijkheid echter lezen we dagelijks in de media dat er slechts dreigementen zijn. Paboso hoopt dat het volk zich dat nu zal gaan realiseren hoe de huidige bestuurders de bevolking behandelen. Taxichauffeurs zeggen dat overheidsbeloften niet gehouden worden. Het bedrijfsleven klaagt ach en wee over protectiemaatregelen, de overheidswerknemers zien hun verloren rechten nog steeds niet terug. Onderwijs schreeuwt om hulp, het leven wordt steeds duurder, arbeiders klagen over de behandeling door buitenlandse werkgevers, men klaagt over de ALM, men klaagt over huizengebrek en vooral is daar de vraag over de politieke wraakneming.

Als van ouds, zegt de Paboso dat de bevolking gerust kan slapen, zij het dat men constant een oog open moet houden.

Bonaire heeft "eigen" dokter:

Dierenarts wijst op gevaren parvo-ziekte

KRALENDIJK — Sedert enkele maanden beschikt Bonaire weer over een eigen dierenarts. Aangetrokken voor de onder de dienst LVV vallend slachthuis, is dierenarts dr Hans van Nouhuys met het BC overeengekomen, dat hij ook een particuliere praktijk voor kleinere huisdieren zal openen. Voor die tijd was Bonaire afhankelijk van de maandelijkse overkomst van een op Curaçao praktizerende dierenarts en dat was weer het geval toen Nouhuys' voorganger besloot om zijn driejarig contract na één jaar te verbreken.

Van Nouhuys reageerde in Nederland op een oproep van het Bestuurscollege om op contractbasis enige tijd op Bonaire te werken. In een Nederlandse krant vertelde de — gepensioneerde — Nederlandse dierenarts, dat hij een uitdaging op Bonaire graag wilde aanvaarden en op korte termijn was de overeenkomst met het BC gesloten. In een interview met Lous Rood van het dierenasiel Bonaire zegt Van Nouhuys dat hij op Bonaire weer aan het begin staat en daarhalve het gevoel heeft weer nuttig te zijn als dierenarts, werkende voor het welzijn van de dieren. Dr Van Nouhuys zegt desgevraagd wel, dat er verschil is tussen de werkzaamheden die hij in Nederland uitvoerde en hetgeen hij op Bonaire doet.

Hans van Nouhuys: 'Op Bonaire moet ik proberen om met eenvoudige middelen zoveel mogelijk te bereiken. In Nederland draait het vaak om het elkaar beconcurreren met de meest geavanceerde apparatuur. Wel mis ik hier de verlossingen, want dat vond ik altijd spannend werk. Het goede verloop van een geboorte hangt voor een groot deel van de dierenarts af.

Op Bonaire wordt mijn hulp echter zelden ingeroepen, omdat hier geboortes nog spontaan plaats kunnen vinden. Toch moet ik wel zeggen, dat de kliniek op Noord di Saliña een uitstekende faciliteit is om mijn praktijk voor kleine huisdieren uit te oefenen'.

DIERENASIEL

Er is een goede samenwerking tussen het dierenasiel en de dierenarts. Van Houhuys is blij het initiatief te kunnen steunen. Het asiel heeft ook hem in het begin geholpen. Van Nouhuys: 'Barbara Roswell en Lous Rood sturen mensen naar mij toe en maken anderen er op attent dat de kliniek weer functioneert. Wij hebben ook een sterilisatieprogramma opgezet. Een van onze doelen is om ook Rincon meer bij onze activiteiten te betrekken'. Dat zal dan gebeuren door eenmaal per maand ook daar consulten te houden. Van Nouhuys wijst er op, dat er momenteel met name te Rincon een besmettelijke Parvo-epidemie heerst en dat in de loop van de komende week anti Parvo injecties toegediend zullen worden.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt met in de nacht- en ochtenduren kans op een plaatselijke bui. Overwegend matige oostelijke wind. (tussen vijf en 20 knopen).

WEEROVERZICHT:
Hedenochtend trok ten noorden van de Benedenwindse eilanden een zwakke tropical wave westwaarts. Het samenhangend buien- en slechtweergebied bleef op een afstand van ruim 100 km ten noorden van de eilanden Aruba, Bonaire en Curaçao. De aangevoerde lucht zal in de komende 24 uur echter nog voldoende vochtig en onstabiel zijn om een plaatselijke bui tot ontwikkeling te doen komen.
Gistermorgen kwam op de Atlantische Oceaan uit een tropical wave, tropische depressie no. 8 tot ontwikkeling die later gisteravond verder uitdiepte tot tropische storm Gustav. Gustav bevond zich hedenochtend om 6 uur l.t. nabij 13.6 noord en 50.6 west, ofwel omstreeks 1480 km oost zuidoost van St. Maarten. Gustav beweegt zich in westelijke richting met een voorwaartse snelheid van 20 km/uur en sterkste winden nabij het centrum van 75 km/uur.
Intussen heeft zich vannacht op ongeveer 1500 km achter tropische storm Gustav, tropische depressie no. 9 ontwikkeld. De depressie bevond zich hedenochtend om 6 uur l.t. nabij 12.5 noord en 37.2 west ofwel 1350 km west zuidwest van de Kaap Verdische eilanden en trekt eveneens in westelijke richting met een voorwaartse snelheid van 20 km/uur.
Beide systemen worden door de Meteorologische Dienst nauwlettend gevolgd voor nadere ontwikkelingen om zonodig tijdig waarschuwingen voor de Bovenwindse Eilanden uit te geven.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T. Station	Het weer	Afgelopen 24 uur Max	Min	Neerslag mm
Aruba	half bewolkt	32	26	0.0
Bonaire	half bewolkt	-.-	-.-	0.0
Curaçao	half bewolkt	34	27	0.0
St Eustatius	zwaar bewolkt	30	26	0.0
Sint Maarten	half bewolkt	33	27	2.1
Amsterdam	licht bewolkt	25	14	0.0
Boston	motregen	22	18	53.6
Caracas	half bewolkt	-.-	-.-	0.0
Chicago	nevel	28	20	0.0
Detroit	nevel	28	18	0.0
Kingston	licht bewolkt	34	26	sp
Miami	half bewolkt	34	24	65.5
New York	nevel	23	21	2.8
Paramaribo	zwaar bewolkt	32	22	3.0
Philadelphia	half bewolkt	21	20	0.0
Port au Prince	licht bewolkt	36	22	0.0
San Juan	regenbui	32	26	sp

Heesbeen Import & Export NV

WILLEMSTAD — Onlangs is op Curaçao Heesbeen Import en Export N.V gevestigd. De op Curaçao geboren E.R. Heesbeen is directeur van het nieuwe bedrijf, dat op diverse branches gericht zal zijn. Onder andere de verkoop van hotelware en foodservice equipment, auto-onderdelen, computers, fax-apparatuur, tennis en golfattributen en ook rotanmeubels.
Cliënten die iets speciaals moeten vervoeren kunnen contact opnemen met Heesbeen Import & Export.

THANKS

On behalf of her husband Wilfred Berry, we would like to thank everyone who in one way or another have supported us in the hour of death and burial of our beloved

MARIE LOUISE BERRY - HASSELL

Thanks to all nurses of the 3th floor of the Dr. Horacio O. Hospital, also to those who have sent flowers, wreaths and telegrams, Dr. Heinze, Dr. Kennedy many thanks. A special thanks goes to Funeral Home Zepp Wever for its excellent service. We would like to invite all families, friends and relatives to 3 masses on Saturday 25th at the San Francisco Church at 7.00 p.m., Tuesday at the Kapel in Madiki at 7.00 p.m. and Wednesday at the San Francisco Church at 7.00 p.m. in Oranjestad. Your support was a great esteamed to us.

DANKBETUIGING

Voor de vele blijken van belangstelling en medeleven ondervonden bij het heengaan van

Maria Lanooij-Lovera

betuigen wij onze oprechte dank.

Namens de familie,
François Lanooij.

Expositie Oz marchena

WILLEMSTAD — Op 3 september vindt de opening plaats van een expositie van werken van Osvaldo, "Oz," Marchena Jr. Het gaat om studieresultaten behaald bij de opleiding graphic design in de VS. De expositie wordt gehouden in de tekenzaal van het Radulphus College, lokaal 3, boven. De werken zijn te bezichtigen op 5 en 6 september tussen half 8 en half 10 's avonds en onder schooltijd tussen half 8 en half 1.

Stockmarkets - NEWS

NEW YORK	PREV.	23-08	FRANKFURT	PREV.	23-08	AMSTERDAM	PREV	23-08
DOW JONES	2483	2532	DAX INDEX	1520	1559	CBS GEN.INDEX	97.70	98.50
AM.BRANDS	63.25	63.25	ASKO	827.50	850.00	ABN	32.10	33.60
AM.EXP.	22.75	23.38	BASF	226.50	232.20	AEGON	110.50	111.00
ANHEUSER B	36.00	37.25	BMW	455.00	460.00	AHOLD	121.80	122.00
ATT	30.50	31.63	COMMERZBANK	253.00	254.50	AMEV	48.50	50.00
BORDEN	31.00	31.50	DAIMLER BENZ	637.00	657.00	AKZO	89.50	90.50
CAMPBELL S	48.13	49.00	DEUTSCHE BANK	645.00	663.00	AMRO	64.00	65.80
CHRYSLER	12.00	12.00	HOECHST	225.50	229.50	BOLS	170.30	172.00
CITICORP	17.50	17.63	KAUFHOF	536.00	552.00	BUHR:TET.	56.20	58.00
COCA COLA	37.38	39.00	MAN	333.00	344.00	DAF	21.60	23.20
DIGITAL	62.50	63.13	PREUSSAG	300.00	308.00	DSM	92.30	92.70
DUPONT	35.00	35.25	SIEMENS	573.50	593.00	ELSEVIER	79.50	80.80
EAST.KODAK	37.00	38.00	VW	439.00	451.20	FOKKER	40.30	40.80
EXXON	49.63	48.88				GIST BROC.	25.60	25.80
FORD	33.50	34.38				HAGEMEYER	107.50	106.50
GEN.ELECT.	58.50	61.50	LONDON			HEINEKEN	108.60	112.00
GEN.MOTORS	36.00	37.13				HOOGOVENS	57.90	59.40
HEINZ	30.50	31.38	FT-100 INDEX	2075	2086	KLM	22.90	22.90
HOMESTAKE	21.88	21.88				KNP	38.40	39.50
IBM	96.88	100.50	ARGYLL	2.18	2.25	NEDLLOYD	54.30	49.00
KELLOGG	60.63	61.63	BARCLAYS BANK	3.38	3.44	NMB	42.60	43.60
MC DONALDS	26.38	27.50	BASS	10.30	10.32	NAT.NED.	60.60	58.80
MERCK	76.50	77.38	BRITISH STEEL	1.23	1.23	PHILIPS	23.30	23.90
MINNES.MNG	77.50	78.13	BRITISH TEL	2.79	2.77	ROBECO	86.00	87.40
MOBIL CORP	62.88	62.00	BTR	3.45	3.53	ROLINCO	83.60	83.70
NCR	57.75	58.38	CADBURY	3.04	3.08	RORENTO	58.80	58.80
PFIZER	65.75	67.00	CABLE & WIRE	4.22	4.32	RODAMCO	75.10	74.90
P.MORRIS	41.38	43.13	GRAND MET	5.42	5.40	ROYAL DUTCH	142.20	140.00
QUAKER	41.75	42.00	MARKS & SPENCER	2.17	2.22	UNILEVER	137.20	138.90
SEARS	28.13	28.00	REDLAND	4.92	5.00	VMF STORK	44.00	46.00
UP JOHN	34.75	35.63	TATE & LYLE	2.49	2.52	VOC	35.70	36.20
USX	31.50	31.75				VNU	83.00	82.00
WOOLWORTH	24.75	25.13				WESSANEN	54.00	53.90
			TOKYO					
GOLD	412.55	411.50				TORONTO		
			NIKKEI DOW IND.	23737	24165			
SILVER	5.14	5.19				TSE 300	3359.9	3361.3
			BRIDGESTONE	1170	1180			
CRUDE OIL	31.85	31.50	CANON	1590	1670	ALCAN	20.75	21.13
			DAI ICHI KANGYO	1910	1900	BELL	35.63	36.13
US$/Yen	146.35	146.50	DAIWA SEC.	1010	1040	BANK OF NS	13.63	13.50
			HITACHI	1240	1310	CAN.PAC.	18.25	18.63
US$/DMARK	1.55	1.56	HONDA MOT.	1430	1490	IMASCO	35.50	35.50
			JAPAN AIRLINES	1290	1280	LAIDLAW	21.50	22.00
GBP/US$	1.95	1.95	NEC	1610	1710	MOORE	28.13	28.38
			NOMURA SEC.	1610	1610	NORANDA	18.13	18.25
US$/NLG	1.74	1.75	NIPPON STEEL	500	505	PLACER DOME	21.13	21.25
ECU/US$	134.47	133.87	MAZDA	642	636	POWER CORP.	14.75	14.75
CAN/US$	88.30	88.10	SONY	6850	7100	ROYAL BANK	21.63	21.63

pasfoto di koló! 4 pa 6=

HATO - AUGUSTINUS

De lekkerste **ROTIE'S,** pom, pastei, bamie, nassie, Chinese kip, geroosterde kip, varken moksie alesie, moksie moksie, bruine bonen. kunt U krijgen elke zondag tussen 12 en 4 uur te Koraal Partir Kav. 87 Tel.: 674103

schildersbedrijf Perfect

De huisschilder van Huis uit Gedipl. Mr. Schilder

Tel. 601766

BIJLES

Nederlandse taallessen en stillezen voor leerlingen van klas 3 tot en met klas 6

Tel.: 371710

TE HUUR AANGEBODEN

Riant woonhuis te Jan Thiel van 4/9 t/m 25/9

Tel.: 612872/676114

TE HUUR AANGEBODEN

compleet gemeubileerd 2 persoons appartement voor vakantiegangers met kitchenette, tuin en porch

Inlichtingen: Kaya Kooyman 14 of 18

WEGENS VERTREK TE KOOP

NISSAN

Carrieweg 16 A

TE HUUR GEVRAAGD

GEHEIM EN VERTROUWELIJK

NEDEREX GENERAL CONTRACTORS & EQUIPMENT RENTALS

Wij zoeken voor ons bedrijf een

ONGEMEUBILEERDE WONING TE HUUR

in goede buurt voor één van onze stafleden voor twee tot drie jaar.

Inlichtingen: Telf.: 611400/Mevr. Smith (tijdens kantooruren).

CURAÇAO SEAQUARIUM

UITSLAG PRIJSVRAAG CURACAO SEAQUARIUM

De jury, bestaande uit mevrouw M. Vecunda (stafmedewerkster van Aerocargo), de heren J.J. Beaujon (oud gezaghebber), G.E. Rosario (schrijver) en H.A.K. van Baren (dierenarts veterinaire dienst) heeft uit de 173 inzendingen de prijswinnaars bepaald.

De volgende namen zijn voor de zeeleeuwen uitgekozen:

1. Mesa
2. Chichi
3. Rosa
4. Bubu

De 35 prijswinnaars krijgen bericht thuis en kunnen op vertoon van de brief en een legitimatie bewijs hun prijs komen afhalen bij het Curacao Seaquarium.

INGENIEUR met 11 jaar brede bedrijfservaring ZOEKT uitdagende en leidinggevende functie op Curaçao in technisch en/of algemeen management

Voor meer informatie gaarne brief richten onder nummer 61 bureau van dit blad - Curaçao

Aanstaande Opa en Oma zoeken OPPASHUIS voor ± 17 dagen in oktober Telefoon 625500

TE KOOP PHILIPS kleuren televisie 21 inch, 1½ jaar oud NAf. 425,00

Telefoon 625500

TE KOOP DOBERMAN PINCHERS met stamboom

Tel.: 674534

TE HUUR AANGEBODEN Comfortabele voor vakantiegangers, zakenrelaties overwinteraars Zeer centraal gelegen in prettige woonwijk

Voor inl. of reserveringen tel.: 73138

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag 25 september 1990 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31-33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek:

een perceel grond gelegen in het tweede district van Curacao op "Santa Catharina", ter grootte van 615m2, nader omschreven in meetbrief 465 van 10 november 1983, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Santa Catharina 3b.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31-33
Tel.: 613198 - 613655.

Centro Comercial Antilla 1 - Tel.: 371080

Indel is gespecialiseerd in de verkoop & service van radio- & datacommunicatie- en netconditioneringsapparatuur van gerenommeerde fabrikanten voor bedrijfs- en industriële doeleinden.

Door de toenemende aktiviteiten zoeken wij ter versterking van de verschillende technische afdelingen een

Technicus Electronica

Geïnteresseerden moeten in het bezit zijn van een MTS-E of HTS-E diploma. Bij voorkeur met ervaring.
Na een inwerkperiode zullen betrokken personen belast worden met het zelfstandig verrichten van service-werkzaamheden.
Wij hechten veel belang aan initiatief, doortastendheid en zelfstandigheid in handelen.

Neem schriftelijk of telefonisch kontakt met:

Our #1 POLICY

indel

KONINKLIJKE MARINE

AANGEBODEN : 2 stuks autobussen 40 persoons.
Merk : Chevrolet
type : Blue Bird
Bouwjaar: 1980
Alsmede een partij stelling materiaal.

CONDITIE : As is where is.

KIJKDAGEN : Op 07 en 08 september 1990 van 09.00 - 12.00 uur op de Marinebasis Parera.

BIEDINGEN : In gesloten enveloppe met in de linker bovenhoek de vermelding:
BOD MARINEGOEDEREN, en als volgt geadresseerd:
HOOFD LOGISTIEKE ONDERSTEUNINGSGROEP IN HET CARAIBISCH GEBIED
MARINEBASIS PARERA,
ALHIER.
Deze enveloppen dienen uiterlijk maandag 17 september 1990 ten 10.00 uur v.m. bij voornoemde functionaris aanwezig te zijn.

BIJZONDERHEDEN :
1. Kavellijsten, voorwaarden en inschrijfbiljetten zijn tijdens de kijkdagen ter plaatse verkrijgbaar.
2. Aan de Koninklijke Marine in rekening gebrachte invoerkosten zullen niet op de koper worden verhaald.
3. Binnen 7 dagen na sluitingsdatum zal degene aan wie de koop is gegund worden ingelicht.

DE KONINKLIJKE MARINE BEHOUDT ZICH HET RECHT VAN GUNNING VOOR.

ANTILLEAN MANAGEMENT CORPORATION "AMACO" N.V.,

één van de grotere trustkantoren op Curacao met vestigingen in Aruba en Nederland

zoekt, in verband met de sterke groei van haar aktiviteiten een

TYPISTE

die tevens als back-up voor de telefoniste/receptioniste kan fungeren.

Wij vragen:
— Minimaal MAVO opleiding;
— Type-diploma;
— Uitstekende kennis van de Engelse, Nederlandse en Spaanse taal;
— Goede telefoonstem;
— Flexibiliteit/Accuratesse.

Wij bieden:
— Een goed salaris afhankelijk van ervaring;
— Uitstekende secundaire arbeidsvoorwaarden;
— Prima werksfeer.

Schriftelijke sollicitaties binnen één week te richten aan:

Antillean Management Corporation "AMACO" N.V.
T.a.v. Dhr. A.R.W. Knipping
Postbus 3141
Curacao.

ANTILLEAN MANAGEMENT CORPORATION "AMACO" N.V.

één van de grotere trustkantoren op Curacao met vestigingen in Aruba en Nederland

zoekt, in verband met de sterke groei van haar aktiviteiten meerdere

ERVAREN SECRETARESSES

voor de afdeling Cliënten Beheer.

Wij vragen:
— Een gedegen secretaresse opleiding (minimaal HAVO aangevuld met bijv. Schoevers);
— Ervaring in de offshore of vergelijkbare sector;
— Ervaring met moderne kantoorapparatuur;
— Volledige beheersing van het Nederlands, het Engels en bij voorkeur ook van het Spaans.

Wij bieden:
— Een goed salaris afhankelijk van ervaring;
— Uitstekende secundaire arbeidsvoorwaarden;
— Prima werksfeer;
— Grote mate van zelfstandigheid binnen klein team.

Leeftijdsindicatie 25 - 40 jaar.

Schriftelijke sollicitaties binnen één week te richten aan:

Antillean Management Corporation "AMACO" N.V.
T.a.v. Dhr. A.R.W. Knipping
Postbus 3141
Curacao.

OPENBARE VERKOPING

Op donderdag 13 september 1990, des morgens om 10.00 uur, zal ten overstaan van één van de notarissen van het kantoor SMEETS, THESSELING & VAN BOKHORST, of diens waarnemer, te hunnen kantore aan de Emancipatie Boulevard 15, in het openbaar worden verkocht krachtens privaatrechtelijke volmacht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen:

een perceel grond, gelegen in het Tweede District van Curacao op "Socotoe", ook wel "Seroe" [illegible], ter grootte van [illegible]m2, kadastraal bekend als Tweede District, Sectie A, nummer [illegible], met het daarop gebouwde, plaatselijk bekend als [illegible] 21, en al hetgeen verder daartoe door aard, bestemming of natrekking behoort.

De veilingcondities liggen vanaf 8 dagen vóór de veiling ter inzage ten voornoemde kantore van Smeets, Thesseling & van Bokhorst. Deze condities houden ondermeer in de bepaling, dat van iedere bieder gevorderd kan worden dat hij, ter nakoming van zijn bod en verdere verplichtingen, een bankgarantie of andere zekerheid stelt.

De executant behoudt zich het recht voor de veiling uit te stellen of op te heffen zonder als verplichting daarvoor de reden(en) te noemen.

SMEETS, THESSELING & VAN BOKHORST
Emancipatie Boulevard 15
Alhier.

Tel.: 74222/78222.

WAARSCHUWING

De Commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.

Op de schietbaan HATO:

DINSDAG 28 AUGUSTUS 1990 VAN 07.00 TOT 13.
WOENSDAG 29 AUGUSTUS 1990 VAN 07.00 TOT 13.

Onveilig zeegebied ± 4000 meter uit de kust.

Stroomonderbreking

Veel werkzaamheden kunnen wij voor U uitvoeren zonder U te storen, doch ditmaal moeten wij de stroomvoorziening onderbreken op:

* Maandag 27 augustus 1990 Van 9 uur t/m 4 uur.
* Westpunt omgeving Playa Kalki, Playa Kalki, Ruiter Post en Cura.

KODELA

Landhuis Jan Kock Restaurant Foenchipot

Lekkere krioyo gerechten
Hollandse pannekoeken met aardbeien, kaas en spek

Het is echt geen gok, gezelligheid vindt U op Jan Ko

* Voor rondleidingen bellen: Tel.: 648087.

BANCO DI CARIBE N.V.

Binnen onze organisatie is er plaatsingsmogelijkheid voor:

2 ADMINISTRATIEVE KRACHTEN M/V

Functie-eisen: — P.D. Diploma
— HAVO Diploma met Handelspakket.

Schriftelijke sollicitaties te richten aan Postbus 3785, Curacao, binnen 8 dagen.

GEO-CONSULT

Geo - Consult is een ingenieursbureau dat gespecialiseerd is op het gebied van Geodesie, Geotechniek, bodemonderzoek en ingenieurs geologie in het Caraibisch gebied.
Geo - Consult beschikt voor haar Geodetische werkzaamheden over geavanceerde apparatuur voor opname van gegevens en werkt met geautomatiseerde systemen voor de verwerking ervan.
Voor de Geotechnische werkzaamheden beschikt zij over een eigen laboratorium en boorequipment voor onderzoek zowel op land als op het water.
Geo - Consult is gevestigd op Curacao en Aruba.

Vanwege sterke uitbreiding van onze activiteiten, zoeken wij op korte termijn

LANDMETERS

Uw sollicitatie zal strikt vertrouwelijk behandeld worden.
Wij verzoeken U schriftelijke sollicitaties voorzien van een Curriculum Vitae binnen twee weken na het verschijnen van dit blad te richten aan:

Geo - Consult (Curacao) N.V.
P.O. Box 2279

Application Software Curacao N.V.

Bent U geïnteresseerd, neem vrijblijvend kontakt met ons op.

Uw IBM Authorised Application Specialist voor de IBM systemen 34/36 en AS/400.

AS Curaçao N.V.
Perseusweg 2
Tel.: 618626 Fax.: 61797

NAPA

AMIGOE

Weekend Bijlage

ZATERDAG 25 AUGUSTUS 1990

= door Eef Hermers =

DAAR ZITTEN we dan. Donderdagmorgen 9 uur. Ongeveer twintig vrouwen en mannen zitten te wachten op registratie en fouillering. Bij binnenkomst wordt me verteld dat ik ben betrapt op de Beatrix luchthaven met een paar kilo cocaïne op mijn buik. Frank kijkt de kring rond als organisatrice van dit experiment, Yvonne Kromhout, even verdwenen is. Een ondeugende glimlach verschijnt op zijn gezicht. 'Hé,' fluistert hij, 'ik heb een pistool in mijn slaapzak verstopt'. Er wordt ongeloofwaardig gegiecheld.

'Nee, ècht,' zegt hij, terwijl hij nerveus zijn slaapzak uit zijn tas frommelt. 'Hier, voel maar'. Inderdaad, Frank heeft een pistool bij zich. Slaapzak net op tijd weer teruggefrommeld, wordt hij meegenomen voor fouillering. Even later zien we door de glazen wand dat hij gedesillusioneerd achter een bewaker aan loopt. Handen in de lucht, wenkbrauwen gefronst. Frank is gepakt. De ontspannen situatie van 9 uur is niet meer. Het personeel speelt weliswaar een spelletje met ons, nep-gedetineerden, maar er is zeker geen sprake van 'met zich laten sollen'.

LOGEREN IN GEVANGENIS IS ECHT GEEN VAKANTIE

Journaliste Eef Hermers vertelt over haar ervaringen

Drie dagen behoren bij de slechterikken

De stalen kooien van Aruba's nieuwe strafgevangenis.

OMTRENT DE spiksplinternieuwe gevangenis op Aruba zijn al veel uitspraken, open dagen en artikelen vooraf gegaan. Uitspraken van ministers dat het een hotel zou zijn en kritiek van mensen 'dat zoiets toch zoveel miljoenen moet kosten'. 16 tot en met 18 augustus kwam het Korrektie Instituut Aruba met opnieuw een aandachtstrekker: zowel mannen als vrouwen werden als vrijwilligers tweeënhalve dag in de nieuwe gevangenis geplaatst.

Een experiment, zowel voor het personeel als de gedetineerden'. De vrijwilligers waren de eerste logé's in de schone, ultramoderne gevangenis. Maar is dat allemaal wel belangrijk als je 'in het echt' van je vrijheid wordt beroofd en nu zélf leeft maar er voor je geleefd wordt? Onderwijskrachten, ambtenaren, politici, studenten en journalisten 51 uur in de bak. Een verslag van zo'n proefkonijn.

Dat blijkt inderdaad tijdens de fouillering. De twee starre dames vinden dingen in zijvakken van mijn weekend-tas die ik zelf twee jaar geleden voor het laatst heb gezien. Mijn zeepdoos wordt nauwkeurig gecontroleerd op een dubbele bodem, evenals mijn schoenen. In mijn dagboek wordt nonchalant gebladerd, mijn ondergoed wordt uitvoerig bekeken en 'enveloppen en briefpapier hoef je niet mee te nemen. Daar zorgen wij wel voor'.

KAASSCHAAF

In tegenstelling tot medegedetineerde Grace Bareño, heb ik gelukkig geen ongeoorloofde spullen bij me. In de tas van Grace vonden de dames een kaasschaaf. 'Nog van mijn vorige vakantie', gniffelt ze. 'Ik heb dat ding echt niet gezien met inpakken gisteravond. Ik vind dit echt vervelend want zij denken dat ik het opzettelijk heb meegenomen. Lekker begin!'

Onder escorte worden we naar de vrouwenafdeling gebracht en meteen opgesloten in de cellen. Klein, met een driepersoons stapelbed, een tafeltje met drie stoelen, een metalen toilet zonder bril, een wasbakje en een douche. Ik loop naar de tralies en moet lachen wanneer ik met twee handen de stangen vasthoud en met mijn hoofd tussen de tralies door zo ver mogelijk om me heen probeer te kijken. Net echt.

Tegenover me het kamertje van de bewaaksters. In het plafond een raster, verder een witte betonnen vloer en links een groene metalen trap die naar de twee isoleercellen leidt. Het indringende geluid van rinkelende sleutels, voetstappen en stemmen doet me denken aan een lege kamer na een verhuizing: dof, hol, leeg en ongezellig. Second thoughts. Welke gek laat zich nu in hemelsnaam vrijwillig opsluiten?

Perfect acterend personeel. Een begin van een drie dagen durend simulatie-spel waarbij wij de slechteriken zijn. Wat staat ons allemaal te wachten en zou ik één dezer dagen nog een claustrofobie- of paranoia-aanval krijgen? Ik hou mezelf in de hand, loop terug naar mijn weekend-tas en pak de spullen heel rustig uit (ik heb nu toch alle tijd van de wereld) en leg ze in het minuscule, stalen kastje.

Eef Hermers vol goede moed weer naar huis na een paar dagen 'zitten', rechts mr. Anneke van Toll.

BROODJE

Na een uur worden de cellen weer geopend en krijgt ieder een broodje kaas met een kop koffie. Geen ontbijt gehad en na het broodje heb ik nog steeds honger. Ik ben niet de enige. Het verzoek voor een tweede broodje wordt onmiddellijk geweigerd. 'Vanmiddag warm eten'. Mijn celgenote Lisette Tromp heeft inmiddels een strop gemaakt van het plastic waar het broodje in verpakt zat. 'Als ik niet meer eten krijg hang ik mezelf op'. 'Oh, je doet maar!'

Het eten 's middags is vies. Rijst met een groot stuk taai vlees. Geen messen natuurlijk, dus we zitten als wilde hyena's het vlees te verscheuren. Yvonne Kromhout komt even polshoogte nemen en vertelt dat we 'te lief zijn'. 'Dit is een experiment dames. We willen zien hoe het personeel reageert als jullie lawaai gaan maken en streken uithalen. Bekokstoof maar wat'.

De rest van de middag blijven de cellen open en kunnen we ons in de zogenaamde recreatieruimte (Vier bij vier meter met enkel stoelen en tafels) en de sportruimte (net zo groot met pingpong- en voetbaltafelspel) begeven.

's Avonds rond acht uur leiden we de bewaakster af met allerlei smoesjes zodat we één voor één een dikke, vette, voorgekauwde kauwgom in het slot van onze celdeuren kunnen stoppen. Hilariteit alom. Een uur later, als we naar bed moeten, ramt de bewaakster echter zonder blikken of blozen de drie decimeter lange sleutel in het slot en heeft lol dat onze eerste streek mislukt is. We laten het er niet bij zitten. Om half tien zetten we de douches aan, spoelen de wc's constant door en laten het kraantje lopen.

Met onze lepels rammen we op alles wat zoveel mogelijk herrie veroorzaakt: tralies, ijzeren bedranden en stoelpoten. We krijgen twee waarschuwingen. Opzichter eerste klas, Frank Jeandor, dreigt met isoleercel en het in beslag nemen van walkmans. Tot 11 uur blijft het rumoerig. Daarna vallen we één voor één vermoeid in slaap.

's Morgens worden we om tien voor zeven gewekt. Een nieuwe bewaakster controleert met de nachtwaakster onze namen. Ik douche me snel, kleed me om en zit om vijf over zeven aan het tafeltje te wachten op ontbijt. Maar dat komt niet. Inmiddels wordt het acht uur en zitten we met z'n tienen te wachten. Negen uur. We worden onrustig en denken dat dit een revanche is in verband met onze activiteiten van de avond daarvoor. Grace Bareño, duidelijk de brutaalste en mondigste onder ons, schreeuwt: 'Het KIA een hotel? Van z'n leven niet! Jullie veranderen potdorie om de vijf minuten van schema!' Daarna schreeuwen we weer eensgezind in koor met de lepels wederom op het ijzer: 'KOFFIE! KOFFIE!' Om kwart voor tien komt eindelijk het ontbijt: één broodje kaas met plastic en een kop koffie of thee. This is reality.

Consternatie na vlucht in toilet

ONTSNAPT

Na het ontbijt blijven de cellen gelukkig open. Enkelen kaarten, anderen lezen of praten wat. Om half twaalf wordt het druk: gedetineerde Yosmar Sneek komt met haar vier maanden oude baby Ymari een dag en nacht in de zuigelingencel vertoeven. Twee bewaaksters en drie opzichters zijn druk bezig met het sjouwen van wieg, kleertjes, flessen melk, babyvoeding en luiers. Ik kijk op van de net gedeelde kaarten en zie dat de deur half open staat.

Mede-gedetineerde Anneke van Toll ziet en denkt hetzelfde. Zonder wat te zeggen staan we op en lopen gebukt langs de centrale wachtpost. Ik schrik me wezenloos wanneer ik opkijk en recht in de ogen van een vrouw staar die achter een glazen wand staat. Ze verroert geen vin. Anneke en ik rennen een stukje terug en sluipen het mannentoilet binnen waar we gehurkt op de klep van het toilet zenuwachtig overleggen wat we nu zullen doen.

Plotseling wordt de deur opengetrokken. Mijn adem stokt, ik gil hard en kort. De man in kwestie valt van schrik bijna achterover en rent het toilet uit. We durven van schrik twee minuten niet meer te praten en kijken vervolgens voorzichtig over de deurrand; 'Dat is verdomme de directeur van de gevangenis. Hij staat te wachten op de gang!' piept Anneke. 'Nou, kunnen we het mooi vergeten. Lekker de isoleercel in!' Al snel horen we stemmen op de gang. Patricia Hassel, lid van het interim management, Frank Jeandor en Hugo Kock (de directeur) hebben het over 'Twee ontsnapte vrouwen op het toilet'.

Patricia beveelt ons het slot open te maken. We weigeren natuurlijk. Jeandor maakt vervolgens met zijn lange armen het slot open. 'Kom, dames. Vooruit'. 'Nee, we komen helemaal niet. We zijn net in een zeer serieus gesprek verwikkeld'. Patricia en de twee Franken proberen hun lach in te houden. Er komt 'bijstand'. Anneke wordt vierkant opgepakt en naar de vrouwenafdeling gedragen door de sterke Jeandor. Even later wordt ik ook de oude, vertrouwde afdeling ingeduwd.

We worden met applaus ontvangen door onze medegedetineerden. 'Pas na twintig minuten had de bewaakster in de gaten dat er twee misten!' Jeandor onderbreekt het gegil en geklap met zijn zware, serieuze stem: 'OK. Isoleercel dames'. We reageren ontzet. 'Jullie hebben die deur niet op slot gedaan. Dat is niet onze fout. Wij maken alleen maar gebruik van de situatie. Jullie hebben geen recht om ons in het cachot te zetten'. Een discussie volgt. Jeandor geeft toe. Opluchting. Bezweet pak ik mijn kaarten op met trillende handen. 'Ik ben ontsnapt. Ik ben ontsnapt' dreunt er door mijn hoofd.

Voor baby werd perfect gezorgd

's Middags tijdens het eten vergeten ze weer om de deur af te sluiten. Maar liefst vier gedetineerden ontsnappen. De eerste twee worden na een uur betrapt in de kantine. De andere twee waren daar ook maar hadden zich verstopt in een kast en onder een plank. Als we na vijf kwartier weer compleet zijn, heerst er een victorieuze sfeer. De nieuwe bewaakster is goed geïnstrueerd door de vorige: we moeten bij elkaar blijven. Als er iemand naar het toilet in de cel gaat volgt ze dat nauwkeurig. Ze controleert alles en iedereen. We proberen nieuwe streken te verzinnen maar zullen dat uit moeten stellen tot 's avonds.

ERVARING

Kwart voor negen. De strenge bewaakster beveelt ons met een nors gezicht de cellen in te gaan. We lopen door elkaar, trap op en af, zingen zo vals als we kunnen en zijn verschrikkelijk vervelend. Als kinderen op een speelplaats die zo lang mogelijk proberen uit te stellen het schoolgebouw in te gaan. Voordat ze de laatste cel op de tweede verdieping op slot gaat doen, zegt ze al lopende op de trap, voor het eerst een vollopende zin. 'Nee dames, met mij valt niet te sollen. Ik heb de nodige ervaring met lastige types als jullie al lang achter me'. Ze is goed, de bewaakster, en speelt het spelletje fantastisch mee.

Maar wanneer ze merkt dat er maar één gedetineerde is voor de laatste cel, in plaats van twee, raakt ze zichtbaar in paniek. Siomara is nergens meer te vinden. 'Eigen schuld. We hebben vanmorgen lekker de sleutel gepikt. Siomara zit nu lekker een hamburger in Oranjestad te eten'. Een uur lang is de bewaakster bezig met het controleren van isoleercel tot pingpong tafel. Niemand te vinden. Patricia wordt opgeroepen om vanuit Dakota naar de gevangenis te komen. Buiten gaan alle lichten aan, evenals de felle TL-lampen op onze afdeling.

Vier mannen, drie bewaaksters en Patricia komen binnen. Na vijf minuten onderzoek lacht Patricia als ze voor de laatste cel op de begane grond staat. 'In deze cel zitten drie gedetineerden in plaats van twee. Siomara ligt op het bovenste bed'.

De bewaakster is duidelijk gekwetst. We voelen ons een beetje schuldig. Zijn we te ver gegaan? We hebben toch opdracht gekregen om zo vervelend te zijn? Als er een nieuwe wisseling van de wacht is en de strenge bewaakster vertrekt, klinkt er een eensgezind applaus vanuit de cellen. Ze lacht en wenst ons een 'bon nochi' toe. We voelen ons wat beter nu en vallen in slaap. De laatste nacht. Morgen lekker naar huis.

Tijdens de koffie en het broodje plastic zitten we met zijn tienen 's morgens bij elkaar. We zijn een echt team geworden en zijn het er dan ook unaniem over eens dat we vervelend genoeg zijn geweest. Experiment 'Total Loss', zoals wij het noemen, is perfect uitgevoerd. Siomara vertelt nog eens uitgebreid hoe ze zich ongezien in de douche verschuilde en later op het bed ging liggen. 'Echt, die bewaakster heeft wel vier keer gezegd: als ik je vind stop ik je onmiddellijk in de isoleercel. Ik vond het echt eng en dacht dat ze het daadwerkelijk zou doen. Ze leek zo kwaad. Maar uiteindelijk viel het mee'

De 55-jarige Rita Oei is ook zeer te spreken over het personeel. 'Hun optreden was over het algemeen vriendelijk en correct. Ze konden niet echt streng zijn omdat ze te maken hebben met vrijwilligers. Het is nu eenmaal een experiment. Al met al had ik geen moeite om tweeënhalve dag opgesloten te zijn. Ik weet nu wat voor een gevoel het is. Je leest dagelijks in de krant dat mensen jarenlange gevangenisstraffen krijgen. Ik wilde ook eens meemaken hoe het voelt als je vrijheid je ontnomen wordt. Nu vraag ik me af of rechters zich wel realiseren wat voor straffen ze uitdelen. Een jaartje meer of minder; daar doen ze niet zo moeilijk over. Misschien is het wel een goed idee om rechters een keer deel te laten nemen aan een experiment als dit'.

BABY

Moeder Yosmar Sneek met haar vier maanden oude baby Ymari nam deel aan het experiment omdat ze nieuwsgierig was of de zuigelingencel goed functioneert. Yosmar: 'Echt, de verzorging

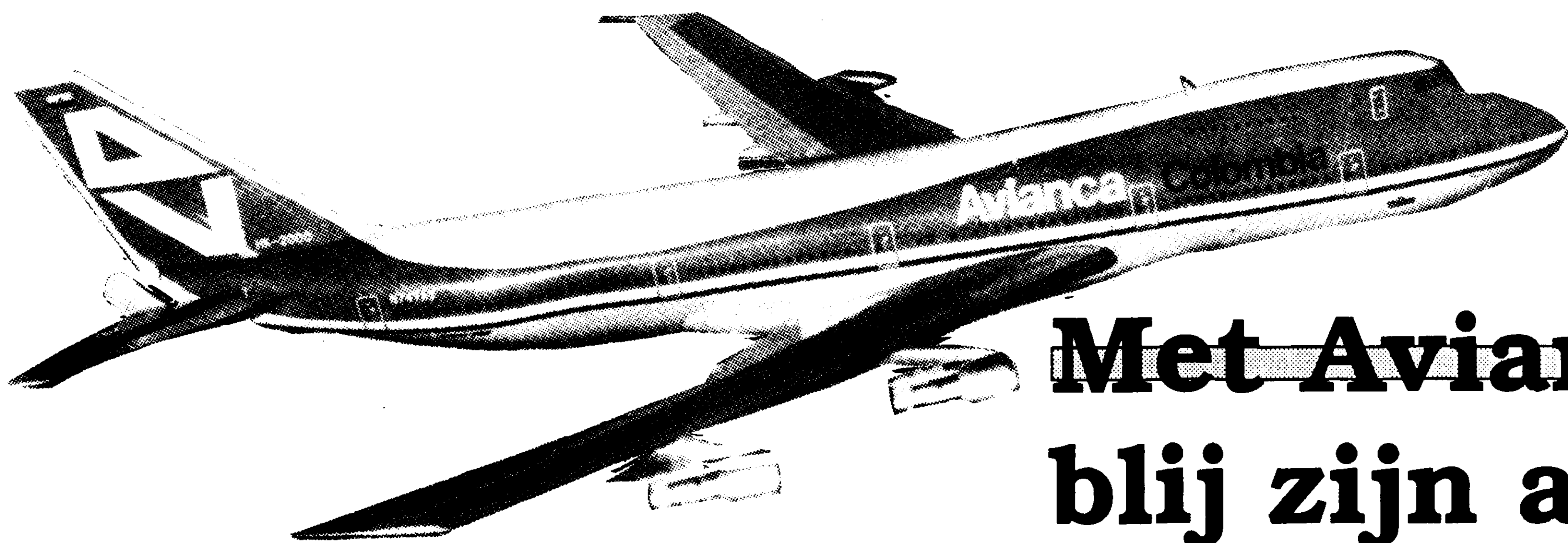
Vervolg op pag. 9

IN DIT NUMMER van Napa :

NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Solange Isselt

Slechte naam voor Colombia's luchtvaartmij.

"Tranquilizers served After take-off...."

Met Avianca mag je blij zijn als je aankomt

BOGOTA.- De Colombiaanse luchtvaartmaatschappij Avianca heeft geen al te beste naam in internationale kringen. In het Nederlandse dagblad NRC/Handelsblad verscheen onlangs een artikel waarin wordt gesteld dat het vliegen met Colombia's nationale luchtvaartmaatschappij ook voor de geharde luchtreizigers een lastige, vaak tijdrovende en in ieder geval spannende aangelegenheid is. Want de luchtlijn geldt volgens neutrale onderzoekers als een van de onveiligste ter wereld en sinds 1983 kwamen 515 mensen om het leven bij vijf ongelukken met Avianca-toestellen. 'Free tranquilizers will be served after take-off', schreef een Amerikaans blad onlangs spottend over het bedrijf.

Vast staat dat de dienstverlening aan boord matig tot slecht is en op de grond- in de Aviancakantoren- nauwelijks beter.
De wijze waarop de luchtlijn omspringt met vertrek- en aankomsttijden is een bron van irritatie voor de reizigers en wekt de lachlust van de meer serieuze concurrentie.
Nog een complicatie: wie met Avianca vliegt, wordt op buitenlandse luchthavens door douanebeambten aangestaard als een potentiële cocaïnesmokkelaar, wiens bagage grondig wordt omgeploegd. Dat is niet onbegrijpelijk want alleen al in de Verenigde Staten werd de afgelopen drie jaar in Avianca-vliegtuigen 3.000 kilo cocaïne ontdekt.
'Mijn jongste ervaringen met Avianca: na de start om 2 uur 's nachts vanuit Mexico Stad blijkt de stoel niet achteruit te kunnen', schrijft een NRC-verslaggever. 'Een uur voor de landing in Bogota meldt de gezagvoerder dat wij een ontbijt tegemoet mogen zien. Pas een half uur later beginnen slaperige stewardessen te serveren. Als we met een klap de landingsbaan in Bogota raken, zit de helft van de passagiers nog achter dampende plateaus, terwijl lacherige stewardessen gewoon doorlopen. Tegen de tijd dat wij stoppen bij de aankomsttunnel ben ik aan de beurt voor koffie. Ik besluit te wachten tot in het hotel'.

COMPLICATIES

'De Avianca-vlucht twee dagen van Bogota naar Cartagena verloopt vlekkeloos, al vertrekken we een uur te laat. Maar zoiets telt in Colombia niet. Weer drie dagen later levert de terugkeer naar Bogota meer complicaties op. Als ik me 's morgens om half zeven bij de Avianca-balie op het vliegveld in Cartagena meldt, blijkt mijn vlucht van acht uur geannuleerd. Een tweede, om één uur 's middags, vervalt eveneens. Een complete menigte verdringt zich tenslotte voor de laatste vlucht om vijf uur 's middags. Er wordt geschreeuwd en gescholden, maar wie die dag het eerst kwam blijkt het eerst te malen.
Ik kom aan boord en hetzelfde overkomt een uitbundige ploeg van de Colombiaanse nationale televisie, die het lange wachten had gekort met flessen hoogalcoholische 'aguardiente'. Ook in het vliegtuig gaan de flessen weer aan de mond. Herhaalde verzoeken van de stewardessen om te wachten op de drankservice aan boord helpen niet. De dames worden in de billen geknepen en lopen met gilletjes weg. De boze gezagvoerder verlaat het vliegtuig en keert na een tijd terug met tien militairen. Vijf van de opvallendste drinkeboers worden uit hun stoelen getrokken en spartelend het vliegtuig uitgesleurd.
Om zeven uur 's avonds vertrekken wij zowaar naar Bogota. De volgende morgen ben ik om zes uur al weer op het vliegveld van die stad, want Avianca heeft mij geboekt op de vlucht van half acht met Air Panama naar Panama. De balie van die luchtlijn blijkt uitgestorven. Ik vraag om opheldering aan de Avianca-balie en ontmoet meewarige blikken. 'Air-Panama vliegt vandaag niet', zegt een dame. Maar Avianca heeft mij toch geboekt? 'U heeft u laten boeken', zegt ze. Vliegt Avianca helemaal niet naar Panama? 'Ja morgen, maar die vlucht is volgeboekt.' En wat doe ik nu? Dame: 'volgende klant'.

Bij een algmeen informatiebureau op de luchthaven suggereert een heer: 'De Panamese maatschappij Copa vliegt op Medellin. Gaat U daarheen, misschien heeft U geluk'. Ik koop een ticket naar de cocaïne-hoofdstad van de wereld en zit al een uur later gereed in een Avianca-toestel. Helaas wij moeten uitstappen, want de luchtdrukregelaar is defect. Bij aankomst in de vertrekhal mogen we vrijwel direct weer omdraaien. Ik voel me minder prettig als een defect in seconden wordt gerepareerd. Toch staan we een uur later op het vliegveld van Medellin. En wat nog mooier is, ik kan zes uur later met Copa doorvliegen naar Panama Stad en Managua.

Ik blader in het laatste nummer van het Colombiaanse weekblad *Semana*, dat een boeiend artikel bevat onder de kop: 'Avianca un problema delicado'. Het gaat over een onderzoek dat de Harvard Universiteit in Boston samen met de Federal Aviation Administration in de V.S. uitvoerde over de luchtveiligheid van 1976 tot 1986. Wat blijkt? Een gast van Avianca heeft een doodskans van 1 op 100.000 en die van een Oosteuropese lijn van 1 op 260.000. Een passagier in de geïndustrialiseerde wereld (minus de Verenigde Staten) loopt een risico van 1 op 4,6 miljoen en een reiziger in de Verenigde Staten zelfs van 1 op 10,6 miljoen. Bovendien bleek Avianca over die tienjarige periode na Air India het onveiligste luchtvaartbedrijf ter wereld'.

FOUTEN

'Tijdens het onderzoek verongelukte in 1983 een grote Avianca-Boeing 747 bij Madrid als gevolg van fouten van de Spaanse verkeersleiding en van de Colombiaanse piloten (183 doden). Maar na afloop van het onderzoek, zo meldt *Semana*, verongelukten nog vier Avianca-toestellen in 1988 een Boeing 727 bij de Colombiaanse stad Cucuta door een fout van de piloot (137 doden); afgelopen november ontplofte bij Bogota een zelfde toestel door een narco-bom, al wist de piloot dat kort voor de start een passagier onverwachts het toestel had verlaten (107 doden); in januari verongelukte een Boeing 707 bij New York nadat de Colombiaanse vliegers op twee kritieke momenten de verkeersleiding verzuimden te vertellen dat hun benzine bijna op was (73 doden); en vorige maand miste een tweemotorig propellervliegtuig de landingsbaan in de Colombiaanse stad Ibagué (18 doden).
Semana concludeert: 'Avianca heeft Air India sinds 1986 ongetwijfeld gepasseerd als 'werelds onveiligste luchtlijn'. Dat is het Colombiaanse publiek kennelijk niet ontgaan, want Avianca's passagiersaanbod liep vorig jaar terug met 22 procent (nationaal) en 52 procent (internationaal). Het Colombiaanse weekblad ziet wel een remedie om het vertrouwen van het publiek te herwinnen: Avianca moet zich een tijd lang vrijwillig onder curatele stellen van de Amerikaanse vliegtuigfabrikant Boeing en van de Federal Aviation Administration...'

(dit artikel van de hand van Ferry Versteeg is ontleend aan de Nederlandse krant NRC/Handelsbad)

El-mejid familie regeert op alle fronten

Saddam Husayn aan hoofd van Iraakse maffia

DEN HAAG .- Wie oude Iraakse kranten van de laatste tien jaar openslaat en de onvermijdelijke statiefoto's bekijkt van het bestuur van de Ba'athpartij, kabinetten of de revolutionaire raad, telt zoveel doden en weggepromoveerden dat het politieke leven in Irak een dolgedraaide politieke carrousel lijkt. De revolutionaire raad is steeds kleiner geworden en in januari van dit jaar waren verscheidene ministersposten in het kabinet vacant.
Maar ondanks het forse verloop en de slijtage, zijn er mensen die op hun post blijven: behalve Saddam Husayn el-Mejid, zoals de naam van de Iraakse president voluit luidt, blijven ook zijn drie broers op hun post en verder Tareq Aziz, de minister van Buitenlandse Zaken en vice-premier. In het dagelijkse onder de duim houden van de bevolking spelen Saddam Husayn, de minister van Cultuur en informatie latif Nasif al-Yasin en minister van Buitenlandse Zaken Tareq Aziz de belangrijkste rol.

Tareq Aziz, Saddams dubbelganger en ghostwriter, komt uit de christelijke minderheid die in het Iraakse economisch leven alles mag doen wat Allah maar niet God verboden heeft: drank verkopen, prostitutie organiseren, wapens smokkelen met het christelijke buitenland. Tareq Aziz is dus niet van de familie, maar komt uit Mosul, de stad die in irak bekend staat om het onverstaanbare Arabisch dat er gesproken wordt en de stad die al sinds de tijd van de Britten mensen levert voor een verscheidenheid van dirty jobs.

GROOTSTE BUDGETTEN

Saddam Husayn, Tareq Aziz en Latif Nasif al-Yasin beschikken over de grootste budgetten: die van het leger, buitenlandse zaken en de media. Alle andere ministeries moeten het met veel minder doen.

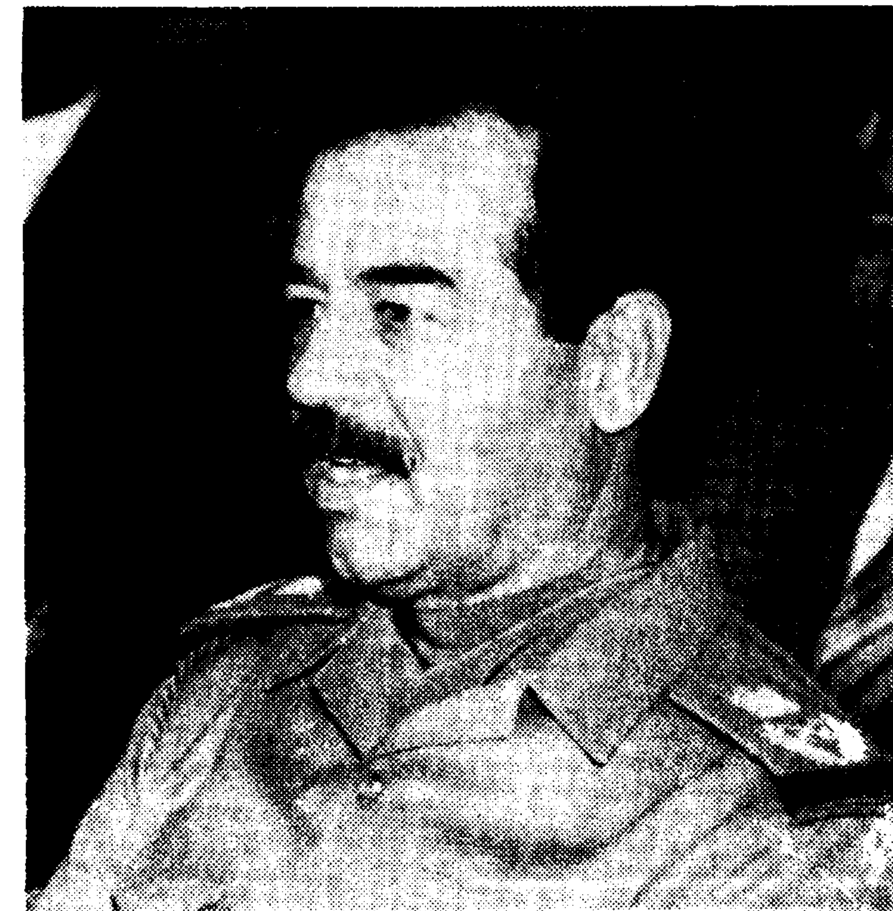
Veiligheidsdiensten controleren alles

Ook voor Saddam Husayn gaat op dat achter de fatale man een femme fatale staat: zijn moeder. Zij versleet drie mannen, de vierde bleef wat langer in leven en was in het begin van de jaren '70 voorzitter van de grote Iraakse boerenbond. Saddam Husayn, buiten zijn geboortedorp Tekrit (ten noorden van Baghdad) opgevoed door een oom, regeert nu samen met drie halfbroers uit deze huwelijken, een vierde liet het leven. De drie halfbroers -Barzan, Watban en Sebawi - werken als een team. Verre neven en personen van buiten de familie heeft Saddam aan zich gebonden door huwelijken met zijn twee dochters: schoonzoon Saddam Kamel Hassan el-Mejid is een broer van schoonzoon Husayn Kamel el-Mejid, de minister die over de produktie van Iraks gifgasbommen gaat. Hun verwant Abed Hassan el-Mejid gaat over de achtergelaten eigendommen van de honderdduizenden Iraqi's die naar het buitenland zijn gevlucht. Saddam Husayn heeft twee zonen, Uday en Kusay, die nog geen vaste plaats in het bestel hebben gevonden. Uday werkte enige tijd met Barzan in Geneve.
Het machtsmonopolie van Saddams familie aan de top van leger, partij, veiligheidsdiensten, de revolutionaire raad (het kabinet) en de media is een feit geweest vanaf het begin dat de militaire rechtervleugel van de Ba'athpartij aan de macht kwam. Twee andere families die ook goed waren vertegenwoordigd in de ba'athpartij werden weggewerkt. De reden dat de familie zich zo gemakkelijk kon doorzetten als allesbepalende factor in het politieke leven, was niet alleen dat de britten decennia lang een systeem van verdeel-en-heers via families hadden gehanteerd, maar ook dat de Ba'athpartij, en zeker de fascistische militaire partijvleugel die de macht greep in 1968, elke basis onder de bevolking miste: de familie was het enige waarop de nieuwe machthebbers konden vertrouwen.

Tot 1979 had de familie el-Mejid enige concurrentie te verduren van de familie al-Bakr, waarmee al vele bloedbanden bestonden. Toen de Ba'athpartij in 1968 aan de macht kwam, werd Saddam Husayn de belangrijkste man achter de schermen, terwijl Ahmed Hassan al-Bakr - een van Iraks machtigste sjeiks -officieel president was. In 1979 werd Ahmed Hassan al-Bakr aan de kant geschoven en bijna zijn hele familie moest in de politiek en het leger het veld ruimen. Slechts enkelen behielden belangrijke posten: zijn zoon Adnan Gherrullah die onder meer minister van Defensie was en onlangs de dood vond bij een helicopterongeluk en twee schoonzoons die evenals Gherrullah belangrijke posten bekleedden in de "Mukhabarat", de geheime dienst die rechtstreeks onder de president en de regering valt.

VELE FUNCTIES

Saddam Husayn is behalve president, premier, partijvoorzitter, voorzitter van de revolutionaire raad en opperbevelhebber van het leger, ook voorzitter van de nationale raad die over pers en informatie en de regeringspropaganda gaat. Hij is ook voorzitter van het bureau dat de organisatie van de Ba'athpartij regelt en leider van de legerafdeling van de Ba'athpartij. Verder is hij voorzitter van het planningsorgaan van de staat.

SADDAM HUSAYN
...Oppermachtig...

Latif Nasif al-Yasim is een ouwe getrouwe: hij was secretaris van Saddam, hij was een tijd de tweede man na Saddam in de boerenpartij, hij organiseerde de stakingsbrekers tijdens de grote stakingen en massale straatprotesten die in 1967 en 1968 door de communistische partij en andere groepen werden uitgeroepen en na wat oefening bij een van de geheime diensten werd hij minister van Binnenlandse Zaken.
Tareq Aziz was van jongs af aan de man in de Ba'athpartij die verantwoordelijk is voor de officiële verklaringen en is nog steeds de toesprakenschrijver voor Saddam. Al voordat hij minister van buitenlandse zaken was, was hij verantwoordelijk voor de contacten van de regering en de partij met de christenen in Libanon (die nog steeds militair gesteund worden door Irak) en met de Syrische christenen. Hij was bevriend met de filosoof van het Arabische fascisme, Michel Aflaq, een christen die Saddam Husayn later als moslim annexeerde.
Tareq Aziz leefde evenals Saddam Husayn enige jaren als politiek vluchteling in Syrië waar hij directeur van de uitgeverij van de partij was. Waarschijnlijk omdat hij de situatie van de Iraakse ballingen daar uit eigen ervaring kent - en de manier waarop Syrië met het Iraakse verzet omgaat -is hij nog steeds de speciale man voor alles wat met de Iraakse intellectuelen, kunstenaars en journalisten in het verzet te maken heeft.

De lijfspreuk van Saddams familie is wij-op-alle-sleutelposities in partij, leger en veiligheidsdiensten. Van de laatste heeft irak er in wezen vier. De dienst die het meest wordt ingezet door de revolutionaire raad en de president is de "Mukhabarat", een verantwoordelijke voor geheime dienst-activiteiten in Kurdistan en geleid door Saddams halfbroers, met Barzan als officieel hoofd.
Verder heb je de militaire veiligheidsdiensten die tamelijk vakmatig het werk van elke militaire veiligheidsdienst doen. De binnenlandse veiligheidsdienst staat bekend onder de naam al-Amn, waarin de president zijn eigen harde-lijn team heeft, de Honein-groep genaamd. De baas van al-Amn was lange tijd Sa'adoun Shakr, zoon van een zus van Saddams moeder, die het vervolgens tot minister van Binnenlandse Zaken schopte en nu lid is van de revolutionaire raad. Eenzelfde carrière maakte de al eerder genoemde Latif Nasif al-Yasim.
Later werd Fadel Barrak hoofd van deze dienst, ook uit het stadje Tekrit waar de familie el-Mejid - in de oppositieliteratuur meestal "de Tekriti-bende" genoemd - haar basis heeft. De mentaliteit van de als stug en koppig bekend staande Tekriti's lijkt als twee druppels water op die van de Italiaanse mafia: overdag lief hebbende echtgenoten en trouwe moskeegangers 's genereus voor de armen, 's nachts moordenaars en dieven die op bloedige wijze hun manneneer en die van de familie verdedigen.

NEEF

Tenslotte is er de nationale veiligheidsdienst die verantwoordelijk is voor operaties in en buiten Irak en die onder toezicht staat van Saddams nationale veiligheidsraad. Een neef, Ali Hassan el-Mejid, zwaait hier de scepter.

NA VAKANTIE OP CURAÇAO, CONCERT IN SEPTEMBER

"Veel gemist wat andere kinderen wel mochten"

Wonderkind Emmy Verhey nu wereldberoemd violiste

= door Nel Casimiri=

AANVANKELIJK LEEK leek het erop alsof Emmy Verhey, de beroemde violiste, alleen voor vakantie naar Curacao was gekomen. Curacao als vakantie-eiland komt steeds meer in trek en als ontspanningspunt in een druk leven vol concertoptredens is het natuurlijk ideaal. Maar haar verblijf op Curacao bleek toch meer dan een vakantie, het was ook een eerste voorbereiding op een concert dat Emmy Verhey hier in oktober zal geven. Dat concert wordt georganiseerd door de pas opgerichte Stichting Klassiek, een stichting die zich toelegt op presenteren van artiesten, daarbij niet wedijverend met het CCC en de Kunstkring, maar juist ermee samenwerkend. Als eerst activiteit heeft de stichting het mogelijk gemaakt om vanuit Curacao ook in Caracas een voorstelling van het Nationale ballet (uit Nederland) te kunnen bijwonen enkele maanden geleden.

Emmy Verhey vertelde over haar werk en over haar leven, zodat ook mensen die haar nog niet zo goed kennen, nu hiertoe de gelegenheid krijgen. Voor velen is zij nog steeds het wonderkind dat alleen of samen met Christian Bor concerten geeft. Dat kleine kind is uitgegroeid tot een violiste met een heel eigen interpretatie van de muziek die zij speelt, een eigen muzikale sfeer meebrengend. Muziek is nog steeds het middelpunt in haar leven, maar zij heeft leren relativeren. Er is meer dan muziek, hoewel ook dat andere, omringende deel van het leven als muziek kan klinken.

WONDERKIND

U staat bekend als 'wonderkind'. Wanneer bent u begonnen met vioolspelen?

'Op mijn zevende jaar. Ik ben geboren in 1949. Mijn vader, Gerard Verhey was violist. Hij had een conservatorium-opleiding. Ik ben in Amsterdam geboren, maar toen ik nog klein was, zijn we een aantal keren verhuisd. Het was moeilijk een goede plaats te vinden als violist. Maar uiteindelijk zijn we naar Friesland gegaan, waar mijn vader concertmeester werd van het Frysk Orkest, en toen kwam er rust in het gezin en kreeg ik vioolles. Mijn twee oudere broers hebben geen vioolles gehad.'

U leerde goed?

'Ja, het ging zo snel, na een jaar kon ik al een vioolconcert van Bach spelen. Toen ben ik aangenomen als leerling van Oscar Back. Dat is een vioolleraar in Amsterdam die ook bijvoorbeeld Krebbers en Olof heeft opgeleid. Toen hij mij aannam als leerling was hij al 78 jaar oud. En ik was een kind van acht. Toch vond hij het de moeite waard mij als leerling aan te nemen. Tot aan zijn dood, toen was hij 83, heb ik les van hem gehad. Eerst een keer per maand. Dat duurde maar heel kort, twee keer geloof ik. Toen werd het een keer in de veertien dagen, daarna een keer per week en tenslotte twee keer per week. Op het laatst was hij ziek, toen was het heel moeilijk voor hem.

Ik heb ook nog wat lessen gehad van Jean-Louis Stuurop, die was concertmeester van het Concertgebouworkest in die tijd, al heel jong.'

Gaf dat geen problemen, die lessen in Amsterdam als je in Friesland woont?

'Het was natuurlijk een hele last en een hele organisatie. Nadat Oscar Back gestorven was, ben ik naar Herman Krebbers gegaan. Van hem heb ik tot mijn zeventiende jaar les gehad. Toen deed ik eindexamen conservatorium. Ongeveer zes jaar eerder als 'normale' mensen. Die komen op hun achttiende op het conservatorium en slagen als ze zo ongeveer 24 zijn.

Ik ben na het examen ook meteen gaan optreden. Oscar Back vond ook al dat ik kon optreden in mijn laatste jaar. Ik heb mijn eerste concert gegeven toen ik twaalf jaar was en sindsdien ben ik blijven spelen.'

Is het geen moeilijk leven, leven als een wonderkind?

'Ik heb natuurlijk veel niet gedaan wat andere kinderen wel doen. Ik heb mijn school niet afgemaakt, dat vond mijn vader niet nodig. Op het conservatorium kreeg ik zoveel bijvakken. Zodra ik niet meer leerplichtig was, ging ik van school af en kreeg ik privélessen. Ik mocht bijvoorbeeld ook niet fietsen, niet schaatsen of rolschaatsen, dat was veel te gevaarlijk.'

Ik herinner me dat bijvoorbeeld een Christian en Dick Bor wel naar school bleven gaan. Zij hadden een vrij rooster, d.w.z. ze waren er of ze waren er niet, dat bleek gewoon per dag.

'Dat kon doordat de directeur van hun school meewerkte. Die was heel soepel. Het ligt eraan of ze belang hechten aan de muziek. Bij mij op school ging het niet. Er is nu veel verbeterd, er is een muziekmavo en een muziekhavo, maar toen was je afhankelijk van degenen die lesgaven. Je kunt niet je eigen leraren kiezen.'

Was er tijd voor vrienden en vriendinnen?

'Toch wel, vooral in Amsterdam, daar heb ik weer vrienden gekregen. Ook weer via de muziek, ja.'

EMMY VERHEY ....vakantie op Curacao....

Toch is Emmy Verhey best tevreden met haar leven en haar carrière. 'Ik heb veel gedaan, goed gewerkt. Ik heb zelfs een eigen viool kunnen kopen, dat is iets heel bijzonders. Ik heb met veel goede orkesten gespeeld, met veel goede pianisten, veel goede kamermuziekstrijkers. Mijn carrière beslaat nu al bijna 30 jaar, het is ongelooflijk.'

Als Emmy Verhey zo vertelt over haar eigen loopbaan valt regelmatig het woord ongelooflijk. Ze verbaast zich telkens zelf over de afgelopen periode, over wat er allemaal gebeurd is, maar vooral over de tijd die het al beslaat. Het lijkt allemaal zo pas geleden.

En de teleurstellingen?

'Ik heb zoveel gewerkt, daar is nauwelijks sprake van. Of toch. Ik heb een jaar in Moskou gestudeerd en toen ik terug kwam was er geen werk voor me. Hoe dat mogelijk was? Gewoon slecht management. Er moet een follow up zijn. Als je er een poosje niet bent en je komt terug merk je hoeveel mensen er klaar staan om je plaats in te nemen. De organisatoren van concerten wisten gewoon niet dat ik terug was. De feiten waren niet bekend. Naderhand hoorde ik: 'Als we dat hadden geweten...'

Vóór Moskou had ik al een paar keer aan een concours deelgenomen. Toen heb ik daarna aan het Trompconcours meegedaan. Dat is een concours dat is opgezet door een directeur van Philips en het wordt in Eindhoven gehouden. Het is eens in de twee jaar, voor verschillende instrumenten. Dat Tromp concours heb ik gewonnen en toen wist iedereen weer wat ik deed.

Je hebt wel degelijk een goede manager nodig, ook als klassiek violiste. Een goede manager zorgt voor publicaties, voor het op tijd verzenden van foto's, materiaal, enz. Mijn manager nu is 'Concertmanagement Rob Groen' in Amsterdam.'

PLATEN

Er zijn van uw concerten ook platen gemaakt?

'Vanaf toen, na het Trompconcours ben ik echt begonnen platen te maken. Daarvoor waren er ook al twee uitgekomen, maar nu zijn er twintig platen gemaakt. Het laatst cd's van alle Mozartconcerten.'

En hoe bent u nu op Curacao terechtgekomen?

'Tony Piña ontmoette Rob Groen afgelopen maart in Caracas bij een concert. Toen hebben ze samen gesproken over een mogelijk optreden op Curacao. En *part of the deal* was de vakantie erbij. De gedachte was eigenlijk een vakantie en tijdens die vakantie een concert, maar dat vond ik geen goed idee. Ik heb het liever gescheiden. Nu heb ik eerst hier vakantie en in oktober kom ik terug voor een concert. Wij logeren hier in het huis van Piña en we hebben hier ongelooflijk prettig gebivakkeerd.'

HUISVROUW

Emmy Verhey is op Curacao met haar hele gezin, waaronder twee dochters en een vriendinnetje daarvan.

Is het moeilijk om een carrière als concertvioliste te combineren met dat van huisvrouw en moeder?

'Je staat voor een eeuwig dilemma. Je hebt natuurlijk schuldgevoelens, zoals iedere vrouw die werkt heeft. Het is een kwestie van mogelijkheden scheppen, van goed organiseren. Hoe beter je organiseert, hoe beter het gaat. Natuurlijk hangt het ook van de kinderen af. Er zijn weken dat alles vlekkeloos verloopt en er zijn weken dat ik denk: 'Mijn God...' Het gaat het makkelijkst als ik weg ben, op tournee. Maar het is heerlijk om kinderen te hebben. Het brengt je terug met beide benen op de grond. Ik heb veel collega's die geen kinderen hebben. Ze worden heel eenzijdig. Je hebt op het laatst geen aandacht of interesse meer voor andere dingen dan de muziek en met kinderen moet je wel. Kinderen vragen niet of je tijd hebt, ze dwingen je en dat is heel goed.'

Hebt u veel contact met collega's?

'Je komt bijna niet met collega's in contact, tenzij je zelf naar hun concerten gaat. En dat komt bijna niet voor. Als ik eens een avond vrij ben, zijn er zoveel andere dingen. En daar komt natuurlijk een 'jalouzie de metier' bij. Als jij meer werk hebt dan een ander, geeft dat wrijvingen. Ik heb nog heel lang contact gehouden met Christian en Dick Bor, maar het contact met Christian is nu ook verwaterd, zeker nu we zo uit elkaar gegroeid zijn in de muziek. Ik heb nog wel contact met Dick Bor. Het is heel belangrijk vrienden in je omgeving te hebben en dat die vrienden accepteren dat je geen tijd hebt. Dat ze weten wat je doet.'

Maar hebt u geen behoefte over het vak te communiceren?

'Over het vak praat ik veel met de pianisten met wie ik werk. Natuurlijk is dat heel erg nodig. En ook met de dirigenten. Met Hans Vonk bijvoorbeeld, daar speel ik heel graag mee. Het is nuttig en prettig met hen te praten, een soort voeding die je krijgt.

Ik heb geen vaste pianist, maar ik speel veel met Carlos Moerdijk. Dat is een broer van Marie-Cecile . En ook met Frederik Meinders. Verder speel ik wel met Yoeri Egorow en in Venezuela heb ik met Arnoldo Pizzolini gewerkt. Ik treedt regelmatig op met allerlei pianisten, maar Carlos Moerdijk en Frederik Meinders kun je wel vast noemen.'

GROTE ORKESTEN

Behalve met kleine ensembles, duo's en trio's, speelt u ook met grote orkesten?

'Natuurlijk, het Concertgebouworkest, en pas nog het Residentieorkest, het Züricher Kammerorkest. In Spanje, in Madrid, heb ik met het Radio en T.V.-Orkest gespeeld, en in Boedapest, noem maar op.

Ik zou in de toekomst graag wat meer de twintigste-eeuwers willen spelen, Strawinsky en Bartok, maar ook Berg en Hartmann, en Schonberg en Prokovjev. Meestal wordt aangegeven wat ik moet spelen, maar als iemand vraagt, wat wil je, zou ik dat kiezen. De twintigste eeuwers zitten wel in een verdomhoekje en ik speel ze zo graag. De twintigste eeuw is bijna afgelopen en nog steeds vindt men ze modern. Het is onvoorstelbaar, terwijl we al in de negentiger jaren zitten!'

En welke echte modernen speelt u graag?

'Ik heb niet het gevoel dat er veel voor mij aantrekkelijke dingen geschreven zijn. Met uitzondering van Ligeti, een trio voor piano, hoorn en viool. Dat is heel moeilijk, ongelooflijk moeilijk, maar wel mooi. En dan Bendecrecky en Lutoslovsky. De laatste twee heb ik niet gespeeld, de eerste wel.

Het komend seizoen zal ik een concert voor sopraan en viool spelen van Frank Martin en van de Zwitser Schock een concert voor viool en orkest. Dat spelen we in Zwitserland. Zelf doe ik pogingen om een concert te krijgen van Ed de Boer. Hij gaat een stuk schrijven voor mij, voor kamerorkest en viool.'

En het concert op Curacao?

'Op Curacao wordt het een concert voor viool en piano. Misschien komt er wat Spaanse muziek bij, er is erg mooie Spaanse muziek. Welke pianist zal spelen is nog niet zeker, misschien Carlos Moerdijk. Het is trouwens de eerste keer dat ik op het eiland ben. Ik ben wel enkele keren in Caracas geweest. We zijn nu vanaf half juli op Curacao, maar zijn tussendoor ook weer even naar Caracas en naar Margarita geweest'.

In Caracas heb ik twee keer een concert gegeven, verder in Zuid-Amerika nooit. Het probleem is het geld. Ze willen wel betalen, maar in hun eigen valuta en daar kun je zo weinig mee. Het is een groot probleem. In de U.S.A. ben ik wel regelmatig geweest. Volgend jaar ga ik weer naar Colorado.'

Spelen uw kinderen ook viool?

'De kinderen spelen geen viool. Ze hebben wel allebei pogingen gedaan, maar ze hadden geen zin om de hele dag te studeren. Wel zijn ze allebei zeer muzikaal. Maar ze hebben zo veel andere hobby's. Ze willen paardrijden, ballet, tekenen, enz.

Of ik het erg vind? Ik vind het jammer, ja. Maar zij geven als argument: 'Jij studeert al de hele dag..' en ik kan er goed inkomen. Het is leuk om het over te brengen op je kinderen maar het is niet zo dat het moet. Ik vind het wel heel prettig dat ze van muziek houden. Ze voelen het goed aan, horen ook goed of iemand wel of niet interessant speelt. Soms weet ik wel en zij niet wie er speelt en geven ze als commentaar: 'Wat speelt die man saai!' En dan denk ik: 'Wat horen ze het goed'. Zo'n commentaar kan heel relativerend zijn.'

Als u nu hun jeugd vergelijkt met uw eigen jeugd. Bent u dan niet soms jaloers?

'Wat een ander heeft is vaak leuker. Zij hebben een heel leuke jeugd, denk ik, hoewel hun moeder veel weg is. Ze hebben ook niet de druk die ik b.v. had van mijn vader om viool te studeren. Je kunt zoiets nooit bereiken zonder je ouders. Misschien ook dat ze daarom niet door zijn gegaan met muziek. Je komt op een punt dat je het niet meer ziet en daar moet je overheen. Daar heb je je ouders voor nodig. Maar het belangrijkste is dat het goede mensen worden. Natuurlijk heb ik het een en ander in mijn jeugd gemist, maar daar heb ik toch wel heel wat voor in de plaats gekregen. Het mes snijdt aan twee kanten'.

NIET BRAAF

Er waren momenten dat je dingen niet mocht. Maar ik was ook weer niet zo braaf! Ik had zelf geen fiets en dat vond ik heel erg. Maar ik leende wel de fiets van mijn vriendin. En rolschaatsen deden we in een andere straat. Alleen schaatsen, is me nooit gelukt. Maar ja, op Curacao kun je het nooit schaatsen.'

Uw naam is jarenlang in verband gebracht met Christian Bor. Twee wonderkinderen bij elkaar.

'We hebben samen heel veel gelachen. Als we elkaar zagen lagen we slap van de lach, tot ergernis van anderen. Soms gaven we samen een interview en dat was een ramp voor de interviewer. We waren echte pubers. Nu zou ik me er ook aan ergeren denk ik.

We hebben het samen erg leuk gehad. Later zijn we uit elkaar gegroeid, ook muzikaal. Dat begon al toen ik naar Moskou ging en hij ging later naar Jascha Heifetz in Amerika. Dat zijn tegenovergestelde richtingen. We respecteren elkaar, maar onze muzikale ideeën zijn tegengesteld. We geven ook geen concerten meer samen.'

Studeert u ook tijdens uw vakantie nog steeds door?

'Ik heb geen viool meegebracht. Het is nu helemaal vakantie. Normaal studeer ik vier of vijf uur per dag, dat ligt eraan hoe het zit met repetities en concerten. Ook geef ik veel interviews. Dat is soms vervelend. Fotografen zijn nog vervelender. Die willen altijd zoveel tijd nemen voor een foto, heel vermoeiend. En als je doodmoe bent, willen ze toch dat je er stralend uitziet. Vreselijk gewoon. Deze fotograaf (Amigoe-fotograaf Ken Wong red.) is een hele opluchting.'

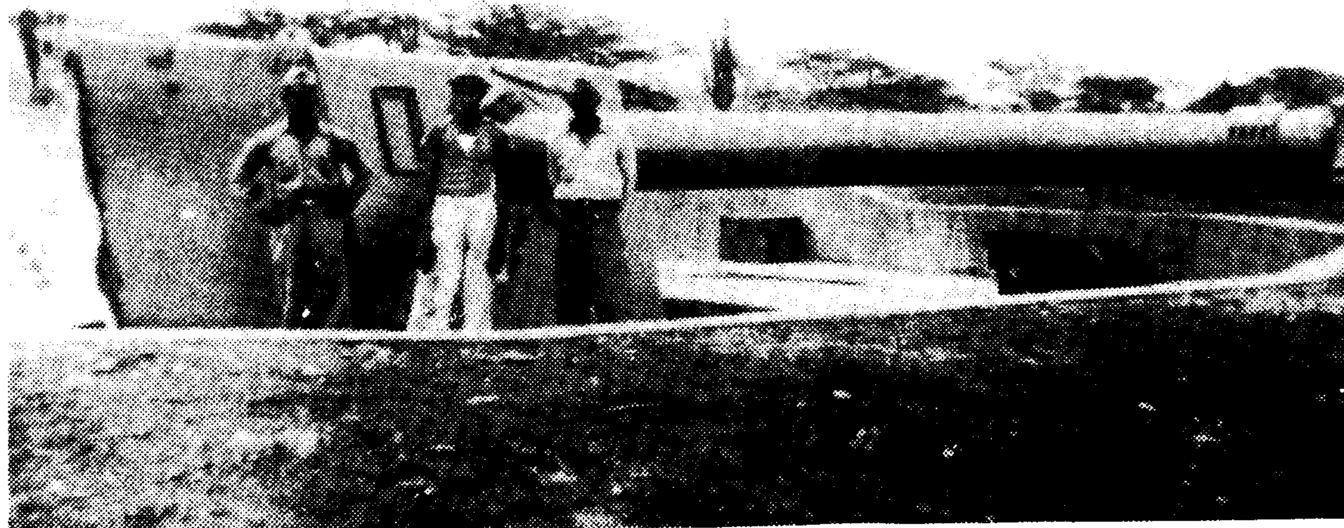
De fotograaf van de Amigoe was al weer weg. Emmy Verhey was zo klaar voor de foto, even een kam door haar haar en een ander t-shirt aan, een t-shirt van Curacao, met de eerste les Papiamentu erop. Het is vakantie, op alle terrein, ook op de foto's mag dat uitkomen.

■JOH. HARTOG OVER IN

Commandant Emile Dank

"Batterijen" be

gedurende Twee

Een van de 19.2 cm kanonnen (foto collectie Dank-Meijer).

= door dr. Joh. Hartog =

OP DE EILANDEN Aruba en Curaçao, die in 1940 tot hetzelfde staatsverband van de Nederlandse Antillen behoorden, zijn in 1939/1940 langs de kust en verspreid over diverse plaatsen kolossale 'batterijen' verrezen.

De bouw van de Kustbatterij Steenrijk op Curaçao en van die van Juwana Morto op Aruba, alsook die van de kleinere, overigens wel zelfstandige batterijen en geenszins nevenbatterijen van de grote, vond vijftig jaar geleden plaats in een tijdvak, dat zó verschillend is van dat waarin wij nu leven, dat zij, als zij nog bestonden, eerder als musea zouden moeten worden ingericht. In het tijdvak van de atomaire oorlogvoering — zal wel niemand aannemen, dat men zich bij een werkelijke oorlog zal houden aan de thans lopende afspraken van het niet gebruiken van atoomwapens — zodat de batterijen nog dienst zouden kunnen doen.

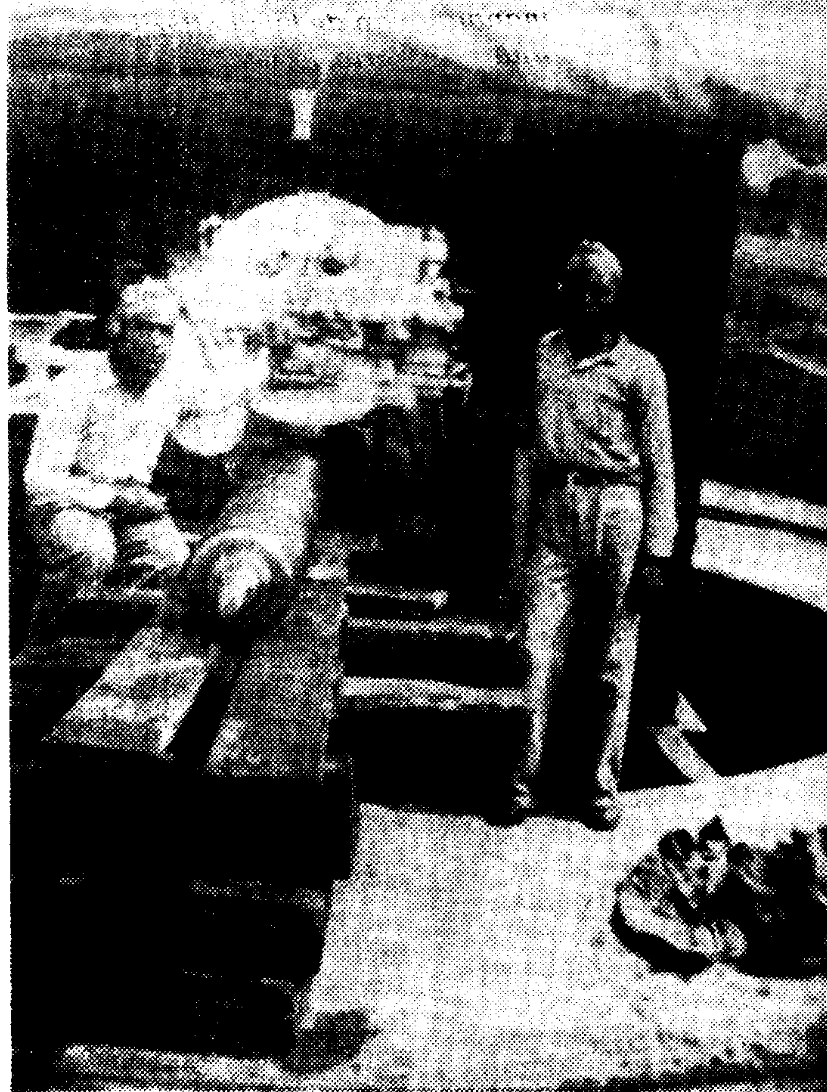
Midden 1936 aanvaardde op Curaçao een nieuwe gouverneur zijn ambt, Gielliam J.J. Wouters, oorspronkelijk beroepsofficier bij de Koninklijke Landmacht, later burgemeester, iemand dus met militaire en civiele bestuurservaring.

Een oorlog dreigde — de tweede wereldoorlog, die in 1939 ook uitbrak — en zoals zovelen van zijn voorgangers dat sinds 1634 hadden gedaan, wanneer er in Europa een oorlog dreigde, waarschuwde Wouters in 1937, nog geen jaar na zijn ambtsaanvaarding, de regering in Nederland, dat het met de defensie van het gebiedsdeel (toen de benaming van de toen nog uit zes eilanden bestaande Nederlandse Antillen) slecht was gesteld.

ALARMEREND

Zó alarmerend was zijn rapport, dat de minister van Koloniën (onder wie de gouverneur ressorteerde) Charles J.J.M. Welters, aan zijn ambtgenoot van Defensie, dr. Jannes J.C. Dijk, meedeelde, dat hij voor de zeer zorgwekkende toestand van de defensie in de Nederlandse Antillen de verantwoordelijkheid niet langer wilde dragen. Zó triest was de situatie, dat in Engeland maatregelen werden getroffen in geval van nood de eilanden Aruba en Curaçao met het oog op de daar liggende raffinaderijen eenvoudig te bezetten.

Er ontstond een eindeloos touwtrekken, omdat bij de Nederlandse regering de defensie van de Antillen over twee departementen liep: 'Defensie' betaalde de marine, maar 'Koloniën' moest opkomen voor de kosten van accomodatie en de ter beschikking gestelde middelen. Het gevolg was, dat de twee departementen elkaar steeds in de wielen reden.

Het plaatsen van een remcylinder. Links de adjudant konstabel Bootsman (foto collectie Dankmeijer)

Wouters bleef hameren. Als reactie op zijn alarmkreten werd in 1938 het Korps Mariniers, waarvan detachementen op Aruba en op Curaçao gelegerd waren, versterkt.

In oktober 1938 kreeg Wouters vier torpedolanceerbuizen en vier verouderde torpedo's — ze liepen te langzaam en hadden slechts over één kilometer een betrouwbare dieptebaan — voor de beveiliging van de Sint-Annabaai. De torpedolanceerbuizen werden op lichters (platte schuiten) gemonteerd, die, elk bemand met vier matrozen, ter weerszijden van de monding van de Sint-Annabaai werden gelegd. Aanvankelijk werd de bemanning om de vier uren afgelost, na korte tijd evenwel al om de twee uren omdat de mensen als gevolg van de deining gecombineerd met de gemene korte Caribische golfslag gauw zeeziek werden. Het was een primitief gedoe.

Eindelijk, twee jaar nadat hij op maatregelen had aangedrongen en de oorlog inmiddels trouwens al was uitgebroken, werd in Nederland besloten tot de bouw van twee kustbatterijen, een op Aruba en een op Curaçao.

ONVOLDOENDE TOEZENDING

Na de goedkeuring van de plannen in november 1939 vroeg Wouters telegrafisch om levering van het benodigde materiaal voor zes funderingen, drie voor Aruba, drie voor Curaçao. Er zouden in elke batterij drie kanonnen komen.

Hij kreeg er evenwel maar drie toegestuurd en omdat op 10 mei 1940 Nederland in de oorlog betrokken geraakte, heeft hij de resterende drie nimmer ontvangen, zodat de Shell ze moest maken. De Shell deed in een maand wat in Nederland in een half jaar niet was gelukt.

De eveneens aangevraagde zoeklichten werden pas elf maanden later uit de Verenigde Staten op Curaçao ontvangen.

De kanonnen, kaliber 19,2 cm, die de Nederlandse regering in Engeland had kunnen kopen, waren achterlaadkanonnen met wiegaffuit uit 1931. Zij waren vrijgekomen, omdat de Engelse kruiser *'Effingham'*, waar ze op stonden, in 1939 werd verwapend tot 15 cm kanonnen —kleinere dus, waardoor er meer stuks op het schip konden worden geplaatst.

De enorme kanonnen hadden een bereik van $18\frac{1}{2}$ km! Zij werden rechtstreeks uit Engeland naar Curaçao verscheept. Het is het enige transport geweest, waarbij zich geen complicaties hebben voorgedaan. De onvoldoende toezending van het materiaal voor de funderingen is al vermeld, evenals de veel te late ontvangst van de bijbehorende zoeklichten. De richtmiddelen van de kanonnen, die eerst in Nederland moesten worden aangepast, hebben wegens foutieve adressering Curaçao nooit bereikt...

Besloten werd op Curaçao de kustbatterij te bouwen iets ten zuiden van de heuvel bij Kintjan, Steenrijk. De top van deze heuvel lag natuurlijk wel hoger, maar was te klein en bood dus niet genoeg ruimte voor de batterij en alles wat daarbij behoorde. Het is niet zo eenvoudig zich nu de situatie van 1940 voor te stellen, omdat sindsdien hier alles is vol gebouwd.

In de jaren was het gehele terrein tussen Hel en het voormalige terrein van het landhuis Vagevuur, dat daar tegenover lag, onbebouwde *mondi* en omringd door cactushagen. De gekozen plaats lag 2-km ten oosten van de haveningang en plm. 10-m boven zeeniveau. Het was dezelfde plaats waar in 1803 door het Commisoriaal Bestuur Fort Batavier was aangelegd. Een van de officieren, die bij de bouw betrokken was, vertelde ons, dat men inderdaad op fundamenten was gestoten zonder te weten waar die van waren.

Op 1 juni 1940 was het eerste kanon vuurgereed en in augustus d.a.v. was de kustbatterij paraat voor actie overdag. Uiteraard kon men in geval van noodzaak des nachts altijd actie voeren door het vuur op de mondingsvlam van de aanvaller te richten.

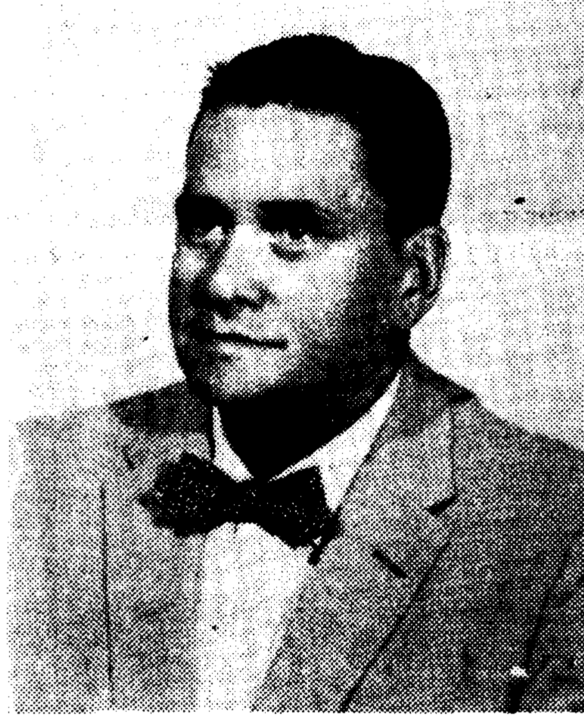
Zoals gezegd, heeft het tot 16 augustus 1941 geduurd eer de zoeklichten na grote vertraging werden ontvangen; sindsdien was de Kustbatterij ook voor normale nachtelijke actie paraat.

PLANCHET

In het tijdvak vóór de radar moest men voor het uitrekenen van de richtgegevens van een kanon gebruik maken van een zogenaamd planchet, dat is een inrichting voor het in tekening brengen van op een terrein uitgezette hoeken. Zulk een planchet is een maquette, een overzicht van een situatie in vogelvlucht. In dit geval dus van alles wat men van de Kustbatterij uit zou en moest kunnen bereiken, de zee, de haven en de toegangswegen tot de stad bij eventueel gelande vijandelijke strijdkrachten.

Omdat de optische afstandsmeters niet meer waren geleverd, moest men geheel uitgaan van driehoeksmeting, waartoe allereerst enige meetposten —waarover wij het verderop zullen hebben — moesten worden gevestigd. Er kwamen er vier; de commandopost van de Kustbatterij was de vijfde meetpost.

Uit de aldus via de meetposten vergaarde gegevens — wij hebben het dus over een tijd waarin er nog geen radar, maar ook geen computers waren — moesten de schietgegevens voor elk van de drie kanonnen worden berekend. Dat kon men doen met het planchet. Het planchet was dus de basis van het vuurleidingssysteem. Omdat er evenwel op Curaçao geen planchet aanwezig was, heeft men hier moeten improviseren.

ANTONIO NEUMANN, de loods die in 1942 de Henry Gibbons op tijd deed terugkeren en zo een ramp wist te voorkomen.

De toen 33-jarige Commandant Artillerie Nederlandse Antillen en onlangs overleden Emile Dankmeijer, heeft hiertoe iets uitgedacht, dat inderdaad heeft gefunctioneerd, namelijk door ter plaatse een planchet uit meubelplaat te laten maken, waarop een deel van de landkaart van Curaçao werd geplakt, inclusief een stuk zee. Hierop werden de meetposten ingetekend.

DE MEETPOSTEN

Om het effectief functioneren van de kustbatterij en de ermee gecoördineerde vier kleinere op verschillende hoogten van het eiland gelegen batterijen (die later ter sprake komen) mogelijk te maken, waren zoals gezegd, meetposten nodig. Hier werden de hoekmetingen verricht, nodig voor het richten van het kanon. Deze metingen werden per telefoon langs eigen directe lijnen doorgegeven aan meetpost 5 op de kustbatterij, waar de vuurleiding-centrale was.

De meetposten lagen op de toppen van heuvels, te weten op de oostzijde van de Tafelberg bij Santa Barbara (193-m), op de Jack Evertsz (115-m), op de Kleine Berg (94-m) en op Ronde Klip (129-m).

Enige tijd na de Japanse aanval op Pearl Harbour in februari 1942, arriveerden er Noordamerikaanse troepen op Curaçao, die een radarstation mede brachten, het eerste op het eiland. Dit eerste radarstation werd als waarschuwingsradar gebruikt. De post lag op de 81 meter hoge top van Stenen Koraal.

Een ander unicum was, dat de Commandant Artillerie Nederlandse Antillen, Emile Dankmeijer dus, in zijn auto een mobilofoon had, iets ongebruikelijks in 1940. Waar hij ook op het eiland was, stond de Commandant dus in verbinding met alle onder hem ressorterende posten.

ARUBA

Voor Aruba werd gekozen voor de plaats die bekend stond (en staat) als Juwana Morto, zo hoog gelegen dat men voldoende uitzicht had naar twee zijden. Men nam hierbij op de koop toe, dat de munitiemagazijnen e.d. in de rotsgrond zouden moeten worden uitgehouwen. Weliswaar lag de batterij zichtbaar van zee uit, maar vergeleken bij de enorme uitgestrektheid van de Lago-raffinaderij viel de te bouwen kustbatterij niet te zeer op.

Groter bezwaar leverden op Aruba de zestig schoorstenen van de raffinaderij, die een rookgordijn produceerde van $1\frac{1}{2}$ km lengte en $\frac{1}{2}$ km dikte. Dit heeft men trachten te omzeilen door de waarnemingsposten en de zoeklichten zodanig op te stellen, dat de overlast van het ondoorzichtige rookgordijn verminderd werd. Uiteraard was het een voordeel, dat ditzelfde rookgordijn ook het zicht aan een eventuele vijand ontnam.

De moeilijkheden en het geharrewar, welke bij de totstandkoming van de Kustbatterij op Curaçao hebben beschreven, golden natuurlijk evenzeer voor Aruba.

De batterij van Aruba bestond, evenals die op Curaçao, uit drie stukken geschut op 40-m van elkaar opgesteld. Beide kustbatterijen, die van Curaçao én van Aruba, waren de enige zware batterijen in het koninkrijk die 360 rond konden schieten. Zelfs met grote nauwkeurigheid. Door de enorme dracht, zoals gezegd $18\frac{1}{2}$ km, lag zelfs de Paardenbaai binnen de drachtcirkel. De Eagle raffinaderij dus niet, maar omdat deze geen vliegtuigbenzine produceerde, werd zij in 1942 toch stil gelegd. Op de Eagle pier kwam overigens een schietpost.

Op Aruba lagen de waarnemingsposten, van waaruit gegevens naar de commandopost werden doorgegeven, op Noordkaap, Vader Piet, Ceru Colorado, het Rif, Sabaneta en bij het vliegveld. Zoeklichten stonden op de Ceru Alejandro, op de Lago en op de Eaglepier. Tezamen bestreken deze de gehele kust van Cas di Paloma tot aan Boca Ketu. Alleen een stuk ten westen van Noordkaap was 's nachts onbelicht, wat niet erg was, want van hieruit kan men de raffinaderij uiteraard niet beschieten.

Op 17 mei 1940 werd proefgeschoten, in augustus 1940 kwam de kustbatterij Juwana Morto gereed voor direct vuur, in augustus 1941 ook voor nachtelijke actie, waarbij, gelijk opgemerkt in geval van noodzaak uiteraard ook voordien des nachts geschoten had kunnen worden door op de mondingsvlam van de vijand te richten. Het is nooit nodig geweest.

De Kustbatterij van Juwana Morto is nimmer in actie geweest, ook niet bij de directe aanval van de Duitsers op de raffinaderij in de nacht van 15 op 16 februari 1942, toen enige tankschepen verloren gingen.

EMILE DANKMEIJER, ... mandant ... arti...

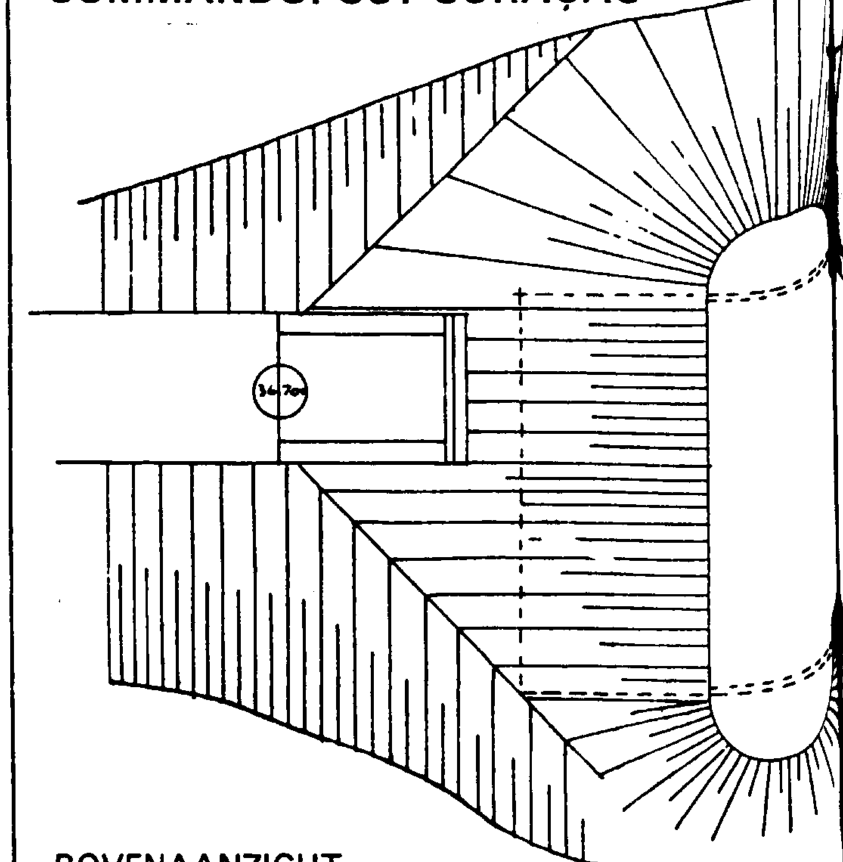
Wel was alles op de Kustbatterij in gereedheid gebracht — de munitie was al boven e.d. —, maar omdat men van de commandopost af geen onderzeeboten (het bleek er maar één te zijn) kon zien, stond men machteloos.

Doordat de loods Antonio Neuman bij het naar buiten manoeuvreren van een tankschip op het zien van een brandend tankschip order gaf het schip waar hij op voer, de *Henry Gibbons*, terug te brengen naar zijn oude ligplaats, is erger voorkomen. De *Henry Gibbons* had nl. 3000 ton TNT aan boord...

In 1945 zijn de twee kustbatterijen ontmanteld. Die van Steenrijk is geheel afgebroken, op Aruba is een kar kas blijven staan.

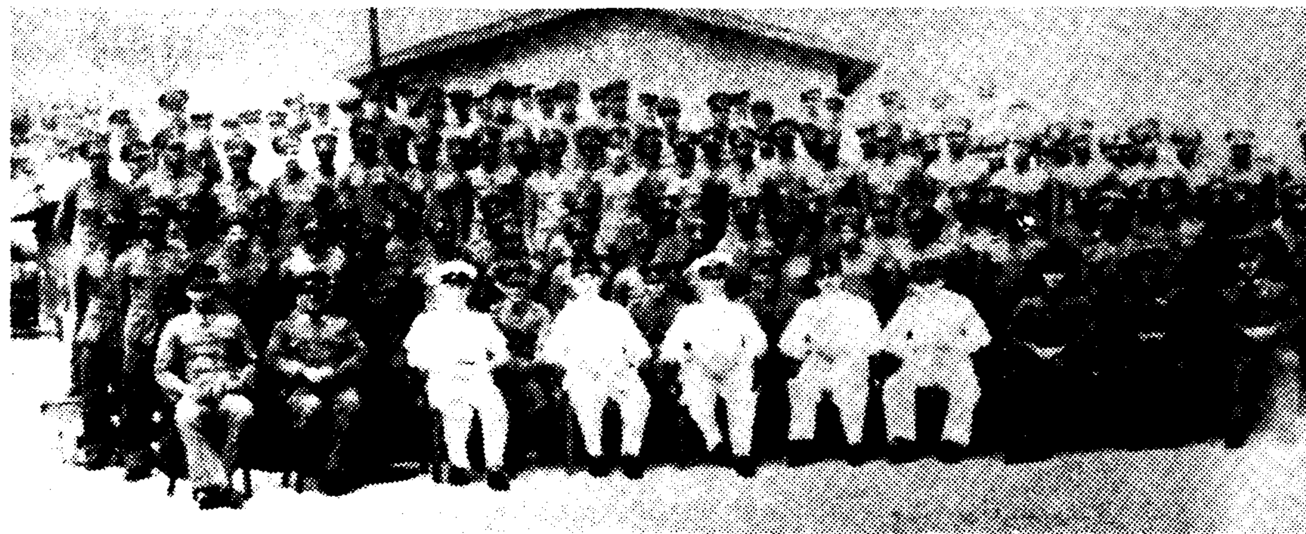
In 1951 heeft de officier Jan J. ('Japa') Beaujon in opdracht van de autoriteiten de kanonnen in stukken laten branden en die samen met de nog voorhanden munitie in diepe zee laten zinken.

Op Curaçao heeft dit dertig jaar later nog een staartje gehad, toen een van de pantsergranaten werd opgespoeld en op het Rif aan land geworpen. Men begrijpt de ontsteltenis. Maar zonder ongelukken is het gevaarlijke ding door een demolitie-

NSIE 50 JAAR GELEDEN

r vindingrijk organisator
rmden eilanden
Wereldoorlog (WW2)

De bemanning van de kust-batterij Steenrijk. In witte uniformen de officieren Gerzon, Stark, Dankmeijer, Pot en Weiffenbach (foto collectie Dankmeijer)

Antillen op 34-jarige leef-

deskundige onschadelijk gemaakt. Maar... er liggen nog altijd ettelijke van deze pantsergranaten in de zee.

Ofschoon men natuurlijk inzag, dat die ene kustbatterij op Aruba en een tweede op Curaçao onvoldoende bescherming zouden bieden in geval van werkelijke aanvallen, ontbrak het eenvoudig aan materiaal om verder iets te doen. Dit veranderde na de val van Nederlands-Indië, nu Indonesië, toen alle mogelijke wapenmateriaal, dat voor de Oost bestemd was, onderweg naar de West werd 'omgedirigeerd': kanonnen, mitrailleurs met onderdelen, munitie enz.

Van dit materiaal zijn twee batterijen op Aruba gebouwd en vier op Curaçao. Na hun komst in februari 1942 hebben de Noordamerikanen op verschillende punten van Aruba en van Curaçao ook eigen batterijen gelegd: twee op Aruba en vijf op Curaçao, waarvan er 3 op Curaçao speciaal voor luchtafweer waren ingericht.

COMMANDANT

Commandant Artillerie Nederlandse Antillen was in die dagen de al eerder genoemde toen 33-jarige marine-officier Emile Dankmeijer, een man die kennelijk niet alleen een uitnemend organisator is geweest, maar die bovendien, ofschoon hoog bejaard, over een zo scherp geheugen beschikte, dat hij ons kort voor zijn dood niet alleen van de onder zijn leiding aangelegde Nederlandse batterijen plaats en toerusting uit het hoofd kon opgeven, maar ook die van de Noordamerikaanse bondgenoten. Iets waarvoor men dankbaar mag zijn, want wel wat overhaast en onbegrijpelijk zijn na de beëindiging van de oorlog vrijwel alle gegevens die erop betrekking hadden, weggedaan. Zonder Dankmeijer zouden deze historische gegevens onherroepelijk verloren zijn gegaan.

De Nederlanders hebben op Aruba in 1942 twee batterijen gevestigd, een op de nu verdwenen Eagle pier, en de tweede bij de haven van Sint Nicolaas.

De Amerikanen, die in februari 1942 ook op Aruba de bescherming in handen namen — 1037 man troepen en 40 officieren — richtten een kamp in op het Lagoterrein, waar de Lago-directie de mogelijkheid toe schiep. Hier hebben de Amerikanen ook een eigen batterij op de Ceru Colorado gebouwd, waar 4 Long Tom kanonnen werden opgesteld. Aan de voet van deze heuvel legden zij nog een kleine batterij aan.

Wij willen hier niet uitweiden over de niet identieke commando-verhoudingen, die na de komst der Amerikanen voor respectievelijk Aruba en Curaçao werden ingevoerd.

VIER BATTERIJEN

De vier door de Nederlanders gebouwde batterijen op Curaçao waren: De Batterij Caracasbaai, bewapend met drie 7½ cm kanonnen;

Bij de havenmond, het Waterfort, bewapening drie 7½ cm kanonnen;

De havenmond, Riffort, bewapening 2 37-mm mitrailleurs; en Bullenbaai, bewapend met 2 12 cm kanonnen.

Na hun komst in februari 1942 hebben de Noordamerikanen 5 batterijen aangelegd, waarvan er 3 speciaal voor luchtafweergeschut waren: Blauwbaai, bewapening 4 155 mm kanonnen (zg. 'Long Toms'); Fort Nassau, bewapening 4 8,8 cm zg. dual purpose kanonnen, d.w.z. men kon er mee op zee en in de lucht schieten; Cer'i Domi, bewapend met 4 40 mm kanonnen voor luchtafweergeschut; Ceru Karpata (tussen Heintje Kool en Buena Vista), bewapend met 4 40 mm kanonnen voor luchtafweer en Ceru Warawara (tussen Dein en Suffisant), ook bewapend met 4 40 mm kanonnen voor luchtafweer.

STRATEGISCH

Strategische punten blijven strategische punten, of men schiet met vuurwapenen uit de 17e en 18e eeuw dan wel met stukken uit de moderne tijd.

Historisch gezien is het daarom interessant te zien, dat verschillende van deze batterijen werden aangelegd op plaatsen waar —zonder dat men zulks wist— de voorvaderen ook hun geschut in stelling hadden gebracht.

Dat de Noordamerikanen op Fort Nassau een stelling vestigden, is natuurlijk niet zo verwonderlijk. De ligging van dit fort uit 1796 vraagt erom en is een illustratie van de deplorabele toestand van Curaçao's defensie in 1940, want anders hadden de Nederlanders hier uiteraard zelf in 1940 meteen een schietpost gevestigd.

Wij hebben reeds vermeld, dat men bij de bouw van de kustbatterij op Kintjan, Steenrijk, stiet op de fundamenten van Fort Batavier uit 1803. Eén vogel maakt echter nog geen lente en dit zou een toeval geweest kunnen zijn.

Er is evenwel meer: De twee stellingen aan de havenmonding werden opgericht op het vierde Waterfort (dat zelf gelegen was op de plaats waar Van Walbeeck al in 1634 zijn versterking, het eerse Waterfort (had doen aanleggen) en het Riffort van 1828.

De hiervoor genoemde Batterij Caracasbaai kwam te liggen op de plaats waar de Nederlanders in 1702 een kleine versterking, de Post Uitkijk, hadden gebouwd. Die van Bullenbaai lag op de plaats waar van 1742 tot na 1774 een Nederlands fortje had gestaan.

Op de 85 m hoge Ser'i Domi, waar de Noordamerikanen een luchtafweer-batterij in stelling brachten, had het Commissoriaal Bestuur in 1803 het fort Wreker laten bouwen.

ZELFSTANDIG

Alle batterijen waren zelfstandige stellingnen en beschikten bijvoorbeeld elk over onderkomens voor permanente bezetting: bij de Caracasbaai was dit in een voormalig Quarantainegebouw, op Fort Nassau in de kazematten van het fort, bij het Waterfort gebruikte men de daar staande, nu afgebroken, Kazerne Willem III. Elders waren voor het onderkomen zogenaamde quonset-hutten gebouwd. Quonset was en is het handelsmerk, dat de fabrikant de Great Lake Steel Corporation, Stran Steel Division, Detroit, Michigan, voor dit soort en masse gemaakte stalen onderkomens bezigde. Het woord komt van het Indiaanse woord *seconiqueonset*, zoals de landstrook heet waar een baai in zee uitmondt.

Gezien de moderne verkeersmiddelen, waterleiding e.d. was het niet meer nodig, zoals in het verleden, dat elke post in eigen behoeften kon voorzien in die zin, dat men over alles zelf moest beschikken. Ook leek het niet waarschijnlijk, dat één stelling bijvoorbeeld als gevolg van een vijandelijke invasie afgesloten zou worden en zoals Fort Republiek (Nassau) in 1807, op zijn eentje verder was blijven vechten.

Aanvankelijk moest men zich behelpen met de bewapening. Het artillerie-instructieschip *'Van Kinsbergen'* stond de 12 cm instructiekanonnen af; een hiervan zelfs nog gemonteerd op een ouderwetse schuifaffuit van een ander oorlogsschip, de *'Gelderland'*, het schip dat vóór de *'Van Kinsbergen'* als artillerie-instructieschip had gediend.

In februari 1942 brachten de Amerikanen eigen materiaal mede, zelfs de zware 'Long Toms', dat zijn 155 mm kanonnen, waarvan er vier bij Blauwbaai werden opgesteld en vier bij de Ceru Colorado, Aruba.

Voor hun hooggelegen stelling op Fort Nassau hadden zij vier 8,8 cm zogenaamde dual purpose kanonnen bij zich, d.w.z. kanonnen met een tweeledig doel: men kon ze gebruiken tegen doelen op zee en in de lucht.

BEMANNING

Ook moest men in het begin natuurlijk werken met min of meer bijeen gegaarde stuksbemanningen. De training heeft maanden geduurd. De normale sterkte van de Kustbatterij Juwana Morto op Aruba was 96 man, op Steenrijk 91 man.

Eind 1940 arriveerde een detachement van 31 onderofficieren en manschappen, met 2 officieren, van het Koninklijke Nederlands-Indische Leger — KNIL —op Curaçao. De in 1987 overleden kapitein Marinus C. Schram de Jong werd benoemd tot commandant van de kustbatterij op Aruba, op Curaçao de reserve luitenant der artillerie Ben G.A. Stark.

Uiteraard vonden tijdens de oorlog wel mutaties plaats, welke hier evenwel van geen belang zijn.

Jarenlang zijn de kust-en andere batterijen op Aruba en Curaçao paraat gebleven, waarvan de aanstonds te verhalen acties van de Batterij op Bullenbaai en Warawara in 1942 het bewijs waren. Verdere actie heeft niet plaats gehad en was op den duur ook niet nodig, omdat het strijdtoneel zich verlegde naar een verder van onze eilanden gelegen terrein.

Alle vijf, later alle tien batterijen, hadden permanent, dus gedurende het volle etmaal, tenminste één kanon geladen, vuurgereed en volledig bemand. Al naar gelang het aantal en de grootte der kanonnen varieerde de batterijbemanning van twee tot twintig man.

Elke batterijcommandant was zelfstandig. Hij moest de voorbijvarende Engelsen mocht schieten.

Een batterijcommandant, zelfs een stukscommandant, moet à l'instant een beslissing kunnen nemen. Daartoe heeft hij ten hoogste twintig seconden beschikbaar. Tijd voor ruggespraak is er niet, zelfs niet per telefoon. Hiervan is de marinier 1e klasse M. van Niel, die in 1942 stukscommandant was van de Batterij Bullenbaai, een voorbeeld. Hij hàd instructies bij onraad onverwijld te schieten en dat heeft hij gedaan. Op 21 april 1942 kwam gedurende de nacht —van de kust af was dus niets te zien — een Duitse onderzeeboot boven water en opende vuur op de Shell-installaties aan de Bullenbaai. Van Niel liet zijn stuk richten op de mondingsvlam van het onderzeeboot-kanon en schoot.

NARROW ESCAPE

Ondertussen had de U 130 al een stuk of acht schoten gedaan. Gelukkig ver mis. Maar bij het eerste schot van de Batterij Bullenbaai maakte de Duitser dat hij weg kwam. De volgende dag heeft de Commandant Artillerie Nederlandse Antillen, Emile Dankmeijer in het heuvelterrein bewesten Bullenbaai inslagen gevonden, waaruit hij kon vaststellen, zoals hij ons later meedeelde, dat de U 130 met brand-granaten had geschoten, zodat men wel van een 'narrow escape' mag spreken, want de tanks van Bullenbaai waren gevuld met vliegtuigbenzine!

Een ander voorbeeld, dat slecht had kunnen aflopen, is het volgende.

Op 2 oktober 1942, enkele maanden na het gebeurde bij Bullenbaai, zou Prins Bernhard Curaçao bezoeken. Lang voor het vastgestelde tijdstip arriveerde de Prins in een door hemzelf bestuurd vliegtuig boven het eiland, meldde zich bij de verkeerstoren, maar bedacht tegelijk dat hij veel te vroeg was en dat het ontvangstcomité er nog niet zou zijn. Hij besloot dus eerst een rondje over het eiland te vliegen, maar geraakte daarbij binnen het verboden luchtgebied van de raffinaderij, die, zoals wij hebben gezien beschermd was door enige geschutposten.

Zonder een ogenblik te aarzelen werd door een van de twee Amerikaanse posten bij het terrein van de raffinaderij — vermoedelijk de Batterij op de Warawara — een waarschuwingsschot afgevuurd.

De Prins maakte ijlings dat hij uit de buurt kwam en zette zijn toestel op Hato aan de grond. Aan de bar heeft Prins Bernhard vervolgens de telefonisch gewaarschuwde gouverneur afgewacht.

Ondertussen verzocht de al op het vliegveld aanwezige chef van de Gouvernementspersdienst, tevens Censor van alle kranten en tijdschriften, Mr. Eduard Elias, aan de ook reeds op het vliegveld aanwezige journalisten, niets van het incident in de krantnen te vermelden, een mededeling, die later nogmaals telefonisch aan de hoofdredacties van de dagbladen werd doorgegeven.

Nadat de gouverneur was aangekomen, werd onder het oog van de belangstellend toeziende Prins de erewacht opgesteld, waarna de gouverneur aan de Prins voorstelde naar het vliegtuig terug te gaan en het uitstappen nogeens over te doen. Wat vervolgens, en nu met vol ceremonieel, ook is gebeurd!

MARINUS SCHRAM de JONG, destijds 1e luitenant der artillerie KNIL en commandant van de kustbatterij Juwana Morto op Aruba.

Veldoefeningen bij de voorbereidingen voor de defensie in 1939: v.l.n.r. Ebel L.Venema (hoofd militaire politie), Emiel C. van de Laarschot (adjudant van de gouverneur), gouverneur G.J.J.Wouters, Ph.B. van Stralen (commandant Hr.Ms.Gelderland) en op de rug gezien een niet geïdentificeerde officier.

De kustbatterij op Steenrijk: links boven kantoor van de commandant en zijn staf. Bij de windmolen badkamers en toiletten (foto collectie Emile Dankmeijer)

Prins Bernhard ontkwam op het nippertje...

Gegevens en foto's voor dit artikel zijn afkomstig van wijlen de heer Emile Dankmeijer. Verder wordt verwezen naar het boek 'Juwana Morto' (1987 Walburg Pers.

OVERLEG MET KATHOLIEKEN BETREURD

Nieuw hoofd Russische Orthodoxe kerk

Bezorgd over Oekraine

MOSKOU - Patriarch Aleksej II, het nieuwe hoofd van de Russisch-orthodoxe kerk, heeft in een gesprek met president Gorbatsjov zijn bezorgdheid geuit over ontwikkelingen in de Oekraine. Russisch-orthodoxe parochies in het buitenland, die niet onder de jurisdictie van het patriarchaat van Moskou vallen, stichten sinds kort eigen gemeenten op Sovjetbodem. Overigens is hij voorstander van grotere zelfstandigheid van de kerk in de Sovjet-republiek Oekraine.

Aleksej heeft tijdens het egsrek met Gorbatsjov niet om hulp gevraagd, maar hem alleen maar op de hoogte gesteld, zo zei Aleksej II in een vraaggesprek met de Izvestija. Aleksej pleit in het vraaggesprek met de Sovjetkrant voor herstel van de gesprekken tussen de Russisch-orthodoxe en de Oekrains-Katholieke kerk, die in maart door laatstgenoemd kerkgenootschap werden afgebroken. Probleem daarbij is het niet onaanzienlijke bezit dat de Oekrainse kerk in 1946 op bevel van Stalin aan de orthodoxen moest afstaan. De nieuwe patriarch pleit ervoor dat elke parochie zelf beslist bij welke kerk zij wil behoren. De minderheid moet zich bij zo'n besluit neerleggen.

STAP TERUG

Aleksej verwerpt de huidige tekst van de wet op de godsdienstvrijheid, die kortgeleden in eerste lezing door het Sovjet-parlement is goedgekeurd. Daarin ontbreekt, in tegenstelling tot eerdere versies, de vrijheid voor de kerk om ook godsdienstonderwijs op scholen te geven. "Als dat niet in de definitieve tekst komt, dan doen we een stap terug" aldus Aleksej.

Patriarch Aleksej II heeft zich uitgesproken voor grotere zelfstandigheid van de orthodoxe kerken in de Oekraine en Wit-Rusland. "Deze kerken moeten zelfstandig kunnen werken, omdat zij met veel lokale problemen worden geconfronteerd", aldus Aleksej op een persconferentie.

ALLEEN DIALOOG

De patriarch wees onder meer op het conflict tussen de Oekrains-katholieke kerk en de Russisch-orthodoxe kerk. Hij betreurde dat de Oekrainse katholieken, die van de Russisch-orthodoxen teruggave van hun kerkgebouwen eisen, een gemeenschappelijke commissie hebben verlaten. "Alleen op de weg van de dialoog kan men dit probleem oplossen", aldus Aleksej.

Volgens Aleksej zal de Russisch-orthodoxe kerk zich op korte termijn meer met het maatschappelijk leven in de Sovjetunie gaan bemoeien. Hij denkt daarbij niet alleen aan liefdadigheidswerk, maar ook aan de vredespolitiek en de religieuze opvoeding van de jeugd.

Patriarch Alexej (rechts) tijdens een ontmoeting in Bazel met de voorzitter van de Europese Bisschoppenconferentie, kardinaal Martini, aartsbisschop van Milaan.

Ten opzichte Hongaarse minderheid

Etnische tegenstellingen binnen Roemeense kerk

VUGHT - De etnische tegenstelling tussen de Roemenen en de Hongaarstalige minderheid in Roemenie is ook in de kerken doorgedrongen, aldus directeur drs. J.G. Orban

Bij de eerste mis van Istvan Bodgan in diens geboortedorp Arini in de provincie Bacau gooiden twee Roemeense priesters die concelebreerden, hun misgewaden op het altaar toen het evangelie in het Hongaars werd voorgelezen. Daarna vertrokken zij. Op de Evangelielezing na werd de eerste mis van Bodgan, die vrijwel uitsluitend door Csango's werd bijgewoond, geheel in het Roemeens gehouden.

Bodgan is afkomstig uit het Hongaarstalige volk van de Csango's, dat in het noordoosten van Roemenie woont. Dit volk is in de jaren '60 en '70 zwaar getroffen door het Roemeniseringsbeleid van dictator Ceausescu.

Orban was in mei en juli dit jaar in Roemenie. Tijdens zijn tweede reis constateerde hij, dat de optimistische stemming die hij in mei nog onder de Hongaarse minderheid had aangetroffen, was omgeslagen.

Godsdienstonderwijs belangrijk geacht

Nieuwe godsdienstwet in S.U. is klaar

MOSKOU - Het ontwerp van een nieuwe godsdienstwet is volgens het weekblad 'Moskou nieuws' na een voorbereiding van vier jaar klaar. Het blad citeert het hoofd van de afdeling Buitenland van het Moskouse patriarchaat, aartsbisschop Kyrill, die zegt dat de Russisch-orthodoxe kerk al twee keer voorstellen voor de nieuwe wet heeft gedaan, maar dat deze niet hun weerslag hebben gevonden in het voorliggende ontwerp.

De Heilige synode van de orthodoxe kerk heeft daarom indertijd in een brief aan premier Nicolaj Ryzjkov gevraagd haar voorstellen alsnog in het ontwerp op te nemen. De Russisch-orthodoxe kerk wil een gelijkstelling van religie en atheisme en de erkenning van alle parochies als rechtspersoon, zodat zij grond en gebouwen kunnen aankopen. De kerk verwacht ook een garantie voor het 'onbetwistbare recht' op het geven van godsdienstonderwijs op scholen. In het nieuwste ontwerp schort het zeker aan het laatste punt.

STALINISTISCH

De kerk eist ook het recht op om een eigen uitgeverij en media op te richten. Inmenging van de staat in kerkelijke aangelegenheden moet helemaal uitgesloten worden, aldus Kyrill. De controle op de naleving van de godsdienstwet moet op dezelfde manier zijn geregeld als die op de andere Sovjetwetten.

De nieuwe wet zal de Stalinistische wet van 1929, die al buiten werking is gesteld. Deze wet gaf het atheisme een voorkeursbehandeling. Voor de kerken betekende dat een ernstige inbreuk op hun sociale en missionaire slagvaardigheid. Met hun groeiende activiteiten hebben de kerken in de SU echter allang de oude wet ondergraven. Alleen de wettelijke basis ontbrak nog.

AANSCHERPING

De nieuwe wet is door juristen van de 'Raad voor Religieuze zaken' opgesteld in overleg met vertegenwoordigers van de verschillende godsdiensten. In februari van dit jaar heeft de 'Ideologiecommissie' van het Centraal comite kritiek geuit op het wetsontwerp. Dat heeft waarschijnlijk tot aanscherping van de wet geleid.

Van Evangelische vleugel

Carey is opvolger van Robert Runcie

CANTERBURY - Als opvolger van dr Runcie als primaat van de Anglicaanse kerk is benoemd bisschop Carey. Hij was niet genoemd als kanshebber maar staat bekend om zijn oecumenische inzet.

Het was de algemene verwachting dat premier Margaret Thatcher van groot Brittannie haar keus zou laten vallen op aartsbisschop John Habgood van York of op bisschop David Sheppard van Liverpool. De Britse premier heeft echter gekozen uit de twee namen die een commissie van zestien Anglicanen haar had voorgelegd. Koningin Elizabeth, die formeel aan het hoofd van de kerk staat, heeft daarna de benoeming goedgekeurd.

In de eerste commentaren werd Carey, gehuwd en vader van vier kinderen, een "volstrekte outsider" genoemd. Hij heeft niet als andere Engelse kerkleiders een particuliere school bezocht. Na zijn studie in Londen werd hij in 1962 priester gewijd. In 1987 werd hij bisschop van Bath en Wells, een bisdom dat kerkelijk niet erg hoog staat aangeschreven.

Carey behoort tot de Evangelische vleugel van de kerk, die nadruk legt op de traditionele manier van geloven. Hij draagt de oecumene een warm hart toe en schijnt ook voorstander te zijn van de priesterwijding van vrouwen, een gevoelig onderwerp in de wereldwijde Anglicaanse gemeenschap, die ongeveer zeventig miljoen leden telt.

De leden van de Anglicaanse synode hadden een voorkeur voor bisschop David Sheppard van Liverpool en aartsbisschop John Habgood van york als opvolger van de aartsbisschop van Canterbury, dr. Robert Runcie. Deze treedt begin volgend jaar vervroegd af. Dit bleek uit een peiling onder de 550 leden van de synode.

Sheppard en Habgood waren overgebleven na tien stemmingen, waarbij telkens de kandidaat met de minste stemmen afviel. Er was een lichte voorkeur voor Sheppard, die de stemmen kreeg van degenen die op bisschop John Taylor van St. Albans hadden gestemd, de laatste kandidaat die afviel.

Robert Runcie

Herhaaldelijk lof voor Sovjet-regime

Pimen: patriarch Moskou afkomstig uit Estland

PATRIARCH PIMEN

DE IN MEI OVERLEDEN patriarch van Moskou en heel Rusland Pimen heette eigenlijke Sergej Mikhailovitsj Izvjekov. Hij werd op 23 juli 1910 in Bogorodsk (nu Noginsk) in de buurt van Moskou geboren. De zoon van een ingenieur deed op zeventienjarige leeftijd zijn intrede in een klooster en koos de naam Pimen (Grieks voor herder). Als diaken en later als priester werkte hij in de jaren dertig en veertig in Moskou.

Na de Tweede Wereldoorlog keerde hij terug naar het klooster. In 1949 werd hij overste van het Holenklooster in Pskov, vijf jaar later van het St Sergius-Triniteitsklooster in Zagorsk, het geestelijk centrum van de Russisch-orthodoxe kerk. Van 1957 af stijgt Pimen in de hierarchie van de kerk. Eerst wordt hij hulpbisschop van Odessa, vervolgens secretaris van het patriarchaat van Moskou. Daarna wordt hij als metropoliet van Leningrad en later van Kroetitsi en Kolomna een naaste medewerker van patriarch Aleksei. In 1971 kiest de Heilige synode, het hoogste college in de Russisch-orthodoxe kerk, hem tot opvolger van Aleksei. Een dag later wordt hij ondanks zijn gebrekkige theologische scholing benoemd tot eredoctor aan de theologische academie van Moskou, de hoofdstad van het officiele atheistishe Rusland.

ANDERS GELOPEN

Pimen, die leed aan suikerziekte, prees onder Brezjnev herhaaldelijk het beleid van de Sovjetregering, vooral op het gebied van de vrede en de ontspanning.

Hij organiseerde tweemaal in Moskou een vredesconferentie van de wereldgodsdiensten. Het eerste in 1977 kenmerkte zich door uitgebreide steunbetuigingen aan het beleid van de Sovjetunie, maar bij het tweede in 1982 liep het anders.

Niet alleen vermeed Pimen, die lid was van de officiele Vredesraad van de Sovjetunie, in zijn openingswoord elke rechtstreekse kritiek op het beleid van de Verenigde Staten, maar ook kritiseerden sommige Amerikaanse kerkleiders de vervolging van de gelovigen in de Sovjetunie. Samen met de Russen wisten de Amerikanen een evenwichtige slotverklaring op te stellen. Maar de secretaris Buitenland van het Nederlandse Interkerkelijk vredesberaad, drs W. Bartels, liep boos weg, omdat hij niet de kans kreeg te pleiten voor de Tsjechoslowaakse mensenrechtenbeweging Charta'77 en het Poolse Solidarnosz.

Pimen had eind april 1988 een ontmoeting met partijleider Michail Gorbatsjov. Het was voor het eerst sinds jaren, dat een Sovjetleider een officiele ontmoeting had met een hoge vertegenwoordiger van de grootste kerk in de SU. Zij had plaats in het kader van de voorbereiding van de viering van duizend jaar christendom in Rusland, dat door de Russisch-orthodoxe kerk met grote plechtigheden werd herdacht.

Gorbatsjov erkende toen, dat de communistische autoriteiten in het verleden "fouten" hebben gemaakt jegens de kerk en de gelovigen en kondigde aan, dat er een nieuwe wet voor de godsdienstvrijheid zou komen, die de gelovigen meer rechten zou toekennen. Volgens het blad 'Moskou nieuws' heeft een regeringscommissie onlangs de laatste hand aan het ontwerp van deze wet gelegd.

Vorig jaar was Pimen door zijn zwakke gezondheid niet in staat de vergadering van het Centraal comite (bestuur) van de Wereldraad van kerken bij te wonen. Wel ontving hij een delegatie van de Wereldraad onder leiding van secretaris-generaal Emilio Castro.

LAATSTE KEER

De laatste keer dat Pimen van zich liet horen, was begin dit jaar met het Kerstfeest, dat in zijn kerk op 6 januari wordt gevierd. De Sovjet-televisie zond toen voor het eerst een boodschap van hem uit. Pimen, die de laatste tijd geen kerkdiensten meer kon leiden, riep de gelovigen op tot liefdadigheid en tot hulp aan zieken, gehandicapten en alleenstaanden.

Wereldraad van Kerken:

Stop met dumpen C-wapens bij Johnston

GENEVE - De Wereldraad van Kerken is tegen de verbranding van chemische wapens door de Verenigde Staten op het koraaleiland Johnston, ongeveer 1050 kilometer ten zuidwesten van Hawaii. De Raad zal de inwoners van de landen in de Stille Zuidzee alle steun geven in hun strijd tegen de "vergiftiging" van hun gebied, zei secretaris-generaal dr. Emilio Castro dinsdag.

Castro vindt de vernietiging van de wapens op het atol een grove schending van het recht van de inwoners van de eilanden in de Pacific op zelfbeschikking en een veilig milieu. De Assemblee van de Wereldraad riep in 1983 de meer dan driehonderd lidkerken op meer aandacht te besteden aan de problemen van de inwoners van de eilanden in de Stille Oceaan.

Zowel de proeven met kernwapens als het storten van kernafval zijn een aanval op de gezondheid en veiligheid van hele generaties eilandbewoners, werd in een resolutie gezegd. Door de "kolonialistische" houding van vooral Frankrijk en de Verenigde Staten is niet alleen het overleven van de eilandbewoners, maar ook hun culturele identiteit in gevaar, voegden de ongeveer 3.000 afgevaardigden aan de assemblee eraan toe.

Georgische kerk los van Moskou

ISTANBUL - Het Oecumenische patriarchaat van Constantinopel heeft de Georgisch-orthodoxe kerk losgemaakt van het patriarchaat van Moskou. De kerk, die meer dan twee miljoen leden heeft en is aangesloten bij de Wereldraad van Kerken, wordt daarmee de dertiende onafhankelijke orthodoxe kerk in de wereld.

Het hoofd van de kerk, Katholikos Ilja II, heeft in Istanbul uit handen van de orthodoxe primaat Dimitrios I de eretekenen van een patriarch ontvangen. De zetel van het patriarchaat wordt de Georgische hoofdstad Tiflis.

De kerk die teruggaat tot de vierde eeuw, kreeg in de vijfde eeuw een patriarch.

Europees parlement volgt Nederlands advies

Technologische samenwerking met Oost-Europa goedgekeurd

STRAATSBURG.- Het Europese parlement staat welwillend tegenover wetenschappelijke en technologische samenwerking met het Oostblok. Een ruime meerderheid van de afgevaardigden schaarde zich achter een rapport van de Nederlandse liberale Jessica Larive die zulke samenwerking bepleit om de democratiseringen in Midden- en Oost-Europa een extra stimulans te geven.
Volgens Larive ziet het ernaar uit dat de Europese commissie' het dagelijks bestuur van de EG haar ideeën zal overnemen wanneer die eind dit jaar concrete voorstellen zal doen over dit soort projecten. De op alle punten positieve reactie van EG-commissaris Filippo Pandolfi, belast met wetenschap en onderzoek, wijst daarop, aldus de liberale na afloop van de bespreking van haar verslag in het Europarlement.

De gedachte achter het rapport is dat wetenschap en technologie "vitale en strategische" terreinen zijn om de economische en sociale kloof tussen oost en west te helpen overbruggen, Europa schoner te maken en bij te dragen aan verbetering van de levensomstandigheden, sociale rust en volksgezondheid.
Larive ontkent niet dat naast solidariteit een portie "welbegrepen eigenbelang" in haar pleidooi voor actie een rol speelt. Politieke en sociale stabiliteit in die landen is voor het westen belangrijk' maar daarnaast "moeten we voorkomen dat de VS en Japan onze eigen achtertuin leeggraven".

DRIE PROGRAMMAS

Het rapport, opgesteld in opdracht van de commissie energie, onderzoek en technologie van het Europees Parlement, omvat drie programma's, die heel toepasselijk East, Green en Let's go east heten. Ze zijn gericht op Polen, Hongarije, Tsjechoslowakije, Joegoslavië en Bulgarije.
Met de DDR wordt geen rekening gehouden, gezien de naderende Duitse eenmaking. Daarmee vallen alleen de Sovjetunie en Roemenië buiten de boot, omdat de economische en politieke hervormingen in die landen nog te mager zijn in de ogen van Brussel.
Het East-programma slaat vooral op de verbetering van onderzoeksstructuren en uitbreiding van wetenschappelijke en technologische mogelijkheden van het oostblok.
Wat dat laatste betreft, stelt Larive dat met name Hongarije op het gebied van de wiskunde al een reputatie heeft en een samenwerking met dit land en niet steun voorop moet staan. East biedt Oosteuropese wetenschappers de kans op bijscholing en staat voor bredere samenwerking tussen bedrijven uit oost en west op het gebied van seminars, managementtraining en stages.

MILIEU

In het Green-programma staat de strijd tegen de milieuvervuiling (Larive: "een van de schadelijkste erfenissen van de communistische regimes") centraal. De ervaringen na de kernramp in het Russische Tsjernobyl en de nadelen die West-Europa ondervindt van de Oostduitse bruinkoolcentrales vragen om EG-steun bij de ontwikkeling van milieutechnologie voor schonere produktieprocessen en dergelijke.

East en Green zouden een looptijd van vier jaar vanaf 1992 moeten krijgen. De jaarlijkse kosten schat Larive op circa 350 tot 460 miljoen gulden, volgens haar slechts eentiende van het bedrag dat de EG zelf aan wetenschap en technologie uitgeeft. Na 1996 zou de financiering geleidelijk moeten worden verminderd, om in het jaar 2000 te worden beeindigd. Larive pleit ervoor dat ook de EVA-landen (Scandinavië, Oostenrijk en Zwitserland) een duit in het zakje doen.
Om de periode tot 1992 te overbruggen, zou er een spoedhulpprogramma van start moeten gaan, dat Larive "Let's go east" heeft gedoopt. Naar het voorbeeld van het Rode Kruis zouden wetenschappelijke teams en experts naar het Oostblok moeten worden uitgezonden om hun collega's daar met een te helpen. Daarnaast zou er materiaal, dat bijvoorbeeld tno in Nederland niet meer gebruikt, kunnen worden gestuurd. Ook zou er een potje voor vliegtickets en hotels kunnen worden gevormd, zodat wetenschappers congressen in de eg kunnen bezoeken.

Leuke software voor lerende kinderen

DE SLAG om de computer in de Nederlandse scholen is door fabrikant Atari nog niet opgegeven, al heeft het ministerie van Onderwijs besloten dat alle basisscholen PC's krijgen die met het MS-DOS besturingssysteem werken. Heel wat scholen hebben de afgelopen jaren ST-computers van Atari aangeschaft, omdat die goedkoper waren en makkelijker te bedienen dan de MS-DOS machines. Het marktaandeel is nu tien procent en de vraag stijgt, meldt Atari Benelux.

Een gebruikersgroep van de ST-computers, bestaande uit programmeurs en onderwijskrachten, ontwikkelt sinds 1987 educatieve software.
Een van de rekenprogramma's is bedoeld voor beginners. Jonge kinderen kunnen er de bediening van de computer mee oefenen. Met de muis moeten ze proberen een bepaalde schijf te vangen, terwijl ze andere stilstaande schijven niet mogen aanraken. Dezelfde schijven worden vervolgens gebruikt in het vervolgprogramma, dat eenvoudige rekensommen aanbiedt.
De leerkracht kan de moeilijkheidsgraad van de sommen instellen.
Bij het topografie-programma wordt gebruik gemaakt van plaatjes: kaarten van Nederland en van de verschillende provincies. De computer verlangt dat met de muis de opgegeven plaatsnaam wordt aangewezen.
Het taalprogramma bevat een aantal kleine foutjes. Het gebruikte Nederlands is onnauwkeurig.
Woordherkenning is heel aardig. Het toont enkele seconden woorden instelbaar op het gewenste niveau, die moeten worden overgetikt. Spieken is absoluut onmogelijk. Wel wordt de opgave na een fout antwoord herhaald.
Behalve deze software heeft de gebruikersgroep nog veel programma's voor het onderwijs. In Nederland kosten de programma's van de GFA-gebruikersgroep 15, 25 of 45 gulden per stuk. Inlichtingen zijn verkrijgbaar bij de Stichting GFA-gebruikersgroep, Frankrijklaan 14, 2034 BA Haarlem.

Nieuwtjes

ONDERZOEKERS van Bosch-Siemens in München hebben een isolatieschuim voor koel- en diepvriesapparaten ontwikkeld, dat zonder chloorfluorkoolwaterstoffen (CFK) te maken is. Het is onschadelijk voor de ozonlaag, en de isolerende werking blijkt zelfs beter dan van schuim dat wel CFK bevat. Het isolatiegas is niet giftig en onbrandbaar, aldus het Duitse bedrijf.
Vanaf deze zomer zijn in Europa CFK-loze koelkasten en diepvriezers op de markt gekomen. Veel andere producenten van isolatie-schuim en -gas hebben de schadelijkste CFK-varianten vervangen door minder schadelijke.
Chloorfluorkoolwaterstoffen tasten de ozonlaag aan, die in de bovenste atmosfeer de schadelijke ultraviolette straling van de zon opvangen.

TOKIO.- Wat U op deze foto ziet is geen gevangeniscel noch een slaapcabine in de trein maar een 'appartement' dat slechts 195 dollar per jaar kost in Tokio. Dit bouwsel van slechts 2,4 lang, 1 meter breed en 2,4 meter hoog is bestemd voor werknemers die buiten Tokio wonen maar in de stad will[illegible] ven tijdens de werkweek [illegible] geen geld hebben [illegible] peperdure flats en [illegible] menten in de Japanse h[illegible]stad.

Bescherming tegen Japanse "piraterij"

EG voorstander van auteurswet software

STRAATSBURG.- Als het aan de EG ligt, komt er auteursrecht op software. Het Europees parlement ging vorige week akkoord met voorstellen van de Europese commissie voor een betere rechtsbescherming voor computerprogramma's die volgens waarnemers veel verder gaat dan die in de Verenigde Staten en Japan geldt.
Een rapport van het Portugese parlementslid Margarida Salema over deze zaak vond brede instemming in het parlement in Straatsburg. Zij bleek het met de commissie eens te zijn dat moet worden uitgegaan van de uit 1896 daterende Berner conventie, die bescherming van het auteursrecht van literair werk regelt. Het auteursrecht in zijn huidige vorm blijkt het meest effectieve instrument om een zo "ongrijpbaar" produkt als computerprogramma's te beschermen.

VIJFTIG JAAR

Op grond van de EG-richtlijn, waarover de ministerraad zich nog moet uitspreken, behoudt de ontwerper van de software gedurende vijftig jaar het auteursrecht daarover. Zonder zijn toestemming kunnen bedrijven er geen gebruik van maken. Het Europese bedrijfsleven zou daarmee tegen "piraterij" worden beschermd.

Er is kritiek dat de commissie met haar voorstellen de grote Amerikaanse computerconcerns voortrekt en Europese afnemers en bedrijven in de kou laat staan. Een feit is dat IBM en Digital, de twee grootste computerconcerns ter wereld, maar ook Siemens, zich sterk hebben gemaakt voor de richtlijn. Hun argument is dat een meer open beleid de Japanse concurrentie in de kaart zou spelen. Die zou zonder die rechtsbescherming op een goedkope manier, zonder alle kosten van research en ontwikkeling aan software kunnen komen.

Een aantal kleinere Europese computerbedrijven, zoals het Franse Bull, vindt echter dat hun Amerikaanse rivalen meer aan hun trekken komen in de richtlijn. Omdat de richtlijn slechts in Europa geldt, vrezen zij bovendien dat door hen ontwikkelde software in de VS en Japan doelwit van piraterij kan worden.

"Draadje koper heeft zelfde effect"

Bioregulator: wondermiddel of alleen maar flauwekul ?

DE BIOREGULATOR. Een armband met twee bolletjes die, volgens importeur Jobse van de firma Mondial uit het Nederlandse Maarssen een 'zeer heilzame werking op de drager heeft, die varieert van ondersteunig van het fysieke en psychische gestel tot en met daadwerkelijke genezing'.
Een nieuw wondermiddel? Door een simpele armband in een klap verlost van alle kwaaltjes en kwalen?

Volgens Jobse is de werking van de bioregulator eenvoudig te verklaren. 'In en rondom het lichaam is kosmische energie werkzaam. Deze energie, waarvan gebruik wordt gemaakt in Oosterse geneeswijzen en acupunctuur, wordt onderverdeeld in negatieve en positieve energie. Yin en Yang. Wanneer het evenwicht hiertussen verstoord raakt, stroomt negatief geladen energie uit het lichaam weg en hoopt positieve energie zich op. Het gevolg is ziekte, vermoeidheid, pijn of stress'.
Volgens Jobse herstelt de bioregulator het evenwicht tussen de positieve en negatieve energie. 'De manier waarop dat gebeurt is eigenlijk haast te simpel om waar te zijn', zegt de zakenman enthousiast. 'De armband zorgt voor een klein, maar gericht krachtenveld. Dit krachtenveld produceert een zeer fijne stroom, ongeveer zes millivolt, waardoor de circulatie van energie in het lichaam weer op gang wordt gebracht.'
De digitale voltmeter van dr.ir.T.Kwartaal, werkzaam bij de vakgroep electrotechnische materiaalkunde van de Technische Universiteit van Eindhoven blijft echter op nul staan als hij het spanningsveld probeert te meten. 'Daar was ik al bang voor', zegt de wetenschapper. 'Onze vakgroep heeft al eerder dergelijke zaken onderzocht. Zonder resultaat. Dat koper een positieve werking heeft op het menselijk lichaam is al sinds de oudheid bekend. Je kunt echter net zo goed een koperdraadje van vijf cent om me pols doen, dan krijg je hetzelfde effect. Alleen is dat natuurlijk geen sieraad'.
Ai. Een tegenvaller voor de verkopers van de bioregulator. Over die zes millivolt zegt Jobse nu: 'Een kwalijke fout. Had ik niet zo moeten zeggen.' Uiteindelijk geeft de zakenman toe dat een koperdraadje van een stuiver inderdaad hetzelfde effect geeft.

GELOOF

De bioregulator is in Nederland in twee versies te koop. Voor zes tientjes heb je een zilveren exemplaar en voor het dubbele bedrag, honderttwintig gulden, een achttien karaats verguld gouden uitvoering.
Bezit de armband werkelijk geneeskrachtige eigenschappen?
De homeopathische arts A.Rutten staat er wat sceptisch tegenover. 'Ik kan niet geloven dat de bioregulator bij iedereen werkt. Ik zit al twaalf jaar in het vak, lang genoeg om erachter te komen dat wonderen niet bestaan. De armband heeft in ieder geval niets met homeopathie te maken'.
Huisarts M.Frankenhuis houdt evenwel een slag om de arm: 'Er zijn bepaalde zaken die je eenvoudigweg niet kunt verklaren. Als mensen door het dragen van zo'n armband zichzelf een stuk beter voelen, wie ben ik dan om te zeggen dat het onzin is. De mensen voelen zich er goed bij en dat vind ik het belangrijkste.'

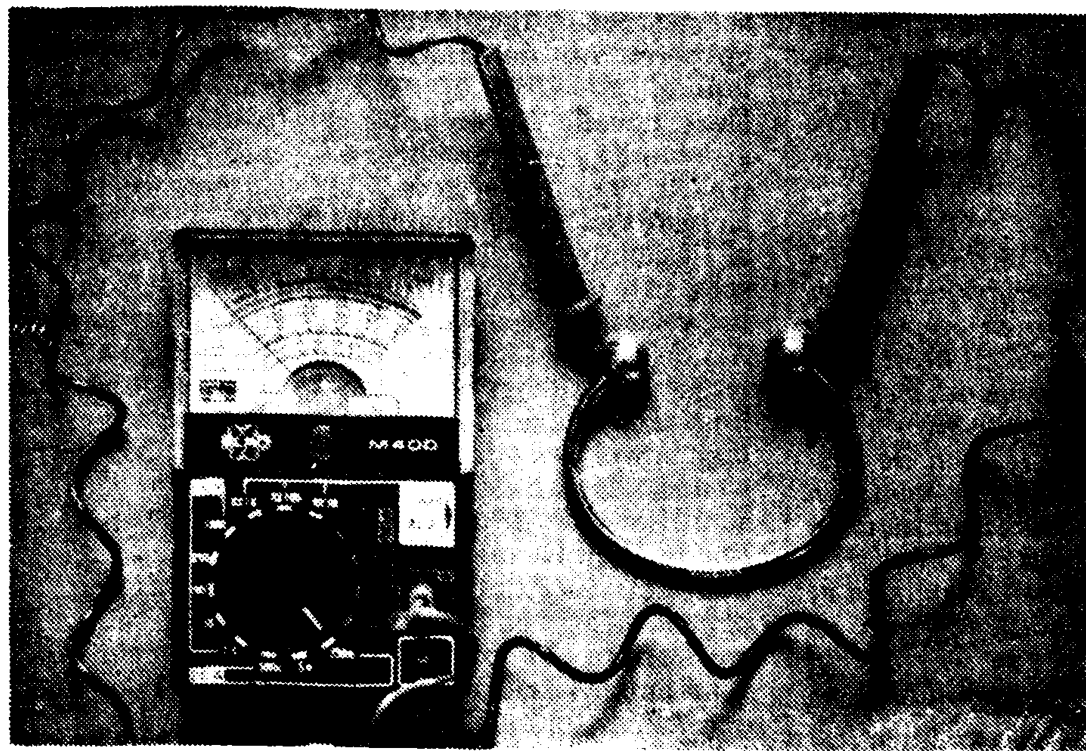
ENTHOUSIASME

Suggestie of niet, feit is dat veel mensen baat vinden bij de armband. Een drogist op Curacao die de armbanden verkoopt: 'Veel mensen die bijvoorbeeld last hebben van spierpijn of slapeloosheid zijn binnen een paar weken van de klachten af. Ze komen dan dolgelukkig de zaak binnen. Vaak zijn deze mensen al overal geweest, meestal tevergeefs.'
Maar je hoort ook andere verhalen. Een dame vertelt dat zij een vriendin heeft die zo'n ding heeft aangeschaft. 'De eerste avond dat ze de armband aanhad was ze zo onrustig dat ze geen oog dicht kon doen. Ze heeft de armband afgedaan en sliep toen als een roos...'
De bioregulator is ook niet voor iedereen geschikt. In de brochure die bij aankoop van de armband geleverd wordt, staat een aantal opmerkelijke zaken. Personen die een pacemaker hebben b.v. wordt geadviseerd om de armband niet te dragen. Ook mag de bioregulator niet met een horloge aan dezelfde pols worden gedragen, omdat het uurwerk van slag kan worden gebracht. Het wordt nog gekker als je leest dat het sieraad de menstruatiecyclus van vrouwen kan verstoren.

GELD GEROKEN

Slimme zakenlieden hebben inmiddels geld geroken. Importeur Jobse weet ervan: 'Het gaat voornamelijk om postorderbedrijven. De armbanden die sommige van deze bedrijven verkopen, zijn slechte imitaties. Ze werken met fotomateriaal dat ze van ons hebben gejat. De enige echte bioregulator is te herkennen aan het certificaat van echtheid en een speciaal ingeslagen merkteken.'

Al bij een betrekkelijk eenvoudige universeelmeter blijkt dat de wijzer op nul blijft staan. De bioregulator met de bolletjes bevindt zich hier rechts. Later bij een hoogwaardige meting aan de Technische Universiteit in Eindhoven, kwam de wijzer van de digitale voltmeter ook niet van zijn plaats.

DE ROOY: REEKS ABSURDE GEBEURTENISSEN

Helmans poëzie doorspekt van symbolen

Surinaamse schrijvers en dichters kritisch bekeken

= door Rabin Gangadin =

ALBERT HELMAN wordt door de Surinamers ten onrechte beschouwd als een eigenzinnige dwarsligger. Hij schreef volgens hen boeken, die niet geschikt zijn voor het Surinaamse volk maar voor de buitenlander. Dit is natuurlijk flauwekul. In de tijd dat Helman zijn eerste werken schreef waren er misschien maar enkele Surinamers, die het Nederlands in woord en schrift beheersten. Hierdoor had hij geen duidelijk lezerspubliek waar hij eventueel op zou kunnen mikken.

Voor dit literaire fenomeen is literatuur nooit in de eerste plaats een instrument geweest om de Surinaamse sociale en politieke 'opvattingen' te propageren en evenmin om zijn standpunten ten aanzien van zijn werk, die hem zogenaamd sociaal of politiek moesten legitimeren, aan de openbaarheid prijs te geven. Bij Helman tref ik persoonlijk een symbiose aan van het literaire en humanistische engagement in de wereld. De publikatie van zijn dichtbundel 'Semifinale' verhoogt de euforie over de veelheid van Helman's kreativiteit, die de laatste paar jaren haar neerslag vond in Avenue-Literair en in Maatstaf.

Helman's poëzie is doorspekt met symbolen, die vooral in de natuur, de mythe van de aarde, en niet bepaald gegrond in een pantheïstisch wereldbeeld, moeten worden gezocht. Het komt bij me op, vooral als ik Helman's 'Het einde van de kaart' lees, dat zijn persoonlijke preoccupaties, die hem zo hoog zitten, met de Surinaamse natuur, met de watervallen (en bijgevolg met het Surinaamse binnenlandse leven) scherp in het brandpunt zijn gekomen. Ik ben persoonlijk helemaal geboeid door Helman's vertellingen over zijn belevenissen tijdens een zeswekelijkse tocht door de binnenlanden van Suriname een kwart eeuw geleden.

MEESTER

Albert Helman is echter vooral een meester in het oproepen van nieuwsgierigheid naar wat er verborgen ligt achter Suriname's ogenschijnlijk volstrekt onbegrijpelijke natuur. Daarbij weet hij de spanning geleidelijk aan met groot raffinement op te bouwen tot de onthulling van het mysterie.

'We varen tot een woedende waterval van ongeveer anderhalve meter, die als een beweeglijke, luidsputterende muur, en dichterbij als een woedendsissend gevaarte vóór ons staat. We kunnen niet verder met onze buitenboordmotor. Het zou wel mogelijk zijn met mankracht langs een zijkanaal te 'boren', zoals dat hier heet voor binnendoorsluipen, maar daar zou veel te veel tijd mee gemoeid zijn. Lopen dus'.

Zo gaat het met talloze andere feiten en gebeurtenissen in de ontmaskering die zich door het hele werk voltrekt. Het meesterschap van Helman ligt in de vele aspekten van een vertelling waarin hij uitblinkt; zoals de prachtige natuurbeelden, de fijnzinnige analyses en de rake portretten over de kulturele levensverhoudingen van het Surinaamse binnenland (=oerwoud).

'Het eind van de kaart' is daarom heel konkreet en authentiek en bevat een ongelooflijke hoeveelheid details, die een prachtige atmosfeer van sleur en verval en in kontrast daarmee tomeloze menselijke verlangens oproepen. De gang naar zelfdiscipline, scrupuleus zelfonderzoek, en het overdadig speurwerk staan centraal in het werk. Daarvan vindt men geen aller-individueelste ontboezemingen, wel uiterst akkurate, tegelijk visueel gedetailleerd en emotioneel ingehouden natuurbeschrijvingen.

PRECISIE

Na Albert Helman zijn Bea Vianen en Leo H. Ferrier ongetwijfeld de auteurs door wier gehele oeuvre het Surinaamse leven gevat en systematisch wordt geïllustreerd. Gewapend met ogen

ALBERT HELMAN

die de beelden, houding en gebaren vastleggen met een fotografische precisie en snelheid, hebben zij hun gegevens verzameld. Vianen bijvoorbeeld geeft in haar werken, die de indruk wekken van aan het werkelijke leven ontleende verhalen, de kleur, het aanschijn en de bewogenheid weer van het ware Suriname.

In de zin van het realisme zijn Vianen's boeken erg socialistisch c.q. stichtelijk. In de zin van het formalisme beschrijven haar werken een maatschappij van het verleden die zijn sterke invloeden nog steeds laat gelden in Suriname. Het realisme in haar werken camoufleert de angst en een mystieke honger naar het geheimzinnige, de gedweeë gehoorzaamheid aan een toekomst die men niet meer zelf maakt maar alleen nog voorspelt. In de tijd dat 'Atman' tot stand kwam was een ieder in Suriname ervan overtuigd dat de waarachtigheid van Ferrier's onvervulde liefde en de aangrijpende manier waardoor hij deze in de literatuur heeft verwezenlijkt, ruimschoots zijn diepe indruk verklaart.

Tegenover de geest die zijn 'Hindoestaan-zijn' ontkent probeert Ferrier de geest te zijn die streeft naar verzoening. Men voelt als lezer ook wel dat er in het verhaal sprake is van een ongerichte liefde, een liefde zonder objekt, die het kenmerk is van de in hem verscheurde ziel. Ferrier heeft zijn werk vooral geschreven in de tijd waarin hij tot ontwikkeling en zelfinkeer kwam en deze gevoelens tot uitdrukking bracht. Het boek 'Atman' staat dan ook onlosmakelijk verbonden met het Surinaamse leven, een momentopname, reeds losgelaten door zijn auteur, die het voor een nieuw heden laat schieten.

Je zou het boek ook Ferrier's ethica kunnen noemen omdat het de systematiek heeft van een wijsgerig werk en daarbij tegelijkertijd het karakter bezit van een sociografie van het Surinaamse volk. Ferrier maakt gewag van een oude Surinaamse traditie volgens welke er een onzichtbare, voor de mens onbekende ruimte bestaat, waar zich geheimzinnige wezens ophouden. Op grond van zijn verwantschap met mythologische zich sterk in de duivelse sfeer bevindende krachten, beschouw ik 'Atman' als een archetype, een demonisch archetype zelfs, en dat maakt het boek zer fascinerend.

Ferrier bevordert de spanning in zijn verhaal door de lezer lang te laten wachten op de belangrijkste oorzaak van zijn al zo lang durende labiele toestand. 'Atman' staat ver van het ironische realisme af; het literaire bewustzijn dat uit zijn werk spreekt is gekompliceerder dan een Surinaamse vlakte. Ferrier intensiveert zijn gedachte, verfijnt de psychologie, maakt gebruik van de verbeelding als een middel om betekenis te verlenen. Hij is betrokken bij wat hij schrijft en brengt daardoor het lot van zijn hoofdpersoon in verband met vragen, die zich in de werkelijkheid voordoen. Ferrier vertelt vanuit het gezichtspunt van zijn personages waarbij soms plotselinge wisselingen optreden. De moraal komt in wezen neer op de sublimatie van de oerdriften van de Surinamer; de hierbij gebezigde woorden verwijzen naar mijn oordeel nergens naar en hebben alleen een emotionele betekenis voor hem. Zijn personages zijn niet alleen psychologische portretten van herkenbare personen, maar ook personificaties van aspekten van het bestaan van het Surinaamse volk zoals dat in het diepste wezen bestaat. (existentie).

'Bloed vloeit in de rijst. Het scherpe kartelmes, waarmee ik de kartonnen verpakking heb opengesneden heeft mijn wijsvinger verwond. Schuin, drie karteltjes in mijn vlees. Identare -. Bloed in de rijst die uit Suriname komt en daar door vele Hindoestanen wordt verbouwd. Met strelende gebaren vertrouwen ze de jonge bibits toe aan de weke grond van de rijstveld waar het water modderig is, de zon verzengend kan zijn.

Lichtgroene, dunne halmen, tere worteltjes, wit, nog in het eerste stadium van ontwikkeling, boven en onder dit jonge ontkiemde zaad, dat gele padi was.

Arbeidende lichamen, smalle, de hele dag voorovergebogen ruggen - handeling, eindeloos strelen, niets in intensiteit afnemende ritmische liefde - zuiver stromend bloed cellen, afbraakprocessen vinden er plaats; wisselt er stoffen die aan- en afgevoerd moeten worden. Warme druppels zweet vermengen zich met het water. Diepe scheuren in de verharde eeltzolen. Nagels, zwart vergaan, door het water dat al lauw hun voeten omspoelt. De zon, fel en brandend, droogt spatten op de huid. Kringen van modder, die aarde is. Lichamen, één met alles wat in en om hen is. Hun geest wordt één met de goddelijke loutering, een onvergankelijke oogst'.

ROEMER

Verlangens die in ons leven niet in vervulling zijn gegaan, werpen hun schaduw ook op bevredigde begeerten en doen afbreuk aan de waarde van genotvolle uren. Dat is het thema waar de 47 bladzijden rijke novelle 'Waarom zou je huilen mijn lieve' van Astrid Roemer op gebaseerd is. Het zonder overdrijving of cliché invoelbaar raken van de hevige emoties die daarmee gepaard gaan, in een realistisch getekende dagelijkse omgeving in Suriname, is de centrale opgave van Astrid Roemer's schrijversschap. Astrid evoceert op een heel treffende wijze het 'Big-Talk-Leven' van Suriname, met al zijn leegheid, properheid en verlorenheid.

Het verhaal handelt over het harde bestaan van een oude lotenventer. Zijn ambitie en de intense liefde voor zijn vrouw zijn de drijfkracht voor zijn weinig belovende arbeid.

'Ik keek je recht in de ogen en sprak: 'Als de bloesems vruchten zijn geworden, als het erf bloederig zal zien van rijpe pommeraks, als vleermuizen en jongetjes de boom belagen dan zal ik onder haar gaan zitten en wachten tot de vruchten helderrood worden van zonlicht, net zo donker als je lippen en dan pluk ik ze voor je, één voor één met mijn handen, omdat ze gaaf en onbevlekt zijn, manden vol...' Ik bedoelde, blijf bij me. Ik zal je alles geven'.

Astrid roept heel intens de verterende melancholiek op die haar visie op de wereld kleurt. De intrige stelt geen halsbrekende eisen en elke scène staat in dienst van het opvoeren van de emotionele lading.

Deze novelle is een uiterst eenvoudig, zuiver proza, waarin alles 'undercooled' is. Er wordt weinig onderstreept of ingehamerd. Het tragische van het verhaal ligt in het verhaal tussen de regels. Als de oude lotenventer een loterij wint, krijgt hij plotseling een reuze belangstelling, zowel van zijn buurtbewoners als van de persmensen. Hier viert de ontgoocheling hoogtij. De mensen hebben het voortdurend over prijzen en geld en tonen geen werkelijke belangstelling voor hem. Astrid Roemer is een schrijfster met een poëtische drift en haar pennevruchten zijn erg meeslepend.

RENE DE ROOY

RENE DE ROOY

Het werk van René de Rooy verklankt in scherp kontrast met dat van Astrid Roemer iets anders: Een aaneenschakeling van absurde gebeurtenissen. Dat is de indruk die je overhoudt als je René de Rooy's indrukwekkende roman 'Verworpen Vaderland' leest. Dit boek geeft zijn persoonlijke herinneringen weer aan een land, dat eens een obsessie voor de Nederlandse schrijver Willem Frederik Hermans is geweest.

Volop krijgen we de gruwelen voorgeschoteld, met daar omheen indrukken van de wrange en frenetieke politieke situatie in Suriname. De Rooy tracht het beeld van een verbijsterende werkelijkheid te geven, waarbij de bekende feiten over dit land door andere overdreven nationalistische Surinaamse skribenten, juist angstvallig worden verbleekt tot een web van betekenisloze cliché's. Hij kan daarom zeer terecht als een schrijver beschouwd worden die Suriname op een impressionistische wijze heeft geportretteerd.

'Vaderland, geboortegrond, ik heb me van je losgerukt; ik heb je verworpen en ik zal je beledigen en beschimpen opdat je mij voor eeuwig zult haten; nimmer keer ik tot je terug; ik stel me nimmer meer bloot aan jouw bezoedeling en besmetting, aan verminking en deernis, en aan een voortijdige dood. Jij schurftige awarie (=stinkende buidelrat); etterende zweer; open mestvaalt; schijthuis op een stinkend achtererf; insektenbroedplaats; schandvlek op de borst van ons zuidelijk kontinent; heiligschennende mannelijke hoer; bilharziamoeras, giftige makkaslang; onderste krab in de krabbeton; eindeloos uitdijende lasterkanker; kleverige koeparie (vieze, glibberige teek); bloedzuiger; corrupte zwendelaar; sluipmoordenaar'.

BRANIESCHOPPERS

De Rooy toont als een rasechte Surinamer aan dat zijn landgenoten in hun rondvormen ongenuanceerde, schaapachtige branieschoppers zijn met onwrikbare principes. Zijn betoog is de weerslag van een haast kontinue verontwaardiging! Die verontwaardiging baseert De Rooy op eigen ervaringen (onder meer als onderwijzer), op onderzoek naar het gedrag van Surinamers, op feiten uit de Surinaamse geschiedenis, uit de aktualiteit, op lezen, waarnemen en ergernis.

De Rooy's kwaadheid heeft, vaak heel begrijpend, de neiging in cynisme over te gaan. Aan het slot van het deel in zijn boek dat over Suriname gaat (een deel gaat over zijn belevenissen op de Nederlandse Antillen) geeft hij je bijna het gevoel dat woede niet veel helpt, dat de reuzen waartegen hij uiteindelijk ten strijde trekt toch weer windmolens zijn. Hij trekt kortom zijn eigen aanval in twijfel.

Relativeert daarmee wellicht de hoop dat zijn woede iets zou kunnen veranderen. Gewapend met voldoende argumenten en een strijdbare mentaliteit signaleert De Rooy in het met druipende satire verweven meesterwerk dat het een ingewikkeld en dubieus verschijnsel is, wanneer Surinaamse staatslieden zich aardig voordoen. De Surinaamse staatsburger wordt door de staatslieden tegelijkertijd geaaid en geminacht; hij moet zich gedragen volgens een verwachtingspatroon, moet afhankelijk, kruiperig, onderdanig en kwetsbaar zijn. Gebeurt dat niet, dan wordt hij typisch Surinaams voor 'vrijpostig' uitgemaakt.

Overtuigend geeft De Rooy aan hoe het leven in Suriname een meestal uitzichtloos gevecht is om erkenning van de eigen identiteit. Hoe de burger verstrikt raakt in de hiërarchie van staatslieden en bourgeoislui, daarin meestal het onderspit delft, en uiteindelijk vlucht in een heilloze uniformiteit. De mensen in Suriname hebben totaal geen moeite met ongelijkwaardigheid, maar worden in een belachelijk systeem van 'gelijke kansen voor iedereen' in een kastje geduwd. Het volk wordt een kans geboden waar het in z'n hart niet om vraagt. Ondanks al zijn 'zwart op wit' virtuositeit is De Rooy allerminst een eenzijdig verstandelijk en op uiterlijkheden gerichte kunstenaar.

Het Surinaamse levensbeeld is bij hem geen doel, maar een zijdelings gevolg van een primaire emotionele gedrevenheid geweest. Ik kan me voorstellen dat deze gebundelde woede bij goedwillige Surinamers in het verkeerde keelgat schiet. De Rooy's aanval heeft soms ook iets van een mitrailleur, stevent bewust op provokatie af. Maar het uitgangspunt blijft het hele boek door integer en dus overtuigend. De verontwaardiging heeft een stevige basis en daarom zetten de stukken aan tot denken.

'PRINS PIM'

Wat moet je van een schrijver weten om zijn werk te kunnen begrijpen? Ik denk dat deze vraag steeds praktisch en aan de hand van een konkreet geval opgelost moet worden. Misschien bestaat er wel geen oplossing voor, omdat het biografisch speurwerk uit iets anders dan uit een pure literaire instelling kan voortvloeien en daarbij naar een antwoord op allerlei vragen hunkert die het werk stelt. Reeds bij eerste lezing maakt 'Prins Pim' van de cineast Pim de la Parra de indruk onder de drang van een niet aflatende inspiratie geschreven te zijn. Het werk is heel divers. Het bestaat uit polemieken, scenariofragmenten, nostalgieën uit de jeneverfles, beschouwingen en roept talloze ficties op.

Het lijkt me zelfs een moeizaam, pijnlijk, schoksgewijs proces dat het uiterste van de schrijver heeft gevergd. Technisch is het boek 'Prins Pim' vanuit een mengsel van amateurisme en aristokratisch hobbyisme samengeflanst. Toch is er een intense spanning voelbaar. Het meest kenmerkende in de kompositie van het verhaal is de manier waarop de auteur allerlei onverhoedse wendingen veroorzaakt. Het aksent komt merendeels te liggen op de ontluikende sexuele verhouding van de hoofdpersoon met koningin Beatrix (in het verhaal prinses Beatrix).

'Luister, Trixie, hartje van me, ook jij bent een droomster, een warmbloedig dier, lekkere bange watervrouw van me. Er zijn plaatsen op de aarde, mijn lief buffeltje, waar jij en ik zoete en zoute onbekommerde dagen en nachten kunnen doorbrengen. Je hoeft er echt niet van Claus voor te scheiden, popje, je moet aan je kleine kinderen denken. Maar wie van Oranje zal jou ten eerste buitenechtelijke romance met een zwartwit-rode Prins uit Paramaribo in het diepst van haar hart willen ontzeggen'.

De verteltrant van Pim de la Parra is te vergelijken met een mislukte filmopname. Zijn verhaal wordt gedwongen naar een climax. Pim de la Parra is een moeizaam vechter. In 'Prins Pim' laat hij zien wat zijn nietsontziende avontuur kan opleveren. Het is aannemelijk dat Pim de la Parra met opzet voor een vrije schrijftrant en een simpele aanpak heeft gekozen. Toch heeft dat zijn verhaal geen goed gedaan.

Ik bedoel niet dat De la Parra meer literaire fantasie had moeten hebben omwille van een esthetisch bevredigend effekt; dat zou ongepast zijn. Maar hij had zich zelf en zijn verhaal een betere dienst kunnen bewijzen als hij zijn epos technisch behendiger had verteld.

(Wordt vervolgd)

DRS.BEN VERWAAYEN
...geen stoomwals...

LEERSTOEL TELECOMMUNICATIE AAN DE UNA AANGEBODEN

Drs. Ben Verwaayen: internationalisatie voorop

PTT wil geen imago van een stoomwals

= door Frans Heiligers=

OP DE TERUGWEG van een vakantie in Amerika met zijn gezin, deed drs Ben Verwaayen zowel Curaçao als Bonaire aan. Het betrof geen vakantie-bezoek. Veel meer een zakelijk bezoek, waarvoor het nodige voorwerk in de achterliggende maanden is verricht.
In Willemstad tekende hij op vrijdag 10 augustus een intentieverklaring voor een leerstoel Telecommunicatie aan de Universiteit van de Nederlandse Antillen (UNA). PTT Telecom heeft de UNA een half miljoen per jaar voor de duur van drie jaar in het vooruitzicht gesteld voor onderwijs op het gebied van telecommunicatie, te beginnen aan de Technische Faculteit, maar mogelijk in een later stadium ook aan de andere faculteiten. Een dag eerder zette hij in het naburige Kralendijk zijn handtekening onder een overeenkomst voor deelname in het Bonaireaanse telefoonbedrijf Telbo N.V.

Drs B.J.M. (Ben) Verwaayen (38) heeft bewezen over opmerkelijke klim-capaciteiten te beschikken; in minder van 15 jaar tot de functie die hij nu bekleedt. Hij begon zijn carrière in feite in 1975 als manager Public Relations van ITT Nederland, het tegenwoordige Alcatel Nederland.
Twee jaar later werd hij director Public Relations & Marketing Services en project-leider herstructurering. Weer twee jaar later promoveerde hij tot directeur Administratie & Business Development. In 1983 tenslotte werd hij aangesteld tot plaatsvervangend Algemeen Directeur en Director General Operations van Alcatel Nederland.
In 1988 stapte hij over naar PTT Telecommunicatie, toen nog onderdeel van het staatsbedrijf PTT. Per 1 januari 1989 treedt hij op als Algemeen Directeur PTT Telecom B.V., één van de werkmaatschappijen van PTT Nederland N.V.

Voor het gezin Verwaayen mag het een wat eigenaardige omweg zijn om vanuit de Verenigde Staten via Willemstad thuis te komen. Voor het bedrijf dat Verwaayen sinds anderhalf jaar als algemeen directeur dient, waren de gebeurtenissen van de afgelopen weken van zo'n gewicht dat de omslachtigheid bijzaak is. In Nederland moet Verwaayen keer op keer verwoede pogingen doen om uit te leggen waarom en hoe PTT Telecom zich wil profileren om te kunnen blijven concurreren met soortgelijke organisaties in andere landen. Dat deed hij hier nog eens dunnetjes over. Vreemd was dat uitgesproken de voorman van Nederland's telecommunicatie-bedrijf tijdens het korte gesprek in de V.I.P.-room op Hato af en toe werd overstemd door de dame die via de intercom pleegt melding te maken van binnenkomende en uitgaande vluchten. Deze communicanten beconcurreerden elkaar om mijn gehoor.

PTT Nederland N.V. is op 1 januari 1989 operationeel geworden en is de verzelfstandigde voortzetting van het vroegere staatsbedrijf Posterijen, Telegrafie en Telefonie (PTT). De geprivatiseerde onderneming heeft zich daarmee een zelfstandige positie verworven als 'grootste vervoerder van informatie' in Nederland en 'los van de rijksbegroting en overheidsregelingen'.
Per dezelfde datum is het monopolie op het gebied van telecommunicatie randapparatuur opgeheven. Evenwel, om reden van maatschappelijke doelmatigheid is de zorg voor de infrastructuur (lees: post en telecommunicatie) uitsluitend aan PTT toebedeeld. Het bedrijf is daarmee wel expliciet verantwoordelijk gesteld voor het instand houden van de infrastructuur en is verplicht om basisdiensten te verlenen aan iedereen en tegelijk gelijke voorwaarden.

PTT was voorheen belast met regelgevende taken; die zijn sedert de privatisering overgeheveld naar het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, vrijwel buren van het Antillenhuis aan de Badhuisweg in Den Haag.
Er is bij de opzet van PTT Nederland N.V. gekozen voor een structuur van een holding-maatschappij met meerdere werkmaatschappijen. De belangrijkste daarvan zijn PTT Post B.V. en PTT Telecom B.V.
De laatste heeft 29.000 werknemers en is daarmee de grootste werkgever van Nederland. Het bedrijf heeft volgens officiële gegevens een jaaromzet van 9 miljard (Nf). Er is vorig jaar voor 3 miljard geïnvesteerd en na aftrek van belastingen bedroeg het bedrijfsresultaat 1,25 miljard.

INTERNATIONALISATIE

PTT Telecom B.V. is actief in de markt van telecommunicatie, telematika, telediensten en informatie-technologie en alle denkbare hieraan gerelateerde activiteiten (transport van spraak, data en tekst; consultancy; installatie, service en beheer; leveren van randapparatuur, etc)

Grootste vervoerder van informatie

PTT Telecom wil zich onderscheiden door kwaliteit, door een breed assortiment van dienstverlening (van advies tot beheer), door continuïteit, door gebruikszekerheid van producten en diensten, en door een onafhankelijke positie ten opzichte van leveranciers. Het bedrijf beschikt in Nederland over een geavanceerde infrastructuur van centrales en verbindingen. Digitalisering is ver gevorderd en in toenemende mate wordt gebruik gemaakt van glasvezelverbindingen.

In de gecombineerde toepassing van telecommunicatie en informatica (telematica genoemd, gebruik makend van computer-systemen en -netwerken) is PTT Telecom's rol van groot belang. Niet alleen worden diensten op dit vlak aangeboden, het bedrijf neemt ook deel in ondernemingen die actief zijn op terreinen als EDI (Electronic Data Interchange) en videotex.
De eigen afdeling Research en Development met 650 werknemers draagt er in belangrijke toe bij dat het PTT-bedrijf een sterke positie inneemt. Op de internationale markt is PTT Telecom's positie goed te noemen, ondermeer omdat Nederland de achtste zogeheten telecommunicatie-'carrier' ter wereld is. Dat is te danken aan een zowel technisch als economisch concurrerend dienstenpakket en aan de vele Europese en intercontinentale samenwerkingen.
Deze internationalisatie heeft voor directeur Verwaayen van meet af aan gegolden als één van de hoofddoelstellingen van beleid, naast bijvoorbeeld verhoging van de kwaliteit van de dienstverlening. Met internationalisering wordt bedoeld het bieden van oplossingen op uiteenlopende vraagstukken op het gebied van de telecommunicatie ten behoeve klanten overal, voornamelijk in Nederland, de rest van Europa, Japan en de Verenigde Staten. De ene keer wordt hieraan tegemoet gekomen door te participeren in andere ondernemingen, een andere keer wordt dit doel nagestreefd door nieuwe diensten samen met anderen aan te bieden.

GEEN BEDREIGING

In de februari 1990-editie van Telecommagazine vertelt Verwaayen: 'Internationalisatie zie ik niet als een bedreiging, maar als een kans'. Hij legt uit dat zijn bedrijf zich laat leiden door vragen als: 'Waar ligt de behoefte van de export-georiënteerde Nederlandse klant? Waar kan ik hem begeleiden in zijn expansie in het buitenland? Waar kan ik in het buitenlands verkeer dienstverlening naar Nederland halen? Daar liggen ongelooflijk veel mogelijkheden'.
In datzelfde interview blijkt duidelijk hoe PTT Telecom zich aggressief beweegt op de internationale telecommunicatie-markt, ondermeer om voor zichzelf een dienstenpakket te ontwikkelen met kansen in het Europa van na 1992.
Samenwerking is het magische woord in zijn denken. Die coöperatief ingestelde werkwijze heeft de markt gecompliceerd gemaakt, aangezien daardoor concurrenten tegelijkertijd elkaars partner zijn geworden. Maar juist die complixiteit intrigeert Verwaayen het meest en inspireert hem tot het zoeken van steeds meer en nieuwe partners. 'Het aangaan van samenwerking betekent een strategische versterking van onze marktpositie. Het kan om een veelheid van sectoren gaan. De complexiteit is waanzinnig groot. Er zijn hele specifieke verlangens voor bepaalde doelgroepen die bij de aanpalende doelgroepen toch weer anders liggen. Ook de kleingebruiker, de klant die betrekkelijke eenvoudige wensen en verlangens heeft, spitst zich toch telkenmale toe op zijn eigen individuele situatie. Je moet al die specialistische kennis in huis òf beschikbaar hebben'.

Kwaliteit en breed assortiment service

Verwaayen stelt zich flexibel op waar het samenwerking in de vorm van participatie betreft: 'We hoeven niet noodzakelijkerwijs een meerderheidsbelang. Je moet dat van geval tot geval bezien. Soms is het zelfs een geweldig nadeel een meerderheid te hebben. Zo wensten wij bij de deelname in Videotex Nederland bewust een minderheid. Anders onstaat al snel het gevoel: daar heb je die stoomwals van de PTT weer'.

GOODWILL MISSIE

Er zijn gevallen van samenwerking waar PTT Telecom liever zelf aanwezig is, vooral op strategische plekken. Het Caribisch gebied is volgens Verwaayen een typisch voorbeeld van een strategisch belangrijke locatie, als kruispunt voor routes die lopen tussen Europa, Noord-, Midden- en Zuid-Amerika.
De Antillen vallen voor het Nederlandse bedrijf PTT Telecom direct in het oog vanwege de bekendheid met elkaar als partners binnen hetzelfde koninkrijk, maar ook vanwege de stabiliteit en de van oudsher daterende culturele banden. Dat laatste is minder het geval met een land als Chili. 'Het is voor ons veel gemakkelijker om van hier uit te starten met onze operaties in dit deel van de wereld', aldus de PTT Telecom-directeur.
PTT Telecom heeft er geen moeite mee dat de eilandsbestuurders op de Antillen niet verder willen dan verkoop van een minderheid van de aandelen in de telefoonbedrijven. 'De verkopende partij verkiest wel een aanzienlijke deelname, maar geen meerderheidsdeelname. Dat is dan een gegeven. Aangezien het een deelname is in een substantieel pakket van minderheidsaandelen, hebben wij toch interesse. Let wel, het zijn zakelijke inspanningen en wij voeren puur zakelijke onderhandelingen. Dit is geen filantropie', luidt Verwaayens toelichting.

ST.MAARTEN

Als alles volgens plan was verlopen, had PTT Telecom trouwens een jaar terug al vaste voet aan de grond gekregen op de Antillen en dus in het Caribische gebied. De heer Verwaayen laat weten 'teleurgesteld' te zijn over hetgeen er indertijd is gebeurd. Deelname in het St Maartense telefoonbedrijf leek na stevige onderhandelingen in kannen en kruiken. In de politieke invloed van DP-leider Claude Wathey van de Bovenwinden hadden betrokkenen zich verkeken, niet in de laatste plaats Wathey zelf. Vijf minuten vóór het tijdstip waarop het bereikte akkoord zou worden ondertekend, kwam melding binnen van het Bestuurskantoor dat de hele samenwerking van tafel was geveegd. Deze onverwachte wending was niet alleen een dreun voor het prestige van Wathey, die daarmee na 40 jaar van onaangetast leiderschap door zijn partijgenoten in het St Maartense Bestuurscollege op zijn nummer was gezet. Ook de topman van PTT Telecom was er onaangenaam door getroffen. In diens zakelijke benadering had hij geen ruimte gelaten voor irrationeel handelen.
Verwaayen blikt liever niet langdurig terug op wat er toen is voorgevallen. Hij wijt die gang van zaken in algemene zin 'aan politieke strubbelingen van dat moment op St Maarten'. Wel laat hij impliciet een waarschuwend woord horen: 'Kijk, zoiets als het niet laten doorgaan van een ondertekening van een akkoord moet natuurlijk niet nóg eens voorkomen. Maar we laten ons er ook niet door uit het veld slaan. Reeds tóén heb ik bij mijn vertrek gezegd dat ons aanbod blijft staan. Dat is nog altijd het geval'. De PTT Telecom-directeur heeft gedurende zijn verblijf in Willemstad gesproken met de van St Maarten afkomstige minister Louis Gumbs, belast met telecommunicatie en protegée van Claude Wathey. Uit dat gesprek is gebleken dat de autoriteiten op St. Maarten tot het inzicht zijn gekomen dat het overleg met PTT Telecom ongelukkigerwijs in politiek vaarwater is terecht gekomen. Daarom is Philipsburg voornemens het weer goed te maken en zal er in september een 'goodwill'-missie naar Nederland worden gestuurd om de vorig jaar zo abrupt en onelegant afgebroken onderhandelingen met PTT Telecom te heropenen. De Nederlandse partner laat op voorhand weten daar niet moeilijk over te zullen doen. Verwaayen: 'Wij zijn er om zaken te doen'.

VOORUIT LOPEN

Tot groot genoegen van gedeputeerde Rudy Ellis van Bonaire, heeft het telefoonbedrijf Telbo NV de andere eilanden de loef afgestoken. Verleden week tekende hij in Kralendijk een akkoord met het eilandsbestuur van Bonaire voor overname van

Vervolg op pag. 10

Drie dagen gevangenis

vervolg van pag. 1

De groep 'proefkonijnen' na 51 uur gevangenis.

voor de baby en mij is perfect. Het enige nadeel vind ik dat een jonge moeder, evenals de andere gedetineerden, absoluut geen privacy heeft. Stel dat je borstvoeding moet geven: iedereen kan dat zien, opzichters vallen zomaar binnen. Daarom zou de zuigelingencel apart moeten liggen. Dan heeft de baby ook niet zo'n last van alle herrie. Dat kind kan er nu eenmaal niks aan doen dat zijn of haar moeder gedetineerde is'.

De Nederlandse Anneke van Tol wilde in verband met haar werkzaamheden als advocate zelf eens meemaken waar haar cliënten terecht komen. Anneke: 'Ik heb nu een beetje idee hoe het is om in gevangenschap te leven. Toch hebben wij met dit experiment bepaalde privileges gehad. Het is een marginale afspiegeling van de werkelijkheid. In het echt hadden we waarschijnlijk niet kunnen ontsnappen, dan was die deur echt wel op slot geweest.

Sommige vinden ook dat deze gevangenis een soort hotel is. En dat is het ook als je het bijvoorbeeld vergelijkt met de erbarmelijke toestanden in Zuidamerikaanse gevangenissen. Maar je vrijheid word je ontnomen en er wordt voor je geleefd. Hoe laat je eet, wanneer je gaat slapen en wat wel en niet mag, wordt bepaald door het personeel. Hoe je het ook went of keert: een gevangene voelt zich altijd rot, waar ook ter wereld'.

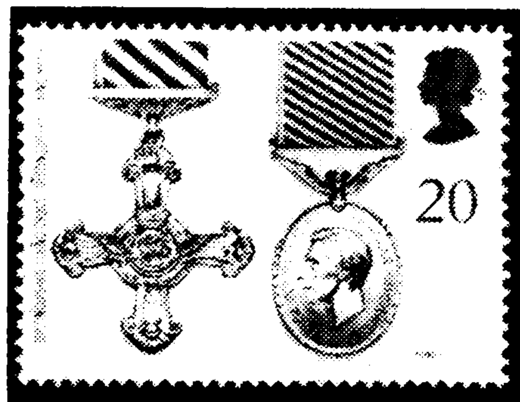
AFSCHEID

18 Augustus twaalf uur 's middags. Grace Bareño pakt resoluut haar spullen op en staat voor de deur waar de afgelopen twee dagen zes gedetineerden door ontsnapten, onder wie zijzelf. 'Ik blijf hier geen minuut langer en ik wil nú naar huis!' We lachen allemaal. Iedereen heeft hetzelfde gevoel. De deur wordt geopend en we lopen achter elkaar door de lange, smalle gang richting uitgang. Dit keer niet gebukt en met rustige ademhaling. De mannen in de centrale meldkamer zwaaien en lachen vriendelijk. Gek, gisteren was ik nog bang voor ze. De deur naar buiten wordt geopend. We nemen afscheid van elkaar. Heerlijke wind komt me tegemoet. De felle zon doet pijn aan mijn ogen. Bijna drie dagen in een gevangenis gezeten. Hopelijk de eerste én de laatste keer.

Zegels over oorlog, medailles en vissen

= door Victor Hafkamp =

WIE POSTZEGELS verzamelt rond het thema 'Tweede Wereldoorlog' krijgt dit jaar ruime mogelijkheden die collectie aan te vullen. Voor veel landen begon een halve eeuw geleden de bezetting door de Nazi's en verscheidene posterijen hebben daar op postzegels aan herinnerd. In Nederland kwam de PTT in mei met een serie, ter gelegenheid van 650 jaar Rotterdam. Een van de zegels had het bombardement op de stad in de meidagen van 1940 tot onderwerp.
In Groot-Brittannië herdenkt men dit jaar met name de vijftigste verjaardag van de evacuatie van Duinkerken, de 'Blitzkrieg' tegen verscheidene Britse steden en de historische 'Battle of Britain', de strijd tussen de Duitse luchtmacht en de Britse Royal Air Force boven Engeland en het Kanaal.

Op 11 september komen in Engeland vijf zegels uit met hoge onderscheidingen als thema. Het George Cross bijvoorbeeld dat in 1940 door de Britse koning George de Zesde werd ingesteld voor burgers die zich uitzonderlijk moedig hadden gedragen. Op de versierselen zien we Sint Joris in gevecht met de draak, een afbeelding met een duidelijke symboliek.

ONDERSCHEIDING

Deze onderscheiding is de op een na hoogste die de Britten kennen. De hoogste is het Victoria Cross dat in 1856 werd ingesteld door koningin Victoria en speciaal voor dappere militairen bestemd is.

Ook deze onderscheiding — en nog een paar andere, zoals het militaire kruis en de militaire medaille —zijn afgebeeld op de vijf zegels. Ze hebben alle vijf een frankeerwaarde van twintig pence.

In 1965 stonden de Britse posterijen met een serie van acht zegels stil bij de 25ste verjaardag van de 'Battle of Britain'. Dat voorbeeld wordt 4 september gevolg door de posterijen van Jersey, een eiland in het Kanaal tussen Engeland en Frankrijk. Jersey geeft sinds 1969 eigen postzegels uit. In de reeks 'Geschiedenis van de luchtvaart' komt het met vijf zegels (14, 18, 24, 34 en 37

pence) met afbeeldingen van vliegtuigen die in de strijd in de oorlogsdagen een rol speelden: een supermarine Spitfire, een Hawker Huuricane, een Vickers Wellington, een Avro Lancaster en een Aerospace Hawk.

Het eiland Man (in de Ierse Zee tussen Engeland en Ierland) komt 5 september met twee zegels resp. 15, 24 en 29 pence, waarop de bijdrage van de Britse strijdkrachten aan de 'Battle of Britain' is uitgebeeld. De zegels zitten per waarde aan elkaar vast.

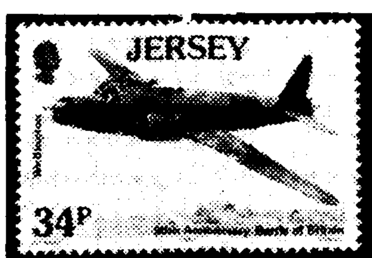
CHURCHILL

Tegelijkertijd geeft het eiland Man ook nog vier zegels uit ter ere van sir Winston Churchill die in 1940 tot premier van Engeland werd benoemd. Op zegels van 19, 32, 34 en 37 pence zijn vier portretten van Churchill afgebeeld. Op geen ervan rookt hij een sigaar en evenmin maakt hij op een van de ontwerpen zijn befaamd geworden V-teken.

Een andere bijdrage aan de herdenking van de 'Battle of Britain' op postzegels komt van het Caribische eiland Saint Kitts. Het heeft voor 15 september een miniatuurvelletje met twee zegels van 3 dollar op het programma staan. Op de zegels staan oorlogsvliegtuigen afgebeeld. Polen heeft in de afgelopen jaren met grote regelmaat postzegels uitgegeven, waarop aan de strijd van het Poolse leger tegen de oprukkende Nazi's in 1939 werd herinnerd.

Maar om te benadrukken dat de politieke situatie in het land is veranderd komt de Poolse post ook met een zegel die het lot memoreert van de vele Poolse officieren die in het voorjaar van 1940 in Katyn werden omgebracht en in een massagraf begraven.

Tijdens het communistische bewind werd bij hoog en laag beweerd dat de Nazi's

deze moorden zouden hebben begaan. Maar zeer onlangs heeft Moskou toegegeven dat de Poolse officieren op last van Jozef Stalin werden omgebracht. De Poolse zegel van 1500 zloty is simpel en sober van ontwerp. Op het zegelbeeld het kruis van Katyn met een symbolische grafsteen op de achtergrond en het opschrift Katyn 1940.

ZWITSERLAND

Nationale jubilea volgen elkaar de laatste jaren in een snel tempo op. Na 200 jaar Australië en 200 jaar Franse revolutie herdenkt Nieuw-Zeeland zijn 150ste verjaardag als moderne (door de Britten gekoloniseerde) natie. Zwitserland of beter gezegd, de Helvetische confederatie bestaat in 1991 700 jaar. Zwitserland is een federatie van 25 staten. In 1290 werd de basis gelegd voor de huidige bondsstaat. De kantons Uri, Schwyz en Nidwaden sloten een eeuwig verdrag en later kwamen nog enkele andere kantons het Eedgenootschap versterken.

Zwitserland geeft in september alvast twee zegels (50 en 90 rappen) uit met een symbolisch ontwerp dat zowel de groei van het Eedgenootschap als de kracht en de dynamiek van het moderne Zwitserland moet uitbeelden. De kracht zit hem voornamelijk in de Zwitserse franc die tot de duurste en meest begeerde Europese munt is uitgegroeid. De filatelistische historie van Zwitserland is overigens interessant. Het kanton Genève gaf in 1843 als derde Europese staat eigen postzegels uit, de zogenaamde 'Doppel-Genf' die staat afgebeeld op een blokje dat Zwitserland 5 september laat verschijnen voor de nationale filatelistische expositie in Genève. Zürich was in datzelfde jaar 1843 Genève al voor geweest. Het gaf na Engeland (1840) als tweede land postzegels uit. Brazilië zou op 1 augustus 1843 als derde volgen.

VISSEN

Tot slot nog iets voor de liefhebbers van het thema 'Vissen'. Frankrijk brengt 24

september een serie 'Nature de France' uit, waarop vier vissoorten zijn afgebeeld: een voorn, baars, zalm en snoek zijn te zien op zegels van 2, 3, 4 en 5 francs. België komt 10 september met vier zegels van 14 frank met resp. een baars, een elrits, een bittervoorn en een stekelbaars. Kiribati, een eilandengroep in de Stille Oceaan, gaf vorige maand een permanente serie van 15 zegels uit (laagste waarde één cent, hoogste 5 dollar) met louter vissen. Er staan prachtige exemplaren op: de papegaaivis, de kabeljauw, de poon, de barracuda, de koraalvis, de gele en blauwe zeebaars, maar ook de 'triaenodon obesus', een haaiesoort.

De Fär Oör (de Schapeneilanden tussen Schotland en IJsland) brachten in juni vier zegels met soorten walvissen uit de Noordatlantische Oceaan.

PTT geen stoomwals

vervolg van pag. 9

49% van de aandelen van de overheids-NV Telbo ter waarde van 7 miljoen gulden. Wil de deelname een feit zijn, dan moet binnen zes maanden de technische invulling van deze participatie overeenkomst rond zijn. Hiermee wordt gedoeld op de vereiste concessies voor de aanleg, instandhouding en exploitatie van de telecommunicatie-infrastructuur op Bonaire, inclusief het lokale en internationale telefoon-, fax- en telex-verkeer.
PTT Telecom heeft toegezegd kennis en ervaring te leveren om de telecommunicatie-voorzieningen op dat eiland op een internationaal kwalitatief hoog niveau te brengen. Tevens zullen er opleidingen worden verzorgd voor het personeel en wordt de administratieve en logistieke organisatie geoptimaliseerd.

De Raad van Commissarissen zal gevormd worden door vijf personen. Twee hiervan worden benoemd op voordracht van het Eilandgebied Bonaire en twee op voordracht van PTT Telecom. De vijfde, tevens president-commissaris, wordt benoemd op bindende voordracht van het Eilandsbestuur en PTT Telecom samen. Er is er voorts in voorzien dat, zodra de overeenkomst in werking treedt, PTT Telecom het beheer krijgt over Telbo. De directie zal uit drie personen bestaan, te benoemen door de Raad van Commissarissen. PTT Telecom krijgt het recht om de algemeen directeur en de financieel directeur te benoemen. In vijf jaar tijd worden lokale mensen klaargestoomd om de leiding weer in handen te nemen.
In die periode zal het telefoonnet worden uitgebreid van 2000 naar 3000 gezien de toenemende belangstelling van toeristen en investeerders voor het 'flamingo-eiland'. Het internationale telecommunicatie-verkeer van en naar het eiland neemt volgens de PTT Telecom een steeds belangrijkere plaats in in de ontwikkeling van Bonaire.

DECENTRALISATIE

Overigens is nog verrassender dan het redelijk snel bereikte deelname-akkoord, het feit dat de contractpartners in de overeenkomst vooruitlopen op ontwikkelingen van staatkundige en (centraal) bestuurlijke aard, te weten de decentralisatie van het beheer over het internationale telecommunicatie verkeer. In het na de ondertekening door PTT Telecom verspreide persbericht staat letterlijk: 'Het beheer over de telecommunicatie-infrastructuur op Bonaire was tot voor kort in handen van Landsradio. In het kader van een vergaande bestuurlijke verzelfstandiging van de afzonderlijke eilanden van de Nederlandse Antillen en een decentralisatie van werkzaamheden en verantwoordelijkheden door Landsradio zal de zorg voor de telecommunicatie-voorzieningen op het eiland geheel worden overgedragen aan Telbo'. Feit is dat politici al jaren aankondigen dat de bestuurlijke bevoegdheden van het centrale gezag over het internationale telecommunicatie-verkeer zullen worden overgedragen aan de eilandelijke autoriteiten. De hiervoor benodigde wettelijke regelingen zijn echter in de voorbereidingsfase blijven steken, omdat er rekening dient te worden gehouden met een grote verscheidenheid aan tegengestelde (partij-)politieke, individuele en zakelijke belangen. Verwaayen heeft niettemin goede hoop dat dit politiek gevoelige onderwerp binnen afzienbare tijd rond is. PTT Telecom en het Eilandgebied Bonaire zijn onderling overeengekomen dat het getekende akkoord binnen zes maanden in uitvoerbaar moet zijn. Dat impliceert ook dit onderdeel van de overeenkomst, waar echter de Centrale Regering en de Staten in Willemstad over dienen te oordelen. 'Gebeurt dat niet, dan hebben wij een probleem', is het enige wat Verwaayen in dit stadium loslaat.

PRIL

De besprekingen voor deelname van PTT Telecom in de Setel NV op Curaçao zijn nog in een zeer pril stadium. PTT Telecom heeft hierover recentelijk een brief gestuurd naar het Curaçaose Bestuurscollege. Maar na eerdere individuele gesprekken met bestuurders, heeft er verleden week pas een eerste oriënterend onderhoud plaats gehad met het eilandsbestuur. Om deze kwestie te begeleiden is er een eilandelijke commissie gevormd die het bestuur van advies moet dienen en ondermeer de geldelijke waarde van de Setel-aandelen moet bepalen. In zijn rol van president-commissaris van Setel is gedeputeerde Tolinchi Pietersz uitermate lovend over deelname van PTT Telecom. Hij gaat zelf voorlopig uit van een deelname van 35 tot 40% en noemde in dit verband een bedrag van 56 miljoen gulden. Pietersz acht deelname van PTT Telecom niet alleen welkom voor een optimalisering van de kwaliteit van de telecommunicatie en de inbreng van expertise, maar evenzeer vanwege de zeer précaire financiële situatie van de begroting van het eilandsbestuur. PTT Telecom heeft hier kennis genomen uit de Curaçaose media. 'U weet kennelijk meer dan ik', zegt de Algemeen Directeur.

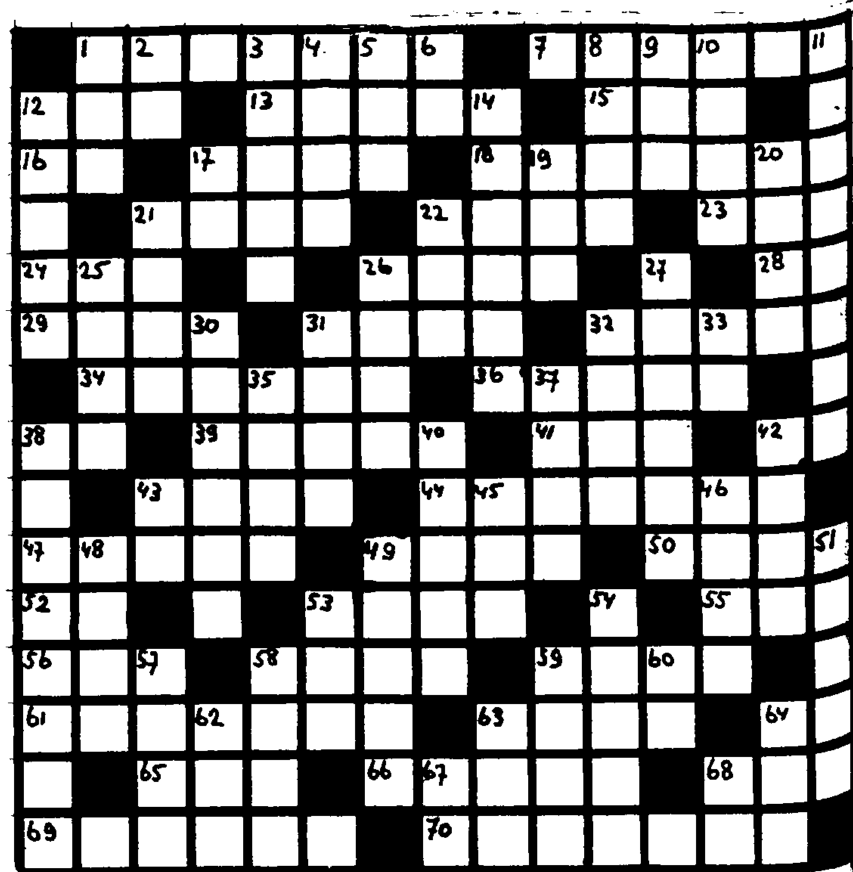
Van participatie van PTT Telecom in andere ondernemingen, ook op Aruba, is op dit moment geen sprake. Wel zijn er besprekingen gaande met een specialistisch karakter, bijvoorbeeld met de haven-autoriteiten op Curaçao over doelgerichte telecommunicatie-projecten.

POTENTIE

Na bestudering van de eilandelijke telefoonbedrijven concludeert de heer Verwaayen dat voornamelijk moet worden geïnvesteerd in kennis en het management-systeem. Hoewel hij verschil ziet in de eilanden, gelooft hij dat elk potentie heeft.

'We stappen met twee benen in de Antillen. Niet als investeringsinstelling, maar om er operationeel te worden. We stellen ons daarbij meer voor dan alleen betaling voor aandelen'. De PTT Telecom directeur ziet telecommunicatie als een van de basis voorwaarden voor de economische ontwikkeling van elk van deze eilanden. Na het bereikte akkoord over deelname in Telbo zal PTT Telecom zich daarom inzetten als partner in de ontwikkeling van Bonaire. In dat licht bezien zal niet worden nagelaten om andere Nederlandse bedrijven ook aan te moedigen te investeren in het gebied.
Verwaayen is er de man niet naar om er doekjes om te willen winden. PTT Telecom streeft beslist geen 'partnership' na op de Antillen als het er zelf geen geldelijk voordeel in ziet. Hij laat er echter direct op volgen dat niet alleen voor PTT Telecom, maar ook voor de eilandelijke bedrijven de daadkracht in het Caribische gebied via deze structurele samenwerking wordt vergroot.

KRUISWOORD PUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Heildronk uitbrengen; 7. Beroep; 12. Kledingstuk; 13. Kweker; 15. Masker; 16. Peuter; 17. Vinger; 18. Uitstalkast; 21. Ontkenning; 22. Vinger; 23. Deel van het gezicht; 24. Verboden Iers leger; 26. Stad in Duitsland; 28. Voegwoord; 29. Vruchtbare plek; 31. Overjas; 32. Verschil tussen bruto en netto; 34. Attaque; 36. Reusachtig; 38. Ingezonden mededeling; 39. Familielid; 41. Familielid; 42. Voormiddag; 43. Restje eten; 44. Gracieus; 47. Plaats in Gelderland; 49. Begin van een rivier; 50. Vrucht; 52. Jongensnaam; 53. Voedsel; 55. Spaanse uitroep; 56. Sportterm; 58. Stek; 59. Zacht; 61. Aziaat; 63. Herhaaldelijk; 64. Persoonlijk voornaamswoord; 65. Plaaggeest; 66. Treurspel; 68. Bijwoord; 69. Hondensoort; 70. Eenstemmig.

VERTIKAAL: 1. Twijg; 2. Rund; 3. Mannetjesdier; 4. Kampeergerei; 5. Ieder; 6. Neon; 8. Hoofd van een moskee; 9. Muzieknoot; 10. Dun; 11. Voornaam; 12. Voornaam van een bekende zanger; 14. Vergadering; 17. Onmeetbaar getal; 19. Metaal; 20. Roofvogel; 21. Amerikaans bureau voor ruimtevaart; 22. Onwijs; 25. Venster; 26. Mesthoop; 27. Beroep; 30. Ingang; 31. Erkentelijkheid; 32. Tapkast; 33. Rector Magnificus; 35. Vlag; 37. Middag; 38. Bekende zanger; 40. Rangtelwoord; 42. Koraaleiland; 43. Public Relations; 45. Kansbriefje; 46. Behoefte; 48. Bloedvat; 49. Kraag; 51. Sein; 53. Rund; 54. Klimplant; 57. Gevoel; 58. Vreemde munt; 59. Familielid; 60. Maanstand; 62. Vochtig; 63. Voorzetsel; 64. Beleg; 67. Rijks Universiteit; 68. Lidwoord.

WINNAAR VORIGE WEEK

Uit het grote aantal inzendingen van dez Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

G.A. Leerentveld
Montezumaweg #32
Curaçao N.A.

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Hetze; 5. Cadiz; 9. Iel; 10. End; 12. Zes; 13. Dek; 15. Ceder; 17. Zetel; 19. Reëel; 21. Oregon; 23. Nut; 24. Koelie; 25. Niers; 27. Palet; 28. Pi; 30. Es; 31. Adige; 32. Dl.; 33. Me; 34. Een; 36. Tas; 38. Koe; 40. Dar; 41. Pee; 43. KKK; 45. Dit; 46. Genade; 47. Agamie; 48. Oud; 49. Ges; 51. Eem; 53. Los; 54. Neo; 56. Aak; 58. Toe; 60. Ei; 61. Ma; 62. Diana; 63. N.M.; 65. El; 66. Badge; 68. Reaal; 71. Ironie; 73. Sop; 75. Nadien; 77. Oever; 78. Bonus; 80. Paard; 81. Neg; 82. Lek; 83. Kom; 85. Maf; 86. Nerts; 87. Nemen.

VERTIKAAL: 1. Heden; 2. Elegie; 3. Ze; 4. Enz.; 5. Cel; 6. As; 7. Ideeel; 8. Zeelt; 9. Ier; 11. Den; 12. Zet; 14. Kei; 15. Coupe; 16. Roest; 18. Tuniek; 19. Rolde; 20. Lever; 22. Nr.; 24. Ka; 26. Sas; 27. Pek; 29. Iep; 33. Mat; 35. Negus; 37. Agave; 39. Osaka; 40. Dieet; 42. Eed; 43. Keg; 44. Kas; 45. Die; 48. Ooi; 50. Etalon; 52. Moe; 53. Legio; 54. Nadir; 55. Ode; 56. Aar; 57. Knaap; 59. Eland; 61. Manege; 64. Madame; 66. Boven; 67. Ge; 69. En; 70. Liaan; 72. Ren; 73. Sok; 74. Puk; 76. Erf; 78. Bes; 79. Son; 82. Lt.; 84. Me.